

Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

Katedra mediálních a kulturních studií a žurnalistiky

**ANGAŽMÁ MEDIÁLNÍCH OSOBNOSTÍ
VE VYSOKÉ POLITICE ZA HNUTÍ ANO 2011**

The engagement of media personalities in high state politics
for the movement ANO 2011

Bakalářská diplomová práce

Lenka SKRZECZKOVÁ

Vedoucí práce: Mgr. et Mgr. Karel Páral

Olomouc 2020

Prohlášení

Čestně prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma: „Angažmá mediálních osobností ve vysoké politice za hnutí ANO 2011“ vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucího diplomové práce a uvedla jsem všechny použité podklady a literaturu, které jsou k nahlédnutí ve zdrojích. Počet znaků je 81 677 včetně mezer a bez poznámkového aparátu.

V Olomouci dne 7. května 2020

Podpis.....

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla hlavně moc poděkovat svému vedoucímu práce Mgr. et Mgr. Karlu Páralovi za ochotu, vstřícnost a trpělivost při tvorbě práce. Dále moc děkuji své rodině, partnerovi a přátelům, kteří mi věřili a podporovali mě nejen při psaní bakalářské práce, ale také během celého studia. Také děkuji respondentům za jejich ochotu se se mnou setkat a poskytnout mi potřebné informace pro výzkum mé práce.

Abstrakt

Tato bakalářská práce porovnává tři názory bývalých mediálních osobností, kteří momentálně působí ve vysoké politice za hnutí ANO 2011. Práce má za cíl ukázat proč mediální osobnosti vstupují do vysoké politiky. Zaměřila jsem se také na to, jak se s odstupem času, již jako politici, dívají na mediální svět. K vypracování jsem zvolila metodu kvalitativního výzkumu a techniku polostrukturovaných rozhovorů s vybranými politiky. Práce rovněž obsahuje výpovědi těchto politiků, kteří předtím byli mediálními osobnostmi a momentálně jsou politicky aktivní.

Klíčová slova:

hnutí ANO 2011, média, politika, poslanec, žurnalistika

Abstract

The bachelor thesis compares three opinions of former media personalities, who are currently in politics under the ANO 2011 movement. The thesis aims to show why media personalities enter high politics. I also focused on how they perceive the media world, being politicians now. For developing the thesis, I chose qualitative analysis method and the technique of semi-structured interviews with selected politicians. Moreover, the thesis includes statements of the politicians, who used to be media personalities and are politically active nowadays.

Key words:

deputy, journalism, media, movement ANO 2011, politics

Úvod	- 7 -
1 Metodologická část	- 10 -
1.1 Kvalitativní výzkum	- 10 -
1.2 Výzkumná metoda práce	- 11 -
1.3 Cíl a zaměření práce	- 12 -
2 Vztah politiků a médií ve společnosti	- 13 -
2.1 Politik	- 14 -
2.2 Mediální osobnost	- 15 -
3 Osobnosti mediální sféry v kontextu personalizace politiky hnutí ANO 2011	- 18 -
3.1 Předchozí volební období hnutí ANO 2011	- 18 -
3.2 Současné volební období hnutí ANO 2011	- 20 -
3.2.1 Volební kampaň hnutí ANO 2011	- 20 -
3.2.2 Politický marketing hnutí ANO 2011	- 23 -
4 Mediální prostředí v rámci politického systému ČR	- 25 -
4.1 Regulační orgány mediálního trhu	- 26 -
4.2 Oligarchizace médií	- 28 -
5 Předchozí angažmá osobností ve vysoké politice	- 32 -
6 Analytická část	- 34 -
6.1 Medailonky vybraných politiků	- 34 -
6.2 Komparace dat z rozhovorů	- 36 -
6.2.1 Vstup do vysoké politiky	- 37 -
6.2.2 Změna názorů a pohledu na mediální svět	- 40 -
6.2.3 Vyjadřování novinářů na sociálních sítích	- 41 -
6.2.4 Důvěra lidí v média	- 44 -
6.2.5 Současný mediální systém České republiky	- 46 -
6.2.6 Současný trend - oligarchizace médií	- 49 -
6.2.7 Návrat bývalých mediálních osobností z politiky do médií.....	- 52 -

Závěr	- 55 -
Seznam zkratk	- 59 -
Seznam pramenů a literatury	- 60 -
Seznam příloh	- 64 -
Přílohy	- 65 -

Úvod

Jako téma své závěrečné bakalářské práce jsem si zvolila angažmá mediálních osobností ve vysoké politice za hnutí ANO 2011. Vymezila jsem jej na druhé volební období hnutí ANO, jelikož strana tvoří hlavní část vlády a je momentálně u moci. K výběru tohoto tématu mě vedlo to, že téma dosud nebylo z tohoto pohledu zpracováno a také mě hlavně zajímalo, co mediální osobnosti k tomuto kroku vede. Přeci jenom žurnalistika je dnes velmi atraktivní povolání, kde se každý den mediální pracovník dozvídá nové informace a je neustále v obraze. Mimo to mě neustále zajímala odpověď na otázku, proč se k tomuto kroku někteří odhodlají. Později jsem si začala také všimnout faktu, že mediální osobnosti do vysoké politiky vstupují čím dál více. Proto jsem se také rozhodla, že tento fakt rozeberu v následujících kapitolách. Okrajově se tohoto tématu v minulosti dotkl Martin Ritz, který se ve své bakalářské diplomové práci zaměřil na bývalé novináře v české politice po roce 1989. Práce poukázala na proměnu vnímání žurnalistiky u vybraných novinářů v důsledku jejich politické kariéry.

Hlavním cílem práce je zjistit, co vede mediální osobnosti k tomu, aby vstupovaly do české vysoké politiky a jak se postupem času mění jejich názory na mediální svět. Cíl naplním pomocí polostrukturovaných rozhovorů s konkrétními politiky, které budu následně ve své práci analyzovat.

V práci se zaměřím na politiky z hnutí ANO 2011, kteří jsou momentálně aktivní ve vysoké politice. Hnutí jsem si vybrala z důvodu, že jako jediná strana z aktuálního seskupení ve sněmovně má ve svých řadách nejvíce mediálních osobností. Ve sněmovně je teď aktuálně devět stran (ANO 2011, ODS, Piráti, SPD, ČSSD, KSČM, KDU-ČSL, TOP09, STAN) a pět nezařazených poslanců. Konkrétně v hnutí ANO jsou tři poslanci, kteří dříve pracovali v médiích.

Pro zkoumání jsem zvolila následující mediální osobnosti. Bývalého novináře Martina Kolovratníka, který v minulosti pracoval v Českém rozhlase a v současné době je aktuálním poslancem. Druhým vybraným je Aleš Juchelka – v minulosti moderátor České televize dnes aktivní ve vysoké politice. Posledním je Stanislav Berkovec, který je známý například z pořadu Rady ptáka Loskutáka a prací pro soukromá média, aktuálně je jak aktivní ve sněmovně, tak i jako mediální osobnost na rádiu Country, kde má vlastní pořad. Faktem je, že v minulosti se také v ANO mnoho mediálních tváří vystřídalo, jako například Zdeněk Soukup, Jana Lorencová a Martin Komárek. Což byl taky jeden z faktů, který mě při výběru tématu zaujal.

V první kapitole práce se budu věnovat metodice práce, kterou pro toto zkoumání zvolím. Práce bude zpracována kvalitativním výzkumem. Popsána zde bude také konkrétní metoda a technika výzkumu pro zpracování a získání dat. Pro práci jsem zvolila metodu kvalitativního dotazníkového šetření, které je založeno na polostrukturovaných rozhovorech. Tyto rozhovory budou dále analyzovány v následující části bakalářské práce. Všechny rozhovory s vybranými respondenty jsou k nahlédnutí v příloze práce. Dále mě zde bude zajímat hlavní výzkumná otázka, kterou zde konkrétněji představím a budu se jí snažit v mé práci následně zodpovědět.

Po metodologické části bude práce pokračovat ve druhé kapitole s názvem Vztah politiků a médií ve společnosti. Politici se totiž s médii setkávají každý den a jsou s nimi neustále v kontaktu. Vysvětlím zde pojmy, kdo je politik a koho ve své bakalářské práci označuji za mediální osobnosti. Poté bude následovat kapitola Personalizace volební komparace. Kde zařadím podkapitulu Předchozí volební období hnutí ANO 2011. Přiblížím situaci vzniku hnutí, využití mediálních tváří a které mediální osobnosti se za hnutí v minulosti angažovaly.

Následovat bude kapitola o Současném volebním období hnutí ANO 2011. Kde zařadím podkapitulu Volební kampaň hnutí ANO 2011. Rozeberu cíle kampaní a zařadím volební kampaň

hnutí ANO ke konkrétním typům a metodám. Poté přiblížím samotný politický marketing hnutí, jelikož ten je pro politické strany sám o sobě velice podstatný. Také zde zahrnu kratší kapitulu o Mediálním prostředí v rámci politického systému ČR a to z důvodu, že právě vybraní političtí respondenti se k médiím velmi často vyjadřují. Proto zde přiblížím rozdělení médií a konkrétní regulační orgány mediálního trhu. Jelikož se práce zabývá hnutím ANO, kde je jeho předsedou Andrej Babiš, který vlastní skrze svěřenecké fondy některé mediální domy a společnosti, tak se budu také věnovat oligarchii médií.

Poslední kapitolou v teoretické části bude Předchozí angažmá ve vysoké politice. Zde bude zahrnuto, co tomu předcházelo, jaká byla situace na politické scéně a kdy vybraní politici vstoupili do politiky.

Poté zařadím analytickou část práce. V této části představím zpovídané vybrané politiky – Aleše Juchelku, Martina Kolovratníka a Stanislava Berkovce. Budou následovat krátké medailonky, kde bude stručně popsán jejich profesní život před a po vstupu do politiky. Dále se zaměřím na to, čemu se věnují během politické kariéry a jaká byla jejich angažovanost ke vstupu.

Následně budou v analytické části porovnány jednotlivé odpovědi z polostrukturovaných rozhovorů, které budou provedeny s vybranými mediálními osobnostmi. Bude komparováno to, co je vedlo ke vstupu do vysoké politiky, jak s odstupem času vnímají média, v čem se shodují a v čem se jejich odpovědi diametrálně liší. Odpovědi budou získány pomocí rozhovorů.

Dále se zaměřím na dílčí otázky: Jak vnímají dnešní oligarchizaci médií a jestli se mění důvěra lidí v média. Zda je na místě, aby se politici vraceli potom, co opustí politickou scénu zpět do médií. A jak hodnotí mediální systém v České republice.

V závěru práce vyhodnotím svůj výzkum. Práci shrnu a vyhodnotím porovnávané výzkumné otázky.

1 Metodologická část

1.1 Kvalitativní výzkum

Kvalitativní výzkum je pružný typ výzkumu, kde je využita induktivní metoda, kdy z individuálních poznatků vznikají obecné závěry. Výzkumník vytváří komplexní, holistický obraz, analyzuje různé typy textů, informuje o názorech účastníků výzkumu a zkoumání provádí v přirozených podmínkách.¹Na začátku výzkumu se vybere téma a určí základní výzkumné otázky. V průběhu výzkumu se poté mohou otázky doplňovat. Také se vyhledávají a analyzují získané informace.²

Z výše zmíněných poznatků je volba kvalitativního výzkumu pro zpracování mé práce nejvhodnější. Jak uvádí Jan Hendl ve své publikaci. Sbírají se data, která se následně analyzují a poté se rozhodne, co bude výzkumník potřebovat. Tento potup mi tak nejlépe umožní posbírat data, která od vybraných respondentů z politiky získám. Výsledek nelze předem odhadnout a je závislý hlavně na datech, které získám formou rozhovorů.³To mi umožní lépe poznat, co vedlo vybrané mediální osobnosti ke vstupu do vysoké politiky. Výhodou této metody je, že sběr dat je otevřenější a není tak zatížen výzkumníkovou znalostí tématu před samotným sběrem dat. Což je pozitivní, protože, jak jsem zmínila v úvodu, téma nebylo dosud zkoumáno a flexibilita kvalitativního přístupu mi umožní větší otevřenost vůči novým podmětům.⁴

Oproti kvantitativní metodě, která používá tvrdá data, která jsou hlavně přesná a vědecká, tak já v práci pracuji hlavně

¹CRESWELL, John W. a J. David CRESWELL. *Research design*. Los Angeles: SAGE Publications, 2018. s. 12.

²HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum*. Praha: Portál, 2016. s. 46.

³SEDLÁKOVÁ, Renáta. *Výzkum médií*. Praha: Grada, 2014. s. 395.

⁴TRAMPOTA, Tomáš a Martina VOJTĚCHOVSKÁ. *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál, 2010. s. 18.

s měkkými daty, která jsou pro zvolenou kvalitativní metodu typická a obsahují hlavně dlouhé slovní výpovědi a zápisy.⁵

1.2 Výzkumná metoda práce

Výzkumnou metodou práce je zvoleno kvalitativní dotazování formou polostrukturovaných rozhovorů, které také můžeme označit jako semistrukturované neboli řízené. Tato konkrétní metoda je pro zpracování a sběr dat v práci nejvhodnější. Dovolí mi během rozhovoru zaměřovat pořadí otázek, doplňovat je anebo se respondentů doptávat podle situace. Vyžaduje také dovednost, citlivost, koncentraci, interpersonální porozumění a disciplínu.⁶

Podle míry standardizace a strukturalizace, kterou ve své publikaci uvádí Renáta Sedláková⁷, je polostrukturovaný rozhovor otevřený s takzvaným návodem. Nejprve jsou v práci stanovené dílčí okruhy nebo témata rozhovorů a konkrétní otázky vznikají v průběhu dotazování. Role tazatele a dotazovaného se vyrovnávají a odpovědi jsou volně formulovány. Rozlišují se otázky primární a sekundární. Primární otázky jsou předem připravené a sekundární (též sondážní), které vznikají aktuálně při rozhovoru. U sekundárních otázek lze doplnit, co již zaznělo, podnitit porozumění, souhlas či zájem.⁸

Polostrukturovaný rozhovor bývá považován za optimální způsob získávání dat, neboť kombinuje výhody standardizované i nestandardizované formy dotazování a snaží se minimalizovat jejich omezení.⁹ Umožňuje koncentrovat pozornost na hlavní výzkumný zájem a naplnit požadavky vytyčené cílem

⁵TRAMPOTA, T. (2010). s. 18.

⁶HENDL, J. (2016). s. 170.

⁷SEDLÁKOVÁ, R. (2014). s. 210

⁸SEDLÁKOVÁ, R. (2014). s. 211.

⁹SEDLÁKOVÁ, R. (2014). s. 211.

a výzkumnými otázkami.¹⁰Což je pro můj výzkum v bakalářské práci důležité.

1.3 Cíl a zaměření práce

Hlavním cílem práce je zjistit, co vede mediální osobnosti k tomu, aby vstupovaly do vysoké politiky. Bakalářská práce je konkrétně zaměřená na tři politiky, kteří ve sněmovně jsou aktuálně za druhé volební období činní a jsou v hnutí ANO 2011. Cíl práce naplním pomocí polostrukturovaných rozhovorů s vybranými respondenty.

Jádro rozhovoru budou tvořit okruhy spojené s cílem výzkumu, výzkumnou otázkou nebo výzkumnými otázkami.¹¹ Mým záměrem je získat nejupotřebitelnější odpovědi, které pro mě budou nejrelevantnější a nejlépe zpracovatelné. Ty následně budu v praktické části práce porovnávat. Také mě bude mimo hlavní cíl zajímat, jak se změnil po vstupu do politiky jejich názor na mediální svět.

Zaměřím se také na názory ohledně oligarchie médií. Taktéž mě zajímá, jestli je podle nich v pořádku, aby se bývalí politici po skončení své kariéry vraceli zpátky do médií a jak se nahlíží na současný mediální systém v ČR.

¹⁰MIŠOVIČ, Ján. *Kvalitativní výzkum se zaměřením na polostrukturovaný rozhovor*. Praha: Slon, 2019.s. 81.

¹¹MIŠOVIČ, J. (2019). s. 88.

2 Vztah politiků a médií ve společnosti

Politici a média se od počátku vzniku setkávají dennodenně, a vesměs je politika médií neustále konfrontována. Oba určitým způsobem hodně ovlivňují veřejné mínění a od nepaměti spolu spolupracují. Právě na společenské úrovni je konkrétně žurnalistika skrze kontakty se společenskými, kulturními a politickými elitami zapletena do všech významných veřejných událostí a usměřována zájmy svých publik. Taktéž hraje významnou, možná zásadní, roli ve společenském životě společenství nebo národa.¹²Výrazněji se tyto dvě složky setkávaly například v meziválečném období skrze stranickou žurnalistiku. Ze strany médií nejvíce politici očekávají objektivitu, vyváženost a, pro ně nejdůležitější, neutralitu.

Současná žurnalistika je charakterizována množstvím v zásadě rozdílných žánrů, přinášejících různá očekávání publika a společnosti a často následujících vlastní specifická základní pravidla.¹³Samotná společnost je jak zdrojem, tak konečným příjemcem zpravodajství, proto je v tomto ohledu žurnalistika nevyhnutelně zapojena do uplatňování moci. A to nejen moci vlád, propagandistů a inzerentů.¹⁴ Všichni aktéři působící ve veřejném prostoru jsou taktéž zranitelní zpětnými dopady informací, které se šíří veřejně a bez kontroly těchto aktérů,¹⁵ v našem případě politiků. Nejsilnějšími a nejzřetelnějšími vnějšími očekáváními publika jsou ta, která plynou z očekávané role tisku v demokratických režimech. Tedy, že média budou nosiči zpráv, tvůrci názorů a komunikačního spojení mezi občanem a vládou. Vztah médií a politiky je v tomto případě zásadním prvkem, neboť požadavek svobody tisku je částečnou potřebou demokratických institucí. Také dochází k tomu, že se ve vztahu médií a politiků může vytvořit symbiotický vztah vzájemné pomoci. Ale je zde také opačná

¹²MCQUAIL, Denis. *Žurnalistika a společnost*. Praha: Karolinum, 2016.

¹³MCQUAIL, D. (2016). s. 30.

¹⁴MCQUAIL, D. (2016). s. 37.

¹⁵Tamtéž.

možnost, a to nepřátelský vztah, kdy jde o konflikt moci kontrolovat tok informací a definovat realitu.¹⁶Politika je určitá forma veřejné komunikace, kterou média zprostředkovávají a toto propojení nazýváme politainmentem. Politika je tak díky médiím více personalizovaná, emocionalizovaná, klade se důraz na osobní svět politiků a na utváření napětí.¹⁷

Z toho plyne, že politika se sále více přizpůsobuje mediální společnosti a narůstajícímu vlivu. Takže ve výsledku vidíme, že mediální osobnosti mají k politice velmi blízko. Jsou jí neustále obklopaní, a tudíž od vstupu do politiky je ve výsledku dělí jen malý krůček. Hlavně samotní novináři jsou někdy velmi vlivnými hybateli společnosti a v okamžiku, kdy vstoupí do politiky, tak mohou změnit daleko více věcí, jelikož se stanou osobnostmi, které mají na veřejné mínění mnohem větší vliv.

2.1 Politik

Politik je osoba, která usiluje o získání politické moci. Je to člověk, který kandiduje na kandidátních listinách stran a uskupení a snaží se prosadit vlastní zájmy nad zájmy ostatních pomocí politické moci. Je-li zvolen, stává se politicky aktivním činitelem politického procesu. Max Weber rozlišil politiky na příležitostné a z povolání.¹⁸

Politik z povolání je člověk, který odmítl být charismatickým vůdcem a vstoupil do služeb politických stran. Politika je pro něj jako povolání a hlavní zdroj příjmu. Naopak příležitostní politici jsou dnes ti, kteří nemají z politiky hlavní zdroj příjmů.¹⁹Samotní politici jsou ve skutečnosti na médiích závislí. Pokud se některý

¹⁶MCQUAIL, D. (2016). s. 38.

¹⁷NOVOTNÝ, Lukáš. *Politologie*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2009. s. 115.

¹⁸NOVOTNÝ, L. (2009). s. 15.

¹⁹Tamtéž

z nich dlouhodobě médiím vyhýbá, nemůže proto mít dlouhodobě zaručen úspěch.²⁰

2.2 Mediální osobnost

Mediálními osobnostmi v této práci rozumíme hlavně novináře, moderátory, televizní nebo rozhlasové reportéry. Max Weber ve svém spisu *Politika jako povolání* uvádí, že nemajetný žurnalista je na samotném politikovi čím dál tím více závislý. Žurnalistická dráha i tak zůstává jednou z nejdůležitějších cest k profesionální politické činnosti, není pro slabé povahy a nemá jasně stanovená pravidla.²¹

Život žurnalisty je podle Maxe Webera za určitých podmínek jen hazardem. Kdežto žurnalista jako typ politika z povolání má za sebou přece jen jistou minulost.²² Což mu poté může pomoci v politické funkci. V této profesi hrají také velmi důležité role profesionalismus a profesionalizace, které bývají právě nejčastěji uváděny ve vztahu s žurnalistikou. Ideální typ profesionalizace je založen na tradici klasických „liberálních“ profesích. Zejména žurnalistika do velké míry vychází z tohoto ideálního typu.²³

Jedním z hlavních kritérií tohoto modelu je, že se praxe profese zakládá na systematické znalosti nebo nauce, získané pouze prostřednictvím dlouhodobé přípravy, to ale žurnalistika jako nauka postrádá. Vstup do žurnalistické profese není formálně regulován, jelikož formální trénink není nezbytný.²⁴ I když se žurnalistika odchyluje od ideálního typu svobodných profesí, tak s nimi sdílí i důležité vlastnosti, jako například parametry výše zmíněné profesionalizace.²⁵ Je totiž něčím víc než jen živností nebo řemeslem, a i když není profesí v klasickém slova smyslu, práce novinářů

²⁰NOVOTNÝ, L. (2009). s. 117.

²¹WEBER, Max. *Politika jako povolání*. Praha: Orbis, 1929. s. 47.

²²WEBER, M. (1929). s. 48.

²³HALLIN, Daniel C. a MANCINI Paolo. *Systémy médií v postmoderním světě: tři modely médií a politiky*. Praha: Portál, 2008. s. 61.

²⁴Tamtéž.

²⁵HALLIN, D. C. a MANCINI, P. (2008). s. 62.

je vysoce profesionalizovaná. Stále více je totiž vyžadováno vyšší vzdělání, trénink a aspiruje se na určité standardy kvality jak výsledného produktu, tak způsobu fungování. A ve své rozvinuté formě navíc jako kanál veřejné komunikace nepatří do amatérské sféry.²⁶

U profesionalizace je důležitá autonomie, což je stav, kdy se daná instituce řídí pravidly a zákony, které si sama dává nebo přijímá.²⁷Podle Hallina a Manciniho je i tak žurnalistika považována za plnohodnotnou profesi. Ve srovnání s dalšími povoláními, která si nárokují profesionální status, může být etika veřejné služby žurnalistiky obzvláště důležitá.²⁸ Ale jen v případě, že se žurnalistika řídí etickými pravidly.²⁹Jak jsem již psala v úvodu této kapitoly, žurnalistika jako povolání nemá jasně daná pravidla a podle Denise McQuaila je tato profese neúplná, jelikož i když budeme chtít a mít snahu zjistit, zda žurnalistickému povolání přiznat, či nepřiznat status profese, si nijak nepomůžeme.³⁰Instituce tisku tak existuje v podstatně méně konkrétní podobě než jiné sociální instituce, o nichž informuje, například vzdělávání, právo, politika, byznys nebo armáda. A tato neurčitost částečně ztělesňuje a reflektuje svobodu, kterou si pro sebe tisk nárokuje i jeho značnou roztržitost.³¹

Společným základem je tedy přijímání alespoň minimálních pravidel objektivit a věrohodnosti v případě faktických informací a představa publika jako primárního příjemce. V důsledku ekonomických tlaků na tradiční mediální organizace, jež byly v minulosti domovem žurnalistiky, ale roste množství lidí, kteří se žurnalistikou živí jen příležitostně, a dochází tak ke snížení kvality novinářské práce. Na druhé straně ale komplexita informační

²⁶MCQUAIL, D. (2016). s. 108.

²⁷HALLIN, D. C. a MANCINI, P. (2008). s. 62.

²⁸HALLIN, D. C. a MANCINI, P. (2008). s. 64.

²⁹HALLIN, D. C. a MANCINI, P. (2008). s. 61–64.

³⁰MCQUAIL, D. (2016). s. 108.

³¹MCQUAIL, D. (2016). s. 35.

společnosti přináší nové požadavky na dovednosti novinářů, kteří se musí vypořádat s obrovským množstvím nezpracovaných informací.³²

³²MCQUAIL, D. (2016). s. 217.

3 Osobnosti mediální sféry v kontextu personalizace politiky hnutí ANO 2011

3.1 Předchozí volební období hnutí ANO 2011

Hnutí ANO³³ 2011 vzniklo spontánně na podzim roku 2011, konkrétně v listopadu, poté co Andrej Babiš v médiích promluvil o systémové korupci, která prorostla veřejnou správou. Hnutí vzniklo jako protest proti korupci tradičních politických stran, které si hrály na levíci a pravici a proti tomu, že kmotři a lobbisti řídili zemi přes milenku premiéra.³⁴V květnu 2012 bylo ANO registrováno jako politické hnutí, které se může účastnit demokratických parlamentních voleb.³⁵ Později v roce 2013 hnutí ANO 2011 vstoupilo do sněmovny díky předčasným volbám. Třináctého června 2013 došlo totiž k razii na úřadu vlády a později musel předseda vlády Petr Nečas ve své funkci rezignovat a na podzim se konaly předčasné volby.

Hnutí ANO se na politické scéně tak objevilo velmi rychle a využilo hlavně toho, že bylo novou stranou, která do sněmovny v tomto období mohla vnést čerstvý vítr. Hnutí skončilo v předčasných volbách, které se konaly 25. – 26. října 2013 na druhém místě s 18,65 %. Hlas jim tedy dalo celkem 927 240 občanů. ³⁶V těchto volbách Andrej Babiš sázel na jistotu a do čela kandidátek zařadil hlavně mediálně známé tváře, jako například Martina Komárka, Janu Lorencovou, Zdeňka Soukupa

³³ Asociace nespokojených občanů

³⁴Napsal předseda hnutí ANO, Andrej Babiš, do volebního programu strany k volbám do poslanecké sněmovny 2017/online/ BABIŠ, Andrej. *Ted' nebo nikdy – ten jediný program, který potřebujete*. Dostupné z: <https://www.anobudelip.cz/file/edee/2017/09/program-hnuti-ano-pro-volby-do-poslanecke-snemovny.pdf>. Poslední úprava 20. 3. 2020.

³⁵/online/ ANO BUDE LÍP. *Politické hnutí ANO 2011*. Dostupné z: <https://www.anobudelip.cz/cs/o-nas/historie/>. Poslední úprava 20. 3. 2020.

³⁶/online/ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 25. 10. – 26. 10. 2013*. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/ps2013/ps2?xjazyk=CZ>. Poslední úprava 20. 3. 2020

a Martina Stropnického.³⁷ Právě tyto tváře byly v minulých volbách hnutí nejvýraznější. Martin Komárek byl do června 2013 komentátorem MF DNES. Později začal pracovat na volebním programu hnutí ANO.³⁸ Pro samotné hnutí byl obrovským tahákem. Dokonce jako programový manažer strany pobíral vyšší plat, než je plat poslance. Na voliče jeho jméno v kandidátce fungovalo a v roce 2013 se do sněmovny dostal.³⁹ Ve sněmovně se podílel na proměně mediálních rad a dosáhl takových personálních změn, že přispěl k ohrožení svobodné žurnalistiky v České televizi, v Českém rozhlase a v České tiskové kanceláři.⁴⁰ Na dalším sjezdu v roce 2017 svou kandidaturu již neobhájil, skončil v politice a momentálně je šéfkomentátorem regionálních Deníků. Zdeněk Soukup byl známý reportér a moderátor České televize. Později v 90. letech 20. století také působil jako prezident Asociace nezávislých televizních společností. Do hnutí ANO vstoupil v roce 2012, byl zde jen jedno volební období a jelikož nebyl výrazný, tak ve volbách v roce 2017 již neuspěl a do sněmovny se nedostal. Jana Lorencová byla před vstupem do politiky známá investigativní novinářka, kterou proslavila kauza lehkých topných olejů. Do politiky tak mohla vnést užitečný neklid mezi veterány porevolučního parlamentarismu.⁴¹ Často se snažila upozorňovat poslance na aféru bytů OKD, bohužel byla ale neúspěšná, a nakonec zde strávila jen jedno volební období.⁴² Herec Martin Stropnický byl z těchto

³⁷ TÝDEN: *zpravodajský týdeník*. Praha: Mediacop s. r. o, 2013. s. 31. Ročník 20. Vydání 44.

³⁸ online/ ČERNÝ, Ondřej. *Přehledně: novináři ve službách Andreje Babiše*. Dostupné z: <https://hlidacipes.org/prehledne-novinari-ve-sluzbach-andreje-babise/>.
Poslední úprava 24. 3. 2020.

³⁹ BASTLOVÁ, Marie. *Babiš si Babiše cení nadevše. Ale proč mě hodil přes palubu, ptá se jeho poslanec*. Dostupné z: <https://neovlivni.cz/babis-si-babise-ceni-nadevse-ale-proc-me-hodil-pres-palubu-pta-se-jeho-poslanec/>.
Poslední úprava 24. 3. 2020.

⁴⁰ ŠAFR, Pavel. *Martin Komárek a fenomén novinářské prostituce*. Dostupné z: <https://www.forum24.cz/martin-komarek-a-fenomen-novinarske-prostituce/>.
Poslední úprava 24. 3. 2020.

⁴¹ RESPEKT. *Podle našeho gusta koho by Respekt viděl rád v parlamentu a proč*. Praha: R-Press, 2013. s. 36–37.

⁴² /online/ GURYČOVÁ, Kristýna. *Reportáže mám ověřené, se sociálními sítěmi je to složité, říká Lorencová. Za týden si pro vyznamenání přijde*. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/milos-zeman-statni-vyznamenani-jana-lorencova-28-rijen-pazsky-hrad-novinarka_1810210600_kno.
Poslední úprava 24. 3. 2020.

osobností nejvíce výrazný, jelikož jej lidé znali z filmů. Jako jeden z mála ve sněmovně setrval až do roku 2018. Ve vládě byl místopředsedou, ministrem zahraničních věcí, ministrem obrany a kultury. Od roku 2018 je velvyslancem ČR v Izraeli. Ve skutečnosti celá původní kampaň byla postavena na známých osobnostech. Andrej Babiš totiž v politice sází na dokonalý obraz svůj i svého hnutí. Image mu pomáhá vytvářet dlouhá řada mediálních profesionálů. A do svého týmu zlákal výše zmíněné herce, novináře, kteří se o něm v minulosti nezdřídka vyjadřovali kriticky. Tito zmínění profesionálové mu tak pomáhají vytvářet obraz člověka, který bojuje s korupcí a neschopnými politiky.⁴³

3.2 Současné volební období hnutí ANO 2011

3.2.1 Volební kampaň hnutí ANO 2011

V roce 2017 mělo hnutí ANO před samotnými volbami do Poslanecké sněmovny vysoké preference. Největší šanci na úspěch měli na kandidátkách ve čtyřech největších krajích – Praha, Středočeský kraj, Jihomoravský a Moravskoslezský kraj. Právě na kandidátce za Moravskoslezský kraj byl na druhém místě moderátor a scénárista Aleš Juchelka, který dříve působil v politice za TOP 09. Kandidátky obvykle ve všech krajích měly na předních příčkách známé titulované osoby.⁴⁴Volební kampaně zaujímají užší prostor celého obsáhlého procesu politické komunikace, jsou také pouze jednou z forem politických kampaní. Jde o organizovanou snahu informovat, přesvědčovat a mobilizovat. Kampaně mohou být směřovány k rozmanitým cílům, jako je sledování volebních úřadů nebo lobování u vlády, informování veřejnosti o zdravotních rizicích kouření, rakoviny prsu, AIDS

⁴³/online/ ČERNÝ, Ondřej. *Přehledně: novináři ve službách Andreje Babiše*. Dostupné z: <https://hlidacipes.org/prehledne-novinari-ve-sluzbach-andreje-babise/>. Poslední úprava 24. 3. 2020.

⁴⁴/online/PILOUS, Patrik. *ANO 2011 kandidátka do voleb 2017*. Dostupné z: <https://www.ceske-volby.cz/2017/09/18/ano-2011-kandidatka-do-voleb-2017/>. Poslední úprava 13. 4. 2020.

nebo vytváření nátlaku na mezinárodní společnosti.⁴⁵ Pippa Norris definuje politickou komunikaci jako interaktivní, mnohvrstevnatý proces, v němž dochází k přenosu informací mezi politiky, zpravodajskými médii a veřejností.⁴⁶ Volební kampaně jsou charakteristické větším počtem soutěžících aktérů – politické strany, kandidáty, z nichž každý vede kampaň obsahující řadu specifických témat. Hlavním cílem volebních kampaní je úspěch, tedy možnost získat podíl ve vládě.⁴⁷

Kampaně mají čtyři hlavní cíle: informovat voliče – o konání voleb, o kandidátech a o politickém programu dané strany. Přesvědčit voliče – aby podpořili jejich stranu pomocí volebních meetingů, osobních kontaktů s voliči na lokální úrovni, reklamy na internetu a v médiích). Posílit stávající podporu – posílit, upevnit podporu stoupenců strany a nakonec mobilizování voličů – zajistit účast ve volbách. Což hnutí ANO právě u předvolebních kampaních náležitě dodržovalo. Z marketingové perspektivy představují volební kampaně organizované úsilí kandidujících jednotlivců, které mají daný cíl přesvědčovat voliče, a tak zajistit dostatečnou podporu kandidujícímu. Většinou chtějí politici zvýšit tzv. povědomí o nabízené značce a usilují o vlastní zlepšení a hodnocení svého image.⁴⁸ Hnutí ANO si vybíralo hlavně známé tváře, což bychom mohli nazvat tzv. personalizací kampaně. Kdy kampaň je speciálně vyprofilována k tomu, aby vynikla osobnost kandidáta.⁴⁹ Jak píše Winfried Schulz, osobnost kandidáta je důležitější než politické cíle. Kandidát je programem. Pro personalizaci je podstatné, aby kandidát měl především vhodné komunikační schopnosti, byl rovněž telegenem – řečeno jinak, měl pro televizi zvlášť přijatelné fluidum. Velké politické strany dnes často zaměstnávají

⁴⁵LEBEDOVÁ, Eva. *Od lokálních mítinků k politickému marketingu: teorie a vývoj politické komunikace a volebních kampaní*. Brno: Masarykova univerzita-Mezinárodní politologický ústav, 2005. s. 17.

⁴⁶NORRIS, Pippa. *Democratic Phoenix: Reinventing Political Activism*. Cambridge: Cambridge University Press, 2002. s. 127.

⁴⁷LEBEDOVÁ, E. (2005). s. 19.

⁴⁸LEBEDOVÁ, E. (2005). s. 20-21.

⁴⁹LEBEDOVÁ, E. (2005). s. 49.

herce, psychology a novináře, aby jim vyškolili kandidáty pro televizní vystoupení a měli zvláštní image.⁵⁰

Máme jednotlivé typy a metody volebních kampaní. Mezi typy volební kampaních řadíme: premoderní kampaň, moderní kampaň a postmoderní kampaň.⁵¹ U nich poté rozlišujeme jednotlivé metody, které se dělí podle stylu vedení kampaň a podle způsobu kontaktu s voliči. Řadíme zde: marketingově orientovanou volební kampaň, mediálně orientovanou volební kampaň, profesionální volební kampaň a stranickou volební kampaň.⁵²

Volební kampaň hnutí ANO bych zařadila k typu postmoderních volebních kampaní. Jelikož kampaň byla profesionalizována a využívala k šíření prvky nových médií. Také zde bylo vidět, že strana své kampaň měla koordinované a sázela hlavně na image prostřednictvím velmi profesionálních reklam na billboardech. Z metod bych zde vybrala marketingově orientovanou, profesionální a mediálně orientovanou volební kampaň. A to z důvodu, že hnutí ANO ve své kampani využívalo profesionálně masové prostředky komunikace s voliči, dále skrze tisk, který předseda hnutí ANO Andrej Babiš vlastní, se objevovaly reklamy na volby například v MF DNES. Také ale bylo hnutí v přímém kontaktu s voliči a jako jedni z mála procestovali během předvolebních kampaní téměř celou republiku a diskutovali se samotnými občany.

Charakter současných moderních politických kampaních může vést k tomu, že zkušené stranické politiky postupně nahradí političtí amatéři, kteří však reprezentují veřejně známé osobnosti. Moderní kampaň mají za následek také to, že dochází k transformaci organizace stran a že se ve funkcích stranických lídrů čím dál častěji vyskytují spíše „mediálně efektní“ politici než skutečné osobnosti.⁵³

⁵⁰SCHULZ, Winfried a REIFOVÁ, Irena. *Analýza obsahu mediálních sdělení*. Praha: Karolinum, 2004. s. 25.

⁵¹NOVOTNÝ, L. (2009). s. 117-118.

⁵²NOVOTNÝ, L. (2009). s. 118-119.

⁵³LEBEDOVÁ, E. (2005). s. 86.

Což je zřejmé z toho, že do druhého volebního období hnutí ANO kandidovali v krajích známé tváře jako Aleš Juchelka, Martin Kolovratník a Stanislav Berkovec. A také jim tato kandidatura vyšla a do sněmovny se dostali z prvních příček kandidátek.

David Farrell a Paul Webb také hovoří o třech stádiích profesionalizace politických kampaních. Od tradičního modelu kampaně v době voleb po vysoce profesionální parlamentní kampaň.⁵⁴ Cílem je oslovit různé segmenty voličů. Kampaň maximálně využívá všech nových technických nástrojů, zejména internetu a jeho platform – webové stránky a sociální sítě. Cílem je udržovat jakousi inovovanou catch-all strategii. Což můžeme vidět i u hnutí ANO a to v podobě, že politická strana se snaží dosáhnout na co možná nejširší spektrum voličů. Strana se tak orientuje programem na současnou politickou situaci a usiluje o všechny voličské hlasy.⁵⁵ A právě hnutí vstoupilo do politického dění v moment, kdy politická situace v České republice byla vyostřená a občané vedli k tehdy aktuální vládě negativní postoj. Hnutí v tuto chvíli takzvaně využilo situace a oslovilo svým programem proti korupci většinu republiky a to pomohlo v začátcích jejich politické kampaně.

3.2.2 Politický marketing hnutí ANO 2011

Politický marketing je další důležitou složkou, na kterou si hnutí ANO nechává velmi záležet v rámci svých politických kampaní. Hlavní je vytvářet veřejnou image organizace, která následně slouží k příznivému ovlivňování okolí. Očekávaným výsledkem je tedy pozitivní utváření vzájemných vazeb mezi stranou a voliči.⁵⁶ Politický marketing je definován jako soubor teorií, metod, technik a sociálních postupů, které mají za cíl přesvědčit občany, aby podpořili člověka,

⁵⁴HLOUŠEK, Vít a KOPEČEK, Lubomír. *Politické systémy*. Brno: Barrister & Principal, 2011. s. 200.

⁵⁵online/ POLITICKÝ SLOVNÍK. *Catch all strana neboli strana všelidová*. Dostupné z: <http://www.politicky-slovník.cz/politicke-mysleni/catch-all-strana/>. Poslední úprava 15. 4. 2020.

⁵⁶JABŁOŃSKI, Andrzej. *Politický marketing: úvod do teorie a praxe*. Brno: Barrister & Principal, 2006. s. 114.

skupinu nebo politický projekt.⁵⁷ Obvykle strana si vymyslí co nejlukrativnější program, kterým voliče osloví a snaží se je získat. Také se na kandidátkách čím dál více známých osobností pomocí svých populárních tváří snaží vybojovat své místo ve vysoké politice. V tomto hnutí není výjimka a právě známé tváře se zde střídají již od počátku založení Asociace nespokojených občanů. Hnutí tak využívá marketingový efekt osobnosti, který na voliče, hlavně s nižší úrovní vzdělání a nižším socioekonomickým postavením, funguje. Protože právě tito lidé se při volbě rozhodují podle pocitů, dojmů, nálad a na základě citového vztahu k dané osobě.⁵⁸ Ale na druhou stranu se dá konstatovat, že vlastně vybraní respondenti sice známými osobnostmi byli, ale dva z nich se také dlouhodobě pohybovali na poli komunální politiky. Ale i tak v krajích je postupně hnutí v rámci svého marketingu využilo. Jelikož z psychologického pohledu lidé budou spíše volit někoho, koho znají než cizího kandidáta, který jim není sympatický. Hnutí tedy vzalo hlavní prvky, které v politice zaručeně fungují, dalo je dohromady a vytvořilo projekt „na míru“ pro českého voliče.⁵⁹

⁵⁷JABŁOŃSKI, A. (2006). s. 12.

⁵⁸/online/ MAZANCOVÁ, Hana. *Znamé osobnosti v politice? Jsou to jen nastrčené tváře, říká psycholog*. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/domov/zname-osobnosti-v-politice-jsou-to-jen-nastrcene-tvare-rika-psycholog.A140720_174053_in_domov_hm.

Poslední úprava 15. 4. 2020.

⁵⁹BASTLOVÁ, Marie. *Svět podle Andreje Babiše: Jednoduché sliby a známé tváře*. Praha: Hospodářské noviny, 2013. s. 2-3.

4 Mediální prostředí v rámci politického systému ČR

V této kapitole se zaměřím na mediální systém České republiky a rozeberu jej. Dále zde zařadím podkapitolu, která přiblíží regulační orgány mediálního trhu a nakonec se budu věnovat oligarchizaci, která je právě se samotným hnutím ANO spjatá.

Česká republika má od konce roku 1989 zakázanou cenzuru. Postupně se média odstátňovala a měnil se jejich celkový koncept. U nás se média dělí na veřejnoprávní a komerční média. Veřejnoprávní jsou ta, která jsou podporována z veřejných koncesionářských poplatků a jsou tak zvaně čtvrtým pilířem demokracie. Komerční neboli soukromá média jsou zas naopak ta, která žijí z inzerce a orientují se hlavně na zisk. V České republice do veřejnoprávních médií řadíme Českou televizi, Český rozhlas a Českou tiskovou kancelář⁶⁰. Naopak do komerčních můžeme zařadit například TV Nova, TV Prima a rádio Impuls či MF Dnes.

Hallin a Manini ve své publikaci *Systémy médií v postmoderním světě* dělí mediální systémy na tři modely: *liberální model*, který převažuje zejména v Británii, Irsku a Severní Americe, dále *demokraticko-korporativistický model*, jenž se týká zejména severní kontinentální Evropy a *model polarizovaného pluralismu*, který převládá ve středomořských zemích jižní Evropy.⁶¹ Liberální model charakterizuje relativní dominance tržních mechanismů a komerčních médií. Pro demokraticko-korporativistický model je typické tradiční soužití komerčních médií a médií provázaných s organizovanými sociálními a politickými skupinami a relativně aktivní, avšak legislativně omezená role státu. Model polarizovaného pluralismu se vyznačuje zase integrací médií a stranické

⁶⁰ Zkratka: ČTK

⁶¹ HALLIN, D. C. a MANCINI, P. (2008). s. 39.

politiky, slabším historickým rozvojem komerčních médií a silnou rolí státu.⁶²

McQuail píše, že média ve většině zemí nevytvářejí jednotný systém s jedním účelem nebo filozofií, ale jsou složena z mnoha jednotlivých, překrývajících se a často nesourodých prvků s rozdíly z hlediska normativních požadavků a uplatňované regulace.⁶³ V českém prostředí tak zřetelně dominují soukromá média určená ke generování zisku.

Motivován je také vznik mediálních korporací, což je nejjednodušší způsob, jak maximalizovat naděje na obchodní úspěch v mediální produkci a dosáhnout co největší kontroly trhu. Tedy co největší koncentrace vlastnictví vedoucí až ke snaze o vytvoření monopolu. V médiích se často děje, že se koncentruje vlastnictví a celé odvětví vnitřně integruje. Do popředí se pak dostává stále menší počet stále silnějších vlastníků. Koncentrace vlastnictví se děje jednak uvnitř vlastního mediálního odvětví, jednak mezi různými odvětvími.⁶⁴

4.1 Regulační orgány mediálního trhu

Jelikož zpovídání respondenti jsou v mediálních výborech a v posledních letech se neustále vyjadřují k veřejnoprávním médiím, tak jsem zde zařadila tuto podkapitolu, kde tyto orgány více přiblížím.

Mezi regulační orgány mediálního trhu řadíme takové orgány, které svými úkony ovlivňují další účastníky mediálního trhu.⁶⁵ Spadají sem hlavně Rada pro rozhlasové a televizní vysílání, Rada České televize, Rada Českého rozhlasu, Rada ČTK, Rada pro reklamu a další regulační orgány – Státní ústav pro kontrolu léčiv, Ministerstvo zdravotnictví, Úřad pro ochranu osobních údajů pro nevyžádanou reklamu šířenou

⁶²HALLIN, D. C. a MANCINI, P. (2008). s. 39.

⁶³MCQUAIL, Denis. *Úvod do teorie masové komunikace*. Praha: Portál, 1999. s. 133.

⁶⁴JIRÁK, Jan a KÖPPLOVÁ, Barbara. *Masová média*. Praha: Portál, 2009. s. 148.

⁶⁵ROZEHNAL, Aleš. *Mediální právo*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007. s. 99.

elektronickými prostředky a další.⁶⁶Níže vyzdvihnu konkrétně ty, ke kterým se respondenti vyjadřují nejvíce.

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání uděluje, mění a odnímá licence k provozování rozhlasového a televizního vysílání. Také rozhoduje o zrušení registrací k provozování převzatého vysílání. Činnost rady pro rozhlasové a televizní vysílání je hrazena ze státního rozpočtu České republiky. Rada je povinna předkládat Poslanecké sněmovně každoročně výroční zprávu o své činnosti do konce února. Radu pro rozhlasové a televizní vysílání tvoří 13 členů, které jmenuje a odvolává předseda vlády na návrh Poslanecké sněmovny a funkční období člena je šest let. Nemůže jej ale vykonávat osoba, která zde byla již zvolena na dvě funkční období.⁶⁷

Rada Českého rozhlasu je orgán, jímž se uplatňuje právo veřejnosti na kontrolu činnosti Českého rozhlasu. Má devět členů, které volí a odvolává Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky tak, aby v ní byly zastoupeny významné regionální, politické, sociální a kulturní názorové proudy. Návrhy kandidátů na členy Rady Českého rozhlasu předkládají Poslanecké sněmovně organizace a sdružení představující kulturní, regionální, sociální, odborové, zaměstnavatelské, náboženské, vzdělávací, vědecké, ekologické a národnostní zájmy. Členové Rady jsou voleni na funkční období šesti let, přičemž každé dva roky je volena jedna třetina členů. Zvoleni mohou být opětovně, avšak maximálně na dvě funkční období.⁶⁸

Rada České televize je orgán, jímž se uplatňuje právo veřejnosti na kontrolu činnosti České televize. Má patnáct členů. Členy Rady volí a odvolává Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky tak, aby v ní byly zastoupeny významné regionální,

⁶⁶ROZEHNAL, A. (2007). s. 99-122.

⁶⁷ROZEHNAL, A. (2007). s. 99-102.

⁶⁸ROZEHNAL, A. (2007). s. 109-111.

politické, sociální a kulturní názorové proudy. Návrhy kandidátů na členy Rady České televize předkládají Poslanecké sněmovně organizace a sdružení představující kulturní, regionální, sociální, odborové, zaměstnavatelské, náboženské, vzdělávací, vědecké, ekologické a národnostní zájmy. Návrhy nesmí předkládat politické strany. Členové Rady jsou voleni na funkční období šesti let, přičemž každé dva roky je volena třetina. Členové zde mohou být voleni opětovně.⁶⁹

4.2 Oligarchizace médií

Pojem oligarchie se poprvé objevuje ve Starověkém Řecku. Je to určitá forma vlády, kdy se o moc ve státě dělila jen určitá skupina vlivných osob tzv. oligarchů. Dnes slovem oligarcha označujeme osobu, která je velmi vlivná a bohatá. V českém tisku se oligarchizací rozumí to, že se většina významných titulů ocitla ve vlastnictví českých velkopodnikatelů. Je to jakýsi novodobý trend v demokratické společnosti.

V souvislosti s tímto pojmem je právě nejvíce spojován předseda hnutí ANO Andrej Babiš. Je totiž známo, že v červnu 2013 koupil mediální skupinu Mafra skrze vlastněnou skupinu Agrofert. Miliardář Babiš, o němž bylo v té době už známo, že se chytá vstoupit do politiky, tak ovládl nejvlivnější seriózní noviny v zemi, a tím také nejsilnější investigativní centrum, které se léta budovalo v deníku Mladá fronta DNES.⁷⁰Tiskové portfolio mediální skupiny Mafra totiž zahrnuje širokou škálu napříč segmenty od deníků s vkládanými magazíny, přes celostátní zpravodajské týdeníky, společenské časopisy, tituly zdarma, po programové tituly, časopisy životního stylu pro ženy a další. Vlajkovou lodí je ale nejčtenější seriózní deník Mladá fronta DNES a Lidové noviny. Z časopisů se zde dají vyzdvihnout např. *Téma*, *Cosmopolitan*, *Chvilka pro tebe*

⁶⁹ROZEHNAL, A. (2007). s. 104-106.

⁷⁰KMENTA, Jaroslav. *Boss Babiš*. Nymburk: JKM, 2017. s. 13.

či Pestrý svět. Zpravodajské portfolio poté doplňují největší zpravodajské weby iDNES.cz a Lidovky.cz.⁷¹

Andrej Babiš vešel tak po vstupu do politiky do sporu, kdy mu začalo být vytýkáno propojení mediální, politické a ekonomické moci. Sice u nás velké mediální domy či společnosti vlastní různí podnikatelé, jako například Zdeněk Bakala – vydavatelství Economia nebo Petr Kellner – nově vlastník televize Nova, ale žádný z nich není politicky aktivní. Protože velmi důležitým posláním dnešních médií je jejich role coby hlídacích psů demokracie. V této úloze jsou nenahraditelná a zastupují veřejnost při dozoru nad výkonem státní moci. Mediální byznys není byznys jako ostatní z důvodu povahy svého produktu a žurnalistku nelze srovnávat s jinými druhy podnikání. Demokracie může přežít i dlouhé sociální a ekonomické těžkosti, ale nepřežije bez svobodného a nezávislého tisku.⁷²

Všichni totiž uznávají, že svobodná média jsou esenciální pro svobodnou společnost. Existuje relativně dost nejasností, co slovo „svobodný“ znamená a obnáší. Ve standardním významu jde o to, že média mají být osvobozena od vládní kontroly, a pak můžeme hovořit o médiích volného trhu. Ale skutečně svobodná média však musí být osvobozena nejen od moci státu, ale rovněž od moci toho, kdo médium vlastní. Oligarchové, která média zkupují, tak pohlíží na novináře jako na ostatní zaměstnance svých impérií a požadují od nich především poslušnost a hájení zájmů zaměstnavatele.⁷³

Právě díky oligarchizaci médií důvěra veřejnosti k samotným médiím rychle a hlavně trvale upadá. Novinářská obec je navíc – stejně jako česká společnost – hluboce rozdělená. K tomu jí chybí silná, respektovaná profesní organizace, která by hájila zájmy

⁷¹/online/ MAFRA. *O společnosti*. Dostupné z: <https://www.mafra.cz/o-spolecnosti.aspx>.
Poslední úprava 22. 4. 2020.

⁷²NEUMANN, Ondřej, BERGER, Vojtěch, BŘEŠŤAN, Robert, ENGELOVÁ, Tereza, MALECKÝ Robert, ROZEHNAL, Aleš. *Šok! Hrůza! Média!* Brno: CPress, 2019. s. 14.

⁷³NEUMANN, O. spol. (2019). s. 14-15.

redaktorek a redaktorů proti stále agresivnějším majitelům – oligarchům, a tápající veřejnosti by poskytla vodítko k orientaci v tom, kdo je žurnalista, který práci dělá dobře a kdo nikoli.⁷⁴

Z těchto mnoha důvodů právě proto politici v roce 2016 schválili zákon „lex Babiš“. Což je zákon, který zakazuje členům vlády vlastnit média, a má tak zabránit možné korupci. Šlo hlavně o to, aby se politici rozhodli, zda chtějí podnikat nebo se věnovat na plno politice. Je to hlavně ochranný nástroj trhů, aby ti, kteří jsou zároveň ministři, neměli informační a další náskok před konkurencí.⁷⁵ Andrej Babiš tak musel následně svou firmu Agrofert, pod kterou spadalo vlastnictví mediální skupiny Mafra, převést do svěřeneckých fondů. Pochopitelně, ten, koho se zákon týká, může přepsat majetek na rodinného příslušníka, a tím pádem zákon politik obejde. Agrofert tak formálně patří do svěřeneckých fondů, kde jej spravuje manželka Andreje Babiše, Monika Babišová, a tak stejně tato firma může nadále poslouchat samotného Babiše.⁷⁶

Můžeme ale také konstatovat, že ze strany Babiše koupí Mafry nešlo jen tak o byznys, ale o to, že investoval do podpory svého politického usilování. Tyto obavy, že by snad Babiš mohl nově nabitě deníky nějak využívat v rámci předvolebního boje mluvčí Agrofertu Karel Hanzelka rozptyloval ujišťováním, že miliardář Mafru „*rozhodně nekoupil za účelem zasahovat do obsahu novin.*“ Vyjádřil se i sám Babiš. „*Dnes som mal hodne vystrašených otázek či nebudu zasahovat novinárům do řemesla. Samozřejmě ne, hned by se to rozneslo a byl bych mrtvý muž.*“⁷⁷ Ale následně redakcemi zasáhlo personální

⁷⁴NEUMANN, O. a spol. (2019). s. 7.

⁷⁵online/ ČERMÁKOVÁ, Jana. *Poslanci schválili 'lex Babiš': ministři nesmí vlastnit média. Od začátku věděli, co vlastním, říká šéf ANO.* Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/poslanci-schvalili-lex-babis-ministri-nesmi-vlastnit-media-od-zacatku-vedeli-co-vlastnim-rika-sef-ano_201609141738_pjadrny. Poslední úprava: 22. 4. 2020.

⁷⁶online/ SPURNÝ, Jaroslav. *Není to lex Babiš: Schválený zákon nám dá přehled o majetku tisíců politiků.* Dostupné z: <https://www.respekt.cz/politika/neni-to-lex-babis>. Poslední úprava 22. 4. 2020.

⁷⁷NEUMANN, O. a spol. (2019). s. 41.

zemětřesení a faktem je, že k 1. květnu 2014 v porovnání s loňským červnem ve vedení redakce Mladé fronty DNES a Lidových novin došlo k zásadním personálním změnám.⁷⁸

⁷⁸NEUMANN, O. a spol. (2019). s. 45.

5 Předchozí angažmá osobností ve vysoké politice

Tato krátká kapitola je věnovaná období, kdy a za jakých okolností vybraní respondenti – Martin Kolovratník, Stanislav Berkovec a Aleš Juchelka, vstoupili do vysoké politiky.

Jako první z těchto tří dotazovaných vstoupil do politiky Stanislav Berkovec. Poprvé byl v komunálních volbách roku 1994 zvolen jako nezávislý zastupitel města Slaný. V té době byla u moci poprvé v historii samostatné České republiky první vláda Václava Klause (ODS⁷⁹). Vládu tvořila koalice ODS, KDS⁸⁰, KDU-ČSL⁸¹, ODA⁸². Do vysoké politiky se pokusil poprvé prosadit v roce 2012 jako nestraník za TOP 09 do senátu, ale bohužel senátorem se nestal. V té době vládla v ČR vláda Petra Nečase, která v roce 2013 podala demisi, jelikož se v ODS objevila aféra a spolupracovníci Petra Nečase zatkla policie. Nakonec se do vysoké politiky dostal v roce 2013 jako nestraník za nově vzniklé hnutí ANO 2011 ve Středočeském kraji v předčasných volbách. Byl tak součástí vlády Bohuslava Sobotky (ČSSD) a ve vysoké politice je momentálně již druhé volební období.

Martin Kolovratník vstoupil poprvé do vysoké politiky v roce 2013 za nově vzniklé hnutí ANO 2011. Vstoupil tedy v období, kdy se Česká republika vzpamatovávala z kauzy vlády Petra Nečase, kdy policie zatkla jeho kolegyni Janu Nagyovou. Po vyzvání parlamentní opozice k rezignaci premiéra vláda podala 17. června 2013 demisi. Konaly se tedy předčasné volby, ve kterých se Martin Kolovratník dostal do sněmovny a momentálně je zde činný již druhé volební období.

⁷⁹ Občanská demokratická strana – zde působil Václav Klaus v letech 1991-2002.

⁸⁰ Křesťanskodemokratická strana

⁸¹ Křesťanská a demokratická unie-Česká strana lidová

⁸² Občanská demokratická aliance

Poslední z respondentů Aleš Juchelka vstoupil do vysoké politiky později než výše zmínění politici. Na druhou stranu byl od roku 2010 činný v komunální politice, kde byl za TOP 09 zvolen jako zastupitel města Ostravy. V té době u moci ve vládě byla vláda Petra Nečase. V roce 2014 již svůj mandát neobhájil, a tak v roce 2015 vystoupil z TOP 09. V roce 2017 byl ve volbách do Poslanecké sněmovny PČR zvolen jako nestraník za hnutí ANO v Moravskoslezském kraji. Ten rok podala vláda Bohuslava Sobotky demisi, konkrétně 29. listopadu 2017, kvůli kauze korunových dluhopisů Andreje Babiše. Své čtyřleté období ale dokončila a následně 13. prosince 2017 byla jmenována první vláda Andreje Babiše, kterou byl již Aleš Juchelka součástí.

6 Analytická část

6.1 Medailonky vybraných politiků

Předtím než budu ve své práci analyzovat zjištěné poznatky a věnovat se části komparace dat, tak krátce představím zkoumané osobnosti. Tento krátký popis jejich kariéry pomůže především více přiblížit vybrané osobnosti.

Ing. Martin Kolovratník

Během studia na Dopravní fakultě Jana Pernera Univerzity v Pardubicích pracoval v soukromém rádiu. Později v letech 2000–2001 pracoval jako náměstek ředitele pro oblast interní a externí komunikace ve společnosti VCES a.s. a poté byl poradcem v Českém Telecomu. V roce 2001 založil pardubickou pobočku Českého rozhlasu, zde působil jako ředitel až do roku 2013. Mimo jiné byl moderátorem živého vysílání a také uváděl řadu společenských akcí. Stál u zrodu prezentace Českého rozhlasu na sociálních sítích (Facebook, YouTube) a dokonce byl hlavním průkopníkem živých Skype telefonátů ze zahraničí do živého vysílání. V roce 2013 nastal zlom a vstoupil do politiky za nově vzniklé hnutí ANO, jelikož s tímto hnutím cítil jednoznačné souznění. V Pardubicích byl sice lídrem kandidáty, ale do sněmovny se dostal z druhého místa, jelikož jej v preferenčních hlasech překonal kolega David Kasal. V té době působil jako předseda volební komise a měl na starosti média. Je předsedou Hospodářského výboru a zajímá se hlavně o dopravu. Jeho vizí je, aby naše silniční uzly byly kvalitní jako v Německu a vlaky jezdily rychle jako ve Švýcarsku. Ve druhém volebním období, po volbách v roce 2017, se stal členem volebního a hospodářského výboru. Od podzimu 2018 je dokonce

místopředsedou Správní rady SŽDC⁸³. Média má na starost i v druhém volebním období.⁸⁴

Ing. Aleš Juchelka

Vystudoval marketing na ekonomické fakultě vysoké školy Báňské v Ostravě. Pracoval jako moderátor v rádiu Čas a Českém rozhlasu. Od roku 1998 moderoval v České televizi mnoho pořadů a zastával zde také funkci dramaturga a scénáristy. Do politiky vstoupil již v roce 2010, kdy v komunálních volbách za TOP 09 kandidoval na zastupitele města Ostravy.⁸⁵Tím se také stal a na tomto postu se udržel až do roku 2014. Podruhé se znovu angažoval za TOP 09, ale svůj mandát neobhájil a strana se do zastupitelstva obce nedostala. Nakonec v roce 2015 ze strany vystoupil. Později ve volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, které se konaly v roce 2017, byl zvolen v Moravskoslezském kraji jako nestraníka za hnutí ANO. Je místopředsedou Volebního výboru, který má na starosti volbu členů do mediálních rad. Také je členem výboru pro sociální politiku a členem Stálé komise pro rodinu, rovné příležitosti a národnostní menšiny.⁸⁶

Mgr. Stanislav Berkovec

Vystudoval fakultu žurnalistiky Univerzity Karlovy obor reklama a propagace. Chvilu pracoval jako tiskař v tiskárně a výtvarník. Později pracoval na pořadu Mikrofórum Československého rozhlasu a vysílal zde spolu s dalšími sedmi moderátory objektivně Sametovou revoluci. Dále stál u zrodu stanic Evropa 2, Frekvence 1 a Rádio Hey. Spolupracoval s TV Nova, kde uváděl například pořad Rady ptáka Loskutáka a Snídani s Novou. Od roku 1998 je nezávislým novinářem. Je pokládán za jednoho z tvůrců novodobé české extrémní žurnalistiky Také od roku 2007

⁸³Správa železniční dopravní cesty.

⁸⁴online/ KOLOVRATNÍK, Martin. *O mně. Martin Kolovratník*. Praha.

Dostupné z: <https://www.martinkolovratnik.cz/clanek/o-mne>. Poslední úprava: 15. 3. 2020.

⁸⁵online/ JUCHELKA, Aleš. *O mně. Aleš Juchelka*. Praha, 2018.

Dostupné z: <http://alesjuchelka.cz/o-mne/>. Poslední úprava 15. 3. 2020.

⁸⁶online/ JUCHELKA, A. *Práce ve sněmovně*. (2018).

Dostupné z: <http://alesjuchelka.cz/prace-ve-snemovne/>. Poslední úprava 15. 3. 2020.

spolupracoval s Českou televizí na několika úspěšných televizních seriálech a pořadech, které se věnovaly bezpečnosti silničního provozu. Od roku 1990 je průběžně aktivní v komunální politice ve Slaném.⁸⁷ V roce 1994 byl zvolen jako nezávislý zastupitel města Slaného. Ještě předtím, než se angažoval do vyšší politiky, tak znovu kandidoval na zastupitele města v roce 2006, kde uspěl jako nestraníka za Volbu pro město. Mandát následně v roce 2010 obhájil, kdy byl nezávislý na kandidátce TOP 09 a sdružení nezávislých kandidátů Volba pro Slaný. Do vyšší politiky se chtěl prosadit již dříve, a to v roce 2012, jako nestraníka za TOP 09 s podporou Starostů se snažil kandidovat na Litoměřicku do Senátu. Ve výsledcích ale obsadil čtvrté místo a senátorem se tak nestal, jelikož postupují do Senátu jen první dva s největším počtem hlasů. Momentálně je od roku 2013 poslancem za hnutí ANO v poslanecké sněmovně Parlamentu ČR, má zde již druhé volební období a je členem městské rady Královského města Slaný.⁸⁸

6.2 Komparace dat z rozhovorů

Podkapitola je zaměřena přímo na analýzu výsledků dat z polostrukturovaných rozhovorů, které probíhaly s vybranými politiky. Záměrný výběr vzorku neumožní širší generalizaci zjištění a z tohoto důvodu bylo nutné vymezit skupinu, pro kterou budou závěry zkoumání platné.⁸⁹ Výsledky z této kapitoly tedy budou cíleny hlavně na novináře, kteří chtějí vstoupit do politiky nebo momentálně v politice působí, či působili.

Jednotlivé okruhy, na které byli respondenti zpovídáni, jsou kvůli přehlednosti rozděleny do jednotlivých podkapitol. Na konci každé podkapitoly je poté krátké shrnutí určité problematiky, které se daná podkapitola věnuje.

⁸⁷/online/ BERKOVEC, Stanislav. *Stručný životopis .Poslanec Berkovec*. Slaný. Dostupné z: <https://www.poslanec-berkovec.cz/>. Poslední úprava 15. 3. 2020.

⁸⁸/online/ BERKOVEC, S. *Stručný životopis*. Dostupné z: <https://www.poslanec-berkovec.cz/>. Poslední úprava 15. 3. 2020.

⁸⁹SEDLÁKOVÁ, R. (2014). s. 99.

6.2.1 Vstup do vysoké politiky

Všichni tři respondenti se s politikou od začátku své kariéry v médiích nějakým způsobem setkávali. Z tohoto důvodu jim politika byla hodně blízká a toužili po tom se nějakým způsobem angažovat. „*Jako novinář jsem tu politiku znal. Jsem aktivní člověk a rád ovlivňuji věci kolem sebe, takže často jsem měl třeba řeknu, vyhraněný názory nebo poměrně silné názory na to politické dění.*“⁹⁰

Stanislav Berkovec se například hodně politicky angažoval v době Sametové revoluce, kdy mapoval v Českém rozhlasu polistopadové dění. „*Já jsem vstoupil do té politiky v podstatě tím, že jsem byl v rozhlasovém Mikrofóru*⁹¹, kde jsme jako jediní odvysílali takzvanou Sametovou revoluci v roce 1989.“⁹² „*Já se v té politice angažoval i dál od roku 1990 a 1991 a do této chvíle mě lidi neustále volí v komunální politice.*“⁹³

Nebo se postupně angažovali v komunální politice a nakonec se rozhodli být více aktivní a jít ještě výš, což byl případ Aleše Juchelky. „*Já jsem vlastně byl v Ostravě zastupitelem města nějakou dobu. To bylo moje první angažmá, to mě strašně moc naplňovalo a vlastně celý můj mediální život se zabývám těmi společenskými věcmi, prostě jsem aktivní občan.*“⁹⁴

Pozoruhodné je, že oproti zbývajícím dvěma respondentům Stanislav Berkovec se i přesto, že je aktivní ve vysoké politice, čas od času věnuje ještě moderování akcí. „*Já pořád dělám ty věci u nás ve Slaným, moderuji zásadně zadarmo, protože to teď nedělám profesionálně, ale odvedu stejně profesionální práci, takže já moderuji charitativně. Například každý rok moderuji ples Klubko s nití pomáhá.*“⁹⁵ Takže já tyto věci dělám pořád a jenom proto,

⁹⁰Příloha: Martin Kolovratník 1. (dále Kolovratník)

⁹¹Pořad Českého rozhlasu, který byl zaměřen pro mladé posluchače

⁹²Příloha: Stanislav Berkovec 1. (dále Berkovec)

⁹³Příloha: Berkovec 2.

⁹⁴Příloha: Aleš Juchelka 1. (dále Juchelka)

⁹⁵ V jednom městečku pro naše kamarády v Kolíně teda je to, a tak jsem za to dostal právě dva háčkované medvědy z večerníčku Potkali se u Kolína.

že jsem poslanec, tak o tom nesmí být zmínka, že dělám nějakou dobročinnou akci nebo koncert.“⁹⁶

Také všichni tři dotazovaní vstoupili přímo do vysoké politiky za hnutí ANO. Například Stanislav Berkovec se snažil prosadit již předtím v roce 2012 jako nestraník do Senátu za TOP 09, ale neuspěl. Skončil totiž na čtvrtém místě pouze s 10,36 %.⁹⁷Z tohoto pohledu vstoupit do vysoké politiky právě za hnutí ANO bylo podle všeho, jak se říká, vsadit na správného koně. A většina uvedla, že v hnutí viděla čerstvý vítr.,*Mě se líbil ten program, líbilo se mi, že jsou rebelové Aliance nespokojených občanů. Já jsem taky byl nespokojený občan.*“⁹⁸

Aleš Juchelka v roce 2017 spolupracoval s hnutím v rámci marketingové agentury a potom tam již zůstal. *„Vlastně naše agentura vyhrála výběrové řízení dělání předvolební kampaně pro hnutí ANO a k tomu vlastně byl už krůček.*“⁹⁹

Konkrétně Martinu Kolovratníkovi pomohlo v rozhodnutí ke vstupu do politiky oslovení ze strany samotného hnutí.,*Přiznávám, že to byla souhra dvou věcí. Toho pocitu, který ve mně byl, nevím třeba pět, šest let, delší dobu a toho, že jsem dostal impuls z venku. V tom roce 2013 mě oslovilo více stran, to ANO bylo dokonce až třetí. Oslovilo mě několik stran, jako jestli právě nechci toho v tom rádiu nechat a jít do politiky. Takže se sešly tyhle věci, že já to v sobě měl a možná bych to sám neudělal... ale že přišlo volání z druhé strany, kde jsem dostal tři nabídky, tak jsem na to reagoval.*“¹⁰⁰

⁹⁶Příloha: Berkovec 6.

⁹⁷online/ PROX, Jiří. *Volby do Senátu Parlamentu ČR v roce 2012: Základní informace o volbách, právních podkladech, zpracování výsledků hlasování a souhrnné výsledky voleb.* Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20567053/420312.pdf/9521a910-0bce-4cd8-bc89-07f749d8aacb?version=1.0>. Poslední úprava: 27. 4. 2020.

⁹⁸Příloha: Berkovec 5.

⁹⁹Příloha: Juchelka 3.

¹⁰⁰Příloha: Kolovratník 1. + 2.

Poslanci Martin Kolovratník a Stanislav Berkovec jsou ve vysoké politice za hnutí ANO již druhé volební období, zatímco Aleš Juchelka má teprve první. Ani jeden z nich ale nepopřel, že být známou mediální osobností právě při vstupu do vysoké politiky není na škodu. *„Tak určitě být známou mediální osobností není mínus. Naopak je to plus v několika ohledech. Kromě toho, že Vás lidi znají, tak i z hlediska komunikace lidí s médii.“*¹⁰¹ *Ale samozřejmě to gró toho, když to řeknu v uvozovkách “ksichtu“ na obrazovce je samozřejmě u předvolební kampaně znát.“*¹⁰² Každá strana pár takových konkrétních lidí hledá a hnutí ANO se snažilo najít neznámější osobnosti v každém jednotlivém regionu. *„Každá strana hledá v každém regionu lídra, tu jedničku, silnou osobnost, která to povede, která přivede hlasy.“*¹⁰³ V prvním volebním období docházelo také často k tomu, že v jednotlivých krajích lidé spíše poznávali své krajany "známé osobnosti" než samotného lídra Andreje Babiše.

Můžeme tedy konstatovat, že respondenty vedlo pro vstup do vysoké politiky hlavně své vlastní přesvědčení a také zde byl často impuls v podobě oslovení ze strany hnutí ANO. Jinak se dá předpokládat, že konkrétně Martin Kolovratník a Stanislav Berkovec, kteří do hnutí ANO vstoupili již v prvním volebním období, by do politiky sami nevstoupili. To že všichni tři dotazovaní byli známými mediálními tvářemi, jim dodávalo na atraktivitě při volebních kampaních a na jednotlivých kandidátkách. Nedá se vyloučit, že díky tomu také ve sněmovně jsou. Také je vedlo to, že chtěli zlepšit politický stav v České republice, který v roce 2013 nebyl zdaleka ideální v případě Stanislava Berkovce a Martina Kolovratníka. Hnutí ANO pro ně bylo nové a atraktivní hnutí s velkými ambicemi. Aleš Juchelka se

¹⁰¹ Jste mnohem šikovnější, než ti kteří tam jdou třeba bez té mediální průpravy. (Příloha: Juchelka 2.)

¹⁰² Příloha: Juchelka 2.

¹⁰³ Příloha: Kolovratník 4.

k Martinu Kolovratníkovi a Stanislavu Berkovci připojil až v druhém volebním období, tedy v roce 2017.

6.2.2 Změna názorů a pohledu na mediální svět

Nepochybně u každého člověka, který vstoupí do politiky, se určité postoje změní. Výjimkou nejsou ani mediální osobnosti, hlavně poté se na mediální svět dívají z pomyslného druhého břehu a postupem času již k tomu mají větší odstup a jiný pohled.

U Martina Kolovratníka, který více než 12 let pracoval v Českém rozhlase a má bohaté zkušenosti s tím, jak má médium vystupovat na veřejnosti, se pohled a názor na mediální svět dost změnil. *„Já jsem k novinářům víc kritický. No já jsem měl tendenci ty novináře omlouvat. A říkal jsem ne, tak jsou to jen lidi, je to jejich práce a určitě, když jako nelžete a nemáte co skrývat, tak vás jako nezaskočí, pokud je to jako otevřený. Ale sám dneska vidím, když jsem na tom druhém břehu, že bohužel, a je to samozřejmě menšina, ale bohužel je určité procento mezi novináři, kteří buď jako opravdu nepracují kvalitně. Takže to nejsou profíci, neumí a bohužel jsou tam často i zlé úmysly. Jo, že opravdu něco zkreslí. Takže já třeba takhle rozhovor na chodbě někde rychlý, který si pak někde přepíšou, to moc nemám rád a jsem víc kritický.“¹⁰⁴*

Aleš Juchelka svůj názor má na pomyslném pomezí a spíše se mu v některých věcech utvrdil. *„Změnil se částečně, spíš že se jako nezměnil, spíše se to jako by vykrytalizovalo a utvrdilo v některých věcech.“¹⁰⁵* Podle něj někteří novináři píšou ideologicky, a tak se čtenářem potom skrytě manipulují. *„Že vlastně, ta fakta používají pouze k tomu, aby prosazovali svou vlastní ideologii.“¹⁰⁶* Jako příklad uvedl časopis Respekt, který několik let odebíral jako předplatné. *„Potvrdilo se mi to prostě několikrát, že například my, kteří jsme odebírali Respekt 15 let nebo kolik, ho musíme prostě*

¹⁰⁴Příloha: Kolovratník 7.

¹⁰⁵Příloha: Juchelka 4.

¹⁰⁶Příloha: Juchelka 5.

zrušit, protože se z toho stal ideový, levicový, eko alarmistický plátek a já už to nemůžu jakoby číst. Protože mi neustále říkají, jako čtenáři, buď v pozoru, alarm a strašně mi to vadí. ¹⁰⁷Jelikož je Aleš Juchelka ve volebním výboru, tak hlavně na veřejnoprávní média je velmi citlivý z hlediska zákona, kodexu, objektivit a vyváženosti. *„O tom, o čem se hovoří a tam chci být skutečně jakoby hlídačem těch médií pro občany České republiky, protože tam si zaslouží skutečně vyváženou a faktickou informaci a ne ideový pohled na svět.* ¹⁰⁸

Pohled a názor na média má Stanislav Berkovec oproti svým kolegům z poslanecké sněmovny opačný. Vnímá ale, že zevnějšek ho po vstupu do politiky začal vnímat jinak. *„Můj pohled na mediální svět se nemění, ale bohužel se změnil u některých kolegů, nebylo jich naštěstí moc, pohled najednou na mě, jako by mě hodili na druhou stranu barikády.* ¹⁰⁹Ale podotýká, že do jisté míry vidí, že se ten mediální svět za tu dobu zlepšil. *„K lepšímu se možná změnil v tom, že je mnohem víc technických možností dělat přímé přenosy a být online na internetu.* ¹¹⁰

Z dat tedy vychází, že každý z respondentů má na média po vkročení do vysoké politiky odlišné názory. Sice můžeme říct, že pohled poslance Aleše Juchelky se přibližuje Martinu Kolovratníkovi, oba si totiž všímají, že média nejsou bezchybná. Ale oproti nim Stanislav Berkovec je k nim více kritičtější a když už má v oblibě nějaká média, tak to jsou ta soukromá.

6.2.3 Vyjadřování novinářů na sociálních sítích

Poslední rok se stále více rozebírá vyjadřování novinářů na sociálních sítích. Zejména se daná kritika týkala vyjadřování osobností z veřejnoprávních médií. Jelikož zejména politici a veřejnost jsou přirozeně citlivější na projevy veřejnoprávních mediálních osobností než na projevy pracovníků soukromých médií.

¹⁰⁷Příloha: Juchelka 5.

¹⁰⁸ Tamtéž.

¹⁰⁹Příloha: Berkovec 6.

¹¹⁰Příloha: Berkovec 8.

A to hlavně z toho důvodu, že Česká televize i rozhlas „jsou všech“ a taky na ně všichni ze zákona musejí přispívat.¹¹¹ Všichni zpovídání poslanci se na tuto problematiku dívají různě a někteří z nich se touto problematikou zabývají do detailů. To se týká hlavně Aleše Juchelky, který si na tuto problematiku nechal vypracovat studii, jak v podobných případech postupují další země Evropské unie. *„Tam to byla studie kvůli tomu, že vlastně vznikly různé tenze mezi politiky a mezi novináři. Protože jsme se koukali nebo oni se koukají na naši práci. My samozřejmě na jejich a o to ani jakoby nejde. Jde o to, že novinář veřejnoprávního média, dle mého názoru, se nemůže vyjadřovat na sociálních sítích tak, jak se vyjadřují někteří novináři už jenom proto, že strašně kazí jméno, dobré jméno toho média a strašně znehodnocuje tu vyváženost a objektivitu toho média. A potom se tvářit jinak na té obrazovce.“*¹¹²

Příkladem toho jsou příspěvky na Twitteru, kde se obvykle mediální osobnosti vyjadřují k rozhodnutí politiků a ne vždy jsou tyto tweety objektivní. Podle Aleše Juchelky pak může docházet k tomu, že rozhovor, který následovně bude moderátor například s daným politikem vést, nebude vyvážený a objektivní. *„Takže já nemůžu udělat v devět hodin tweet: ten Juchelka je ale opravdu blbec, protože se podívejte, co chce dělat v rodinné politice. A v 9:05 s ním natočit vyvážený a objektivní rozhovor, to prostě jednoduše nejde.“*¹¹³

Právě z tohoto důvodu si nechal zpracovat zmíněnou studii, jak funguje chování redaktorů na sociálních sítích všude jinde v Evropě a zda je to nějakým způsobem uzákoněné skrze etický kodex. *„Vyšlo, že samozřejmě se to strašně hlídá a že opravdu*

¹¹¹/online/JETMAR, Jakub. *Úzus pro novináře na sítích se rodí hodně pomalu*. Dostupné z: <https://www.mediar.cz/uzus-pro-novinare-na-sitich-se-rodí-hodne-pomalu/>.

¹¹²Příloha: Juchelka 6.

¹¹³Tamtéž

existují velmi tvrdá pravidla pro to. Hlavně, aby nebylo kaženo dobré jméno, kde ten novinář vystupuje.“¹¹⁴

Martin Kolovratník má k tomuto tématu hodně radikální názor a to z toho důvodu, že ve veřejnoprávních médiích pracoval přes 12 let a ví, jak by člověk v této společnosti měl správně vystupovat. *„Ten novinář veřejnoprávní si to vybral dobrovolně, nikdo ho nenutil, ale je tam. V tu chvíli se ten novinář stává veřejnou osobou a v tu chvíli on musí přijmout nějaká pravidla hry, já tvrdím, že bych se neměl dozvědět jeho politický a vůbec světonázor.*¹¹⁵ *On by pro mě měl být neutrální osoba. A pokaždé u kohokoliv to slyším a je to jedno, jestli to je kritika nás nebo kritika někoho jiného, tak v tu chvíli ten veřejnoprávní novinář pro mě není důvěryhodný, protože prostě chtě nechtě ten jeho názor se někde v reportáži podlinkově mezi řádky může objevovat. Takže já bych naopak. Jsem rád, že to vyšlo*¹¹⁶, *že to doháníme, ale já bych naopak přitvrdil. Ať je to minimálně v kodexu.*“¹¹⁷

Naopak Stanislav Berkovec je toho názoru, že by Česká televize měla kontrolovat hlavně sama sebe. *„Jestliže Česká televize udělá nějaký nonsens.*¹¹⁸ *Česká televize si velmi pospíšila a její takzvaný etický panel k tomu vydal takhle tlustou barevnou prezentaci, že je to vlastně všechno v pořádku. Ale Rada pro rozhlasové a televizní vysílání v tom doznala pochybení a trvalo to déle, protože ta Rada to hrozně projednává a doznala pochybení. No ale co to je etický panel. To jsou zase lidé České televize tak, jak můžou sami sebe posuzovat. Já si myslím,*

¹¹⁴ Příloha: Juchelka 6.

¹¹⁵ *Prostě neměl bych ho znát.*

¹¹⁶ K etickému kodexu České televize vyšlo na konci září 2019 doporučení – Desatero pro práci novinářů ČT na sociálních sítích, zde je sepsáno, jak by se novináři veřejnoprávní televize měli vyjadřovat na sociálních sítích a jaká pravidla by měli dodržovat.

¹¹⁷ Příloha: Kolovratník 25.

¹¹⁸ Dám vám příklad, teď třeba odvysílala na Děčku ve zprávičkách reportáž televize Al-Džazíra, která byla vyloženě spíš pro dospělé, to vůbec nebylo téma pro děti. Která kritizovala Izrael a jak je ošklivý prezident Trump, že tam už neposílá tolik peněz a jak ten Izrael tam okupuje a tak. To bylo vyloženě tematicky nevhodné, a navíc to bylo jednoznačně zaměřené proti našemu spojenci státu Izrael.

že ta veřejná kontrola tam měla být více přísná a více nezávislá a to se týká i těch financí i toho obsahu.“¹¹⁹

Z této výpovědi můžeme soudit, že podle politiků je vyjadřování mediálních osobností na sociálních sítích velmi nevhodné. Podle zpovídaných respondentů by tedy bylo na místě, kdyby mediální osobnosti svou sociální síť používali například k propagaci své činnosti, anebo v druhém případě by si účty neměli vůbec zakládat. Potom totiž může docházet k různým neobjektivním pracím ve zpravodajství, popřípadě reportáže mohou být zkreslené a samotný divák si toho nevšimne a bere to tak, jak to je v médiích řečeno a tímto způsobem potom může docházet právě k ovlivňování veřejnosti.

6.2.4 Důvěra lidí v média

V posledních letech můžeme na veřejnosti vidět, že stále více mladých dospělých lidí, a hlavně voliči levice, médiím nevěří. A to nejčastěji z toho důvodu, že jsou příliš bulvární a úplatné.¹²⁰ K této problematice se dva z respondentů – Martin Kolovratník a Aleš Juchelka vyjádřili negativně a vidí, že důvěra lidí v média se mění a klesá.

„Mění a nevím proč. Neumím si odpovědět. Největší trend, který já teď vidím, je negace velké části společnosti hlavně vůči České televizi a i rozhlasu. A překvapuje mě to a jsem s tím až zaskočený. Sám si to vysvětluji, že to má souvislost s těmi trendy dělením ve společnosti. To znamená takové to Praha a lidový názor té Prahy. Řekněme lidskoprávní proud, proevropský a tak. A ten venkov, který často naslouchá SPD¹²¹, tomu Okamurovi a těmto názorům.“¹²²

¹¹⁹Příloha: Berkovec 24.

¹²⁰BOČEK, Jan. *Studie: Důvěra v média je rekordně nízká. Nevěří jim mladí dospělí nebo voliči levice.* Praha. IRozhlas, 2017. Dostupné z: <https://interaktivni.rozhlas.cz/duvera-mediim/>.

¹²¹Zkratka politické strany Svoboda a přímá demokracie.

¹²²Příloha: Kolovratník 16.

Pan poslanec Aleš Juchelka je k tomuto tématu více skeptičtější. Dokonce tento trend spojil i s bývalým komunistickým režimem, který podle něj na tom má stále určitý podíl, a i když je to již 31 let od pádu komunismu v České republice. „*Určitě se to nezlepšuje. Naopak, myslím, že hlavně nástupem sociálních sítí je to čím dál tím horší. Protože ti lidé se nedokážou vyznat v různých zprávách.*”¹²³ *Určitě jim důvěřují méně, než jim důvěřovali. Určitě jsme trošku skeptičtější i z hlediska toho, že jsme tady měli čtyřicet let komunismus, že se na všechno díváme trošičku jiným pohledem. A myslím si, že je to na velkou, ale velkou zodpovědnost těch pracovníků veřejnoprávních médií, aby tu důvěru nejen udrželi, ale naopak, aby si ji čím dál tím více získávali. Prozatím nikde takový pocit nemám, ale v tuto chvíli můžu říct, že prostě nejdůvěryhodnější médium pro mě je Česká televize, ČT24 a Český rozhlas z hlediska zpravodajství a z hlediska publicistiky si musím vybírat vždycky podle toho, kdo to dělá, kdo to moderuje, protože tam to zbarvení je jiné.*“¹²⁴

Naopak Stanislav Berkovec věří v tradici a v to, že důvěra v média je až nepochopitelná, že lidé věří všemu, co slyší nebo čtou a neověřují si informace, jelikož jim to přijde jako určitá ztráta času. „*Tak já si myslím, že trvale má největší důvěru veřejnoprávní televize, a to je v pořádku. Myslím si, že u nás pořád je ta důvěra, že to má tradice a setrvačnost, že pořád je. A bohužel, jak přišly ty nové fenomény, tak lidi věří i všemu, co se píše. Neříkám, že všichni, ale spousta lidí věří tomu, co se napíše na internet a tam já klidně můžu napsat, že žerete malý děti a ještě přiborem a bude to tam a už tam bude okolo toho diskuse, jestli je teda žerete tím přiborem, nebo ne, jestli je jíte zaživa. Takže je to úplně bez hranic a bohužel lidi to berou vážně. Takže já si myslím, že díky internetu je spousta lidí mnohem lépe manipulativní. Protože ono to je pohodlný*

¹²³Ale hlavně se zhoršila prostě i díky nastavení jakou média prostě jednoduše mají. Ale posledních pár let jo.

¹²⁴Příloha: Juchelka 13.

konzumovat to, co mu přihraje na ten mobil nebo počítač. A naopak zjišťovat si vlastní informace to dá práci, že jo, tak to tak jakoby berou, že je to pravda.“¹²⁵

V této otázce můžeme vidět, že respondenti jsou v pohledu, jak společnost důvěřuje v média poněkud skeptičtější. Vidí, že se to postupně zhoršuje s novými trendy ve společnosti a to hlavně s nástupem internetu a sociálních sítí. Společnost tak celkově mnohem více z pohodlněla a většině se nechce ověřovat informace, které jim na internetu leží jako na dlani. Informací je mnoho

a bohužel někteří jedinci mají problém poté poznat, co je kvalitní žurnalistika a co nikoli. Proto poslanci vidí naději aspoň ve veřejnoprávních médiích, které si důvěru již několik desítek let udržují a je to právě na práci těchto novinářů, přivést společnost k tomu, aby jim důvěřovali v budoucnu o to víc.

6.2.5 Současný mediální systém České republiky

Mediální systém je téma, kterému se poslanci věnují neustále. Padají mezi nimi různé nápady na to, že veřejnoprávní média by se měla zestátnit, a tak by je měl stát pod plnou kontrolou. Jenže na druhou stranu pak by mohlo dojít k tomu, že média v tomto sektoru by nebyla objektivní, dokonce by mohla i stagnovat. Postupem času by poté mohlo docházet k tomu, že by si samotní poslanci nechali dělat například reportáže na míru. Zpovídání respondenti nepatří k těm, kteří by chtěli veřejnoprávní média ovládat, ale spíše chtějí, aby nadále fungovala ve stejně nastaveném módu. Bohužel ale ohrožení veřejnoprávních médií je dlouhodobé a společnost si toho všímá. Z jednoho ze vzorů by podle Martina Kolovratníka mohla být pro Českou televizi britská BBC, která funguje velmi dobře a kvalitně.,*Hrozí, že budou stagnovat a já jsem optimista a doufám, že ten trend jakoby zvrátí a půjdou nahoru. Pro mě třeba britská BBC je prostě ikona kvality i kanálu*

¹²⁵Příloha: Berkovec 17.

*ze světové televizní nabídky a podobně. Takže určitě mají dobré příklady i v zahraničí. A já bych jim přál, aby šly nahoru, ale vnímám v té společnosti velké riziko, že vůči nim bude negace.*¹²⁶

Stanislav Berkovec také vidí určitý vzor pro naše veřejnoprávní média a to konkrétně ve Skandinávii. Zastává také názor, že záleží na společnosti, jak k médiím bude v budoucnu přistupovat. *„To záleží na nás, nemyslím jen na nás tady ve sněmovně, ale na celé společnosti. A pokud se k nim budeme chovat tak, jak se chováme, tak určitě stagnovat nebudou. Můj vzor je v tomhle Skandinávii.*¹²⁷

Podle Stanislava Berkovce se ve Finsku veřejnoprávní média těší větší důvěře, a dokonce jsou pod větší veřejnou kontrolou. *„My jsme nedávno byli ve Finsku a tam se veřejnoprávní média těší ještě větší důvěře, ale také jsou pod větší kontrolou veřejnou i to financování. Tam dokonce je veřejnoprávní televize Yle a tam vlastně to kontroluje orgán, který je složen z poslanců podle poměrného zastoupení ve sněmovně. A samozřejmě pak je ještě volená nějaká rada, která je volena z významných osobností.*¹²⁸ *Tam je představenstvo, má obrovský kredit a je opravdu pod veřejnou kontrolou, ať se to týká financování a tak. Je tam správní rada, kterou tvoří 21 poslanců, přičemž je to poměrné zastoupení podle výsledků voleb ve sněmovně a stačí, když máte tři poslance ve sněmovně a už máte nárok na jedno místo v té správní radě. Ale oni samozřejmě nezasahují do programu, ale kontrolují ho. Pod nimi je spodní rada, pod nimi je představenstvo a to je volené z významných osobností.*¹²⁹ *A ještě mají jednu zajímavost, kterou si u nás neumím představit, oni vždycky jsou zvyklí,*

¹²⁶Příloha: Kolovratník 20.

¹²⁷Příloha: Berkovec 21.

¹²⁸Kdybyste tady řekla v Čechách nebo v České republice, že poslanci budou kontrolovat veřejnoprávní televizi, tak by všichni řvali, jak je to možný.

¹²⁹Třeba šéfkou představenstva je teď dáma, která má za sebou úžasnou minulost v soukromých televizích.

*že se všichni při hlasování na tom shodnou. Pokud je jeden třeba proti, tak už to berou, jako že se neshodli, že to je problém. Takže oni se vždycky domluví. A my jsme říkali, jak to děláte? My se vždycky domluvíme, abychom 100 % hlasovali všichni pro. Koncesionářské poplatky tam taky mají a oni to akorát kontrolují vlastně ti poslanci.*¹³⁰

Senát s poslaneckou sněmovnou toto téma neustále probírá, ale návrhy, které senátoři navrhují, nejsou podle Aleše Juchelky úplně na místě. *„Určitě je potřeba něco změnit. Já jsem pro, aby fungovala třeba nějaká valorizace z hlediska koncesionářských poplatků.*¹³¹*Poukazuje ale na příklady z ostatních zemí, kde došlo ke změnám a systém přestal dobře fungovat. Nicméně ta zkušenost z ostatních zemí je taková, že se například jako spousta věcí doplácí ze státního rozpočtu, což také není dobré. Takže těch varianta je několik, ale žádná z nich, dle mého názoru, není tak dobrá, jako máme my u nás v České republice. Řeknu to narovinu. Na Slovensku došlo ke spojení veřejnoprávního rozhlasu a veřejnoprávní televize a nedělá to dobrotu.*¹³²*V Polsku se jim nedaří vybírat tak vysoké koncesionářské poplatky, takže částečně jsou oni odkázáni na státní rozpočet a nedělá to tam vůbec dobrotu.*¹³³*Já osobně to vidím tak, že to chci nechat v tuto chvíli, když jsem si to uvědomil té stávající formě tak, jak to je.*¹³⁴

Nakonec tedy můžu konstatovat, že ve výsledku je mediální systém v České republice podle zpovídaných respondentů na vysoké úrovni. Sice se někdy na politické scéně objeví jedinci, kteří by chtěli nějakým způsobem chod médií měnit k lepšímu. Ale obvykle by chtěli jen zamezit tomu, aby veřejnoprávní televize o nich nepsala pravdu, jelikož jsou s jejich prací nespokojeni.

¹³⁰Příloha: Berkovec 21.

¹³¹Příloha: Juchelka 7.

¹³²Nedělalo to dobrotu.

¹³³Příloha: Juchelka 7.

¹³⁴Příloha: Juchelka 8.

6.2.6 Současný trend - oligarchizace médií

Jelikož všichni tři respondenti vstoupili do politiky právě za hnutí ANO, kde je jeho předsedou Andrej Babiš, který je ve společnosti považován za oligarchu a to z důvodu, že vlastní skrze svěřenecké fondy mediální dům Mafra. Tak mě zajímal názor respondentů na oligarchii médií. Zde se respondenti shodovali v pohledu, že riziko ovlivňování ze strany Andreje Babiše není možné, ale na druhou stranu nepopírají, že obecně nějaké riziko ohrožení médií tu vždy bylo a bude. Podotýkají ale, že jim přijde, že právě novináři z Mladé fronty DNES jsou vůči nim více kritičtější než novináři z jiných médií.

Konkrétně Martin Kolovratník v tom vidí do určité míry riziko.,,*Je to velké riziko proto prostředí bohužel. Ale říkám bohužel. Důkazem je třeba relativní nedávná, už je to pár let, ale je to pořád relativně nedávná kauza televize Prima z roku 2015. Unikla do médií kauza, nahrávka redakční porady na Primě, kde byla tehdy Jitka Obzinová a ona tam vysloveně řekla, a je to nahraný, redaktorům větu. Tato televize má nějakého majitele a ten majitel nemá rád migranty a je jako proti imigrační. Takže vy budete tuhle politiku jako dělat nebo tenhle názor, jinak tady nebudete dělat.*¹³⁵*A tahle kauza třeba je důkazem toho, že ty snahy nebo ty vlivy těch majitelů prostě můžou být a jsou a ty tlaky na ty novináře tam jsou. Takže to vidím jako riziko.*¹³⁶ Na druhou stranu mu to ale až tak nevadí. Dokonce má názor, že je lepší, když člověk ví, komu to médium patří, a ví, co má od toho očekávat. „*Proti tomu ale, to mě osobně až tolik nevadí, protože si myslím, že zákony, jak je dneska máme, jsou relativně účinné. To znamená, ty média mají nějaké licenční podmínky. Máme tu takzvanou velkou radu, která právě posuzuje*

¹³⁵ Jo, to je kauza, kterou opravdu když si vygooglíte, tak jako proběhla a řešila ji Velká rada a podobně.

¹³⁶Příloha: Kolovratník 10.

vyváženost zpravodajství, kdokoli si může stěžovat nebo nechat něco posoudit. ¹³⁷ „Možná říkám je to lepší, když se to ví, než kdyby to bylo jako utajeně skrytě přes jiný společenský kruh a podobně. Prostě když se to ví, tak já k tomu médiu už přistupuji s tím, že třeba to má nějaký názor nebo je někde ukotveno. Takže jsem k němu kritický, protože vím, na nic si nehraje, vím odkud je. No, a hlavně sednu si ke Googlu a hned si to můžu ověřit. ¹³⁸

Opačný názor má Aleš Juchelka. „Za prvé, slovíčko oligarcha. Používají to novináři, kteří, když je ten majitel toho média nesympatický, měli bychom ho nějakým způsobem ostrakizovat, tak ho nazveme a onálepkujeme jako tím oligarchou. A když to médium koupí médium jako ten dobrý a hodný podnikatel, tak je to normálně ten slušný podnikatel, který jako ale oligarchou není. Takže celé to spojení těch vlastníků z médií vzniklo právě koupí Economu pana Bakaly a pak se to samozřejmě posouvalo dál. ¹³⁹ Každá média ve světě patří někomu, jsou nějak zbarvená. ¹⁴⁰ Podle pana poslance majitelé mediálních domů do chodu nezasahují. „Já si myslím, že oni jako vůbec do toho nezasahují, že to prostě jakoby mají. ¹⁴¹ Takže já oligarchizaci médií nevnímám, je to normální byznys jako každý jiný. ¹⁴²

Stanislav Berkovec má podobný názor jako Martin Kolovratník. Vidí, že samotní novináři se bojí vůbec někoho z hnutí ANO oslovit, a to nebezpečí ovlivňování zde vždycky bylo a bude. Dokonce přiblížil, jak to podle něj předseda hnutí Andrej Babiš vnímá. „Samozřejmě tohle přinesl kapitalismus. Zkušenost našeho pana předsedy je taková, že dneska si drbe hlavu, že kdyby věděl, že půjde do politiky a co všechno to bude obnášet,

¹³⁷Příloha: Kolovratník 10.

¹³⁸ Tamtéž

¹³⁹Takže máme tady Vltava Labe Press, které tuším vlastní Penta. Máme tady Mladou frontu Dnes, kterou vlastní premiér Babiš. Máme tady televizi Prima, kterou taky vlastní jakoby miliardáři u nás a teď šla Nova, taky jakoby do soukromých rukou, ale to je jakoby v pořádku všechno.

¹⁴⁰Příloha: Juchelka 18.

¹⁴¹Příloha: Juchelka 19.

¹⁴²Příloha: Juchelka 20.

že by prostě nikdy nekupoval ty média. A moje osobní zkušenost je, že tím, jak do něj všichni buší a všichni buší do jeho médií, tak oni jsou tak předposraní, že jestli tam něco nenajdete, tak je to rozhovor s panem Babišem nebo Berkovcem. Našla jste někdy v Mladé frontě rozhovor se mnou? To, to vůbec. To je ani nenapadne. A to je ta předposranost. Já ji ale chápu, protože prostě cokoli se stane, tak hned se říká on ovlivňuje přes média. A vím, že on do toho zásadně nezasahuje, protože tohle ví a ví, že mu to okamžitě začnou předhazovat, aniž by to kdy udělal. Takže to je moje zkušenost s jeho médii. Ale samozřejmě chápu, že někdo může říkat, ale oni to využívají, a to je to samý jako ten pan Bakala, pan Křetinský nebo teď ta PPF¹⁴³.“¹⁴⁴

Stanislav Berkovec souhlasí také s tím, že nebezpečí ze strany majitelů vždy bude a uvádí také případ, kdy reportéři ve Francii zjistili, že Lagardére koupil český podnikatel Daniel Křetinský. „Ale samozřejmě, že to nebezpečí obecně vždycky bude. My, když jsme přijeli do Francie a měli jsme setkání s reportéry bez hranic, tak první, co se nás ptali tehdy, protože to bylo přesně v době kdy Lagardére koupil pan Křetinský, tak jako z toho byli úplně hotoví ti Francouzi a říkali co bude a my jsme říkali: "my nevíme, jaké má záměry pan Křetinský". Jak to můžeme vědět, prostě to regulérně, legálně koupil, a tak se bude s těmi médii nějak nakládat. Takže to samozřejmě, a to se týká vlastně i pana Bakaly, o kterém jsem mluvil, a jakéhokoli vlastníka. Vždycky je to zneužitelné a to ten kapitalismus přinesl. Ale máme tady samozřejmě regulátora státního. Máme tady Radu pro rozhlasové a televizní vysílání, která velmi pečlivě všechny ty podněty a stížnosti zkoumá, takže já si myslím, že co se týče zákonů, tak my to máme ošetřeno dobře.“¹⁴⁵

¹⁴³PPF je mezinárodní investiční skupina, která vznikla v České republice a zakladatelem a vlastníkem je nejbohatší Čech Petr Kellner.

¹⁴⁴Příloha: Berkovec10.

¹⁴⁵Příloha: Berkovec 10.

Respondenti se tedy shodli, že pokud někdo vlastní nějaké médium, tak se to na něm obvykle nějakým způsobem nepodepíše. Ale i tak tu vždy nějaké riziko může přijít. V tom případě zde máme ale konkrétní orgány, jako například Radu pro rozhlasové a televizní vysílání, která se těmito negativními vlivy zabývá a zkoumá je. A také je podle zpovídaných poslanců dobré, když člověk ví, komu dané médium patří, a tak si logicky vyvodí, co od toho může následně očekávat, anebo si informace následně ověří na jiných platformách.

6.2.7 Návrat bývalých mediálních osobností z politiky do médií

Všichni zpovídaní respondenti se v otázce, zda by se vrátili z politiky zpět do světa médií, jednoznačně shodli. Aleš Juchelka nevidí problém, aby se novináři vraceli jak do zpravodajství, tak i do publicistiky. Podotkl ale, že to záleží na majitelích konkrétních médií. „*To záleží strašně moc, jako na těch majitelích médií, to za první. Ale za druhé, já v tom nevidím žádný problém, protože spousta bývalých politiků i ve světě se stali jakoby komentátory v nějakých jako televizích a tak dále. My pořád máme nějakou představu jako objektivitu a tak dál. Ta by měla skutečně fungovat ve zpravodajství, kde se nastolí fakta, ale pokud máme nějakého komentátora, tak můžeme mít pravicového komentátora, levicového komentátora. Komentátory, kteří prostě nám dávají svůj pohled na tu problematiku a pokud si ho prostě to médium zaplatí a pokud mu to takto vyhovuje i ideově, tak proč ne. Takže určitě si myslím, že ano.*“¹⁴⁶Také nevyloučil svůj návrat, ale ne již jako mediální tvář. Vrátil by se spíše k psaní scénářů. „*Spíš už jenom jako autor, ne jako televizní obličej.*“¹⁴⁷

Stanislav Berkovec souhlasí s návratem, ale uvedl, že ne vždy je to pro politika lehké se vrátit a hlavně pro bývalého novináře. Jelikož vystupuje zpět s nálepkou toho, že byl v politice

¹⁴⁶Příloha: Juchelka 15.

¹⁴⁷Příloha: Juchelka 17.

za nějakou stranu a to se veřejnosti nelíbí a většinou je diskriminován. „Existuje zákon, který je třeba, já nevím, jestli je to u lidí zaměstnaných, jako když třeba budete dělat starostu, tak oni vám potom musí nabídnout, až se vrátíte místo. Proč by poslanci měli být výjimkou a proč, když se vrací lékař, tak taky asi nikdo neřeší, jestli je to gynekolog ovlivněn politikou, anebo ne. Tak proč by měl být diskriminován novinář. Navíc elitní novinář jako je Martin Komárek. Ale bohužel je to těžké a to se netýká jenom novinářů. Já jsem se nedávno bavil s naší skvělou kamarádkou, mnohaletou kolegyní z ANO, která dělala velmi dobře ministryni práce a sociálních věcí a ona říkala, že když pak přišla do normálního života ona, která dostávala nabídky ze všech stran, protože je fakt dobrá, tak najednou to prý bylo, jak by byla prašivá, protože byla u Babiše. A to je bohužel dáno i klimatem, který tady bohužel rozdmýchávají média. Protože normální lidi s tím problémem nemají.“¹⁴⁸

Martin Kolovratník souhlasí se svými předchozími respondenty. Jen by byl proto, aby si po skončení v politice novináři dali roční odstup a až potom nastoupili zpět do nějakého média. „V principu mi to nevadí, ale myslím si, že by si měli dát tu kadenční dobu. To znamená dát si odstup. Nejt jako hned, ale řeknu třeba po roce. Dát si rok odstup. Ale po tom roce mi to nevadí, protože zase, máme média, můžeme si to vygooglovat velmi jednoduše, že on si na nic nehraje a ví se, kdo byl a kde byl. A tak i ten čtenář by měl k tomu přistupovat, protože ví, jaká je jeho historie. Takže nemám s tím problém.“¹⁴⁹Mimo jiné počítá s tím, že jednou se on sám do médií vrátí. „Já to mám nastavený tak, že miluji to rádio. Myslím si, že jednou se tam vrátím. My používáme takové slovní hříčky, že kdo jednou byl v rozhlase, v rádiu, že zůstane radioaktivní. A já opravdu to rádio mám v srdci, ale mám nějakou seberegulaci. A vím, že prostě tím prostředím tady se můj

¹⁴⁸Příloha: Berkovec 19.

¹⁴⁹Příloha: Kolovratník 28.

názor posunul poměrně radikálně. Mám politické oponenty, nemám je rád a vím, že bych se od tohohle hrozně těžko oprostil. Takže třeba já vnitřně to mám nastavené tak, že až jednou politiky nechám, myslím si že jo. Tak budu mít tendenci se do toho rozhlasu vrátit, ale už ne jako zpravodaj, to znamená třeba do lifestyle.“¹⁵⁰

Z reakce dotazovaných tedy můžeme určit, že návratu do médií se nikdo z nich nebrání. Shodují se také v tom, že návrat jejich kolegy z prvního volebního období Martina Komárka zpět do médií je na místě. Jelikož na něj pohlížejí jako na velmi talentovaného, schopného a zkušeného novináře. Také jsou názorově shodní, že politicky jsou tito bývalí politici ovlivnění, ale jelikož to jsou profesionálové, tak by se to podle nich na jejich činnosti nemělo projevit.

¹⁵⁰Příloha: Kolovratník 30.

Závěr

Ve své bakalářské práci jsem se zaměřila na porovnávání pohledů třech vybraných politiků, kteří v minulosti pracovali v médiích. Zajímalo mě, co v je vedlo k samotnému vstupu do vysoké politiky a jak se následně postupem času změnily jejich názory na mediální svět. Do výzkumu jsem si vybrala tři bývalé osobnosti z médií, kteří jsou momentálně politiky ve sněmovně za hnutí ANO 2011 a vyzpovídala jsem je formou osobních polostrukturovaných rozhovorů v Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky v Praze a v krajské kanceláři v Ostravě.

Osloveni byli následovní politici: Martina Kolovratníka, který v minulosti pracoval v Českém rozhlase. Stanislav Berkovec, který je momentálně aktivní jak v politice, tak vede aktuálně svoji relaci na rádiu Country. A bývalý moderátor Aleš Juchelka, který jako jediný z dotazovaných má ve sněmovně teprve první volební období. Součástí práce jsou také přeepsané rozhovory, které jsou přiřazeny v příloze.

Cílem bakalářské práce bylo zjistit, co vede mediální osobnosti k tomu, aby vstupovaly do vysoké politiky. Také jsem se zaměřila na to, jak se postupem času po vstupu do politiky mění jejich názor na samotná média. Měla jsem předem předpřipravené okruhy otázek, které jsou taktéž k nahlédnutí v přílohách práce. A postupně jsem analyzovala jednotlivé odpovědi, třídila je a porovnávala odlišnosti.

V práci jsou postupně řazené jednotlivé kapitoly související s daným tématem. Nejprve mám zařazenou kapitolu *Vztah politiků a mediálních osobností*, poté jsem zkráceně přiblížila *Personalizaci volební komparace*, kde jsem zařadila podkapitoly *Předchozího a současného volebního období hnutí ANO 2011*. A zde jsou zařazené podkapitoly *Volební kampaň a politický marketing hnutí ANO*. Následuje kapitola *Mediální prostředí v rámci politického systému České republiky*, jelikož vybraní respondenti se právě k systému médií často vyjadřují. Poslední kapitolou, před samotným výzkumem, je *Předchozí angažmá osobností ve vysoké politice*.

Ze samotného výzkumu vyplývá, že zpovídání respondenti měli k profesi politika velmi blízko a hlavně je ke vstupu motivovalo to, že by chtěli i nějak jinak významně ovlivnit veřejné mínění než skrze samotná média. Jednoduše řečeno, politik dokáže být daleko větším hybatelem veřejného mínění ve společnosti. Konkrétně Stanislava Berkovce přivedla k politice Sametová revoluce v roce 1989. Vysílal celý polistopadový přenos v rozhlasovém Mikrofóru a informoval o změnách režimu širokou veřejnost to bylo u něj poprvé, co se s politikou jako novinář setkal. Poté již nebyl problém v roce 1990 vstoupit do komunální politiky ve Slaném a následně po oslovení ze strany hnutí ANO v roce 2013 v předčasných volbách vstoupit jako poslanec do vytoužené vysoké politiky. V případě Martina Kolovratníka a Aleše Juchelky to bylo podobné, oba měli touhu kolem sebe ovlivňovat a měnit věci, byli velmi aktivními občany, měli vyhraněnější názory na věci, které se týkaly politického dění, a byla zde také touha po větší zodpovědnosti. Politika samotná jim byla blížká, tak potom, co je hnutí ANO oslovilo a požádalo o spolupráci, tak neváhali a příležitost využili. Pro všechny tři bylo nově vzniklé hnutí velmi atraktivní v té době a hlavně v něm viděli čerstvý vítr, který to do politiky mohlo přinést.

Po vstupu do vysoké politiky můžeme říct, že u všech třech zpovídáných se určitým způsobem změnil pohled na média a jejich pracovníky. Mají k nim teď větší odstup, nevěří všem novinářům a jsou k nim více kritičtí. Konkrétně Martin Kolovratník uvedl, že mezi novináři jsou jedinci, kteří buď nepracují kvalitně, anebo to nejsou profesionálové a neumí dobře novinářské řemeslo. Aleš Juchelka k tomuto přidal také to, že někteří píší tak, aby prosadili svou vlastní ideologii. Jako hlavní a důležitá berou veřejnoprávní média, na která jsou velmi citliví a snaží se, aby byly pro občany co nejdůvěryhodnějším zdrojem. Stanislav Berkovec zdůraznil, že s přístupem nových technologií novináři zpohodlněli a nedokážou nové technologie využít naplno. Ale na druhou stranu se všem třem dotazovaným nelíbí, že novinářem může být kdokoli a oni pak nemají jistotu, zda téma, na které odpověděli, bude kvalitně zpracováno a nebude například vytržené z kontextu.

Všichni tři informanti se shodli v tom, že souhlasí s tím, aby se po odchodu z politiky bývalí politici vraceli zpět do médií. Jelikož podle nich kvalitní novinář dokáže podávat dobrý výkon i po tom, co byl v politice. Pouze Martin Kolovratník k tomu dodal, že si nemyslí, že by se měli vracet přímo do zpravodajství, protože zde musí být novinář nestranný. Ale v publicistické oblasti v tom problému nevidí, s tím, že by si měli dát určitou kadenční dobu a dát si například rok odstup. Ani jeden z dotazovaných nevyloučil možnost, že by se do médií po tom, co by jednou skončili v politice, vrátili.

Práce měla za úkol hlavně zodpovědět výzkumnou otázku: *Co vede mediální osobnosti, aby vstupovaly do vysoké politiky?* Z odpovědí vyplývá to, že informanti měli k politice od své původní profese blízko, jelikož v médiích se s ní střetávali neustále. Také je vedlo to, že neustále měli touhu něco měnit a realizovat své nápady a ambice ve veřejném mínění. Stanislav Berkovec a Aleš Juchelka byli už delší dobu v komunální politice a když se naskytla možnost a přišla nabídka ze strany hnutí ANO, tak ji využili a velmi rádi vstoupili do vysoké politiky a těšili se z toho, že budou moci dělat větší věci ve veřejném prostoru a zlepšovat kvalitu života občanů. Na druhou stranu Martin Kolovratník přiznal, že kdyby nepřišla nabídka s oslovením ze strany hnutí, tak by do vysoké politiky sám od sebe nevstoupil. Sice ambice a touha zde byla, ale vždy mu chyběl ten impulz z venčí. Jakmile ho tedy oslovili, tak s kandidaturou neváhal.

Také z analýzy vyplývají odpovědi na dílčí otázky, které jsem zmínila v úvodu práce. Konkrétně na dnešní oligarchizaci médií a důvěru lidí v dnešní média. Aleš Juchelka a Stanislav Berkovec souhlasí, že jim oligarchie médií nevádí. Je to běžná věc, že média vlastní soukromí vlastníci a to má za následek příchod kapitalismu. Z pohledu Martina Kolovratníka to je velké riziko pro prostředí, protože snahy a tlaky majitelů na novináře tu mohou být vždy. Ale ani jednomu to ve výsledku nevádí, jelikož máme účinné zákony, které média kontrolují. Důvěra lidí v média se podle informantů mění, sice u nás má určitou tradici, ale současné trendy, hlavně sociální sítě a dělení ve společnosti, mají za následek poklesy důvěry

v média. I tak ale věří v to, že pracovníci veřejnoprávních médií si důvěru udrží a vybudují si v budoucnu ještě větší základnu diváků a posluchačů.

Z výzkumu můžeme také dále navázat v budoucnu na tuto práci. A to konkrétně zkoumáním vyjadřování novinářů ohledně politiků na sociálních sítích. Vedlo mě k tomuto nápadu to, že politici se v rozhovorech o vyjadřování novinářů na sociálních sítích zmínili a nesouhlasí s tím. Jelikož vidí v tomto ohrožení v podobě ovlivňování veřejného mínění. Tudíž si myslím, že tomuto tématu by se dal věnovat samostatný výzkum.

Seznam zkratek

ANO – Asociace nespokojených občanů

BBC – British Broadcasting Corporation

ČR – Česká republika

ČSSD – Česká strana sociálně demokratická

ČTK – Česká tisková kancelář

KDS – Křesťanskodemokratická strana

KDU-ČSL – Křesťanská a demokratická unie-Československá strana lidová

MF DNES – Mladá fronta DNES

ODA – Občanská demokratická aliance

ODS – Občanská demokratická strana

SPD – Svoboda a přímá demokracie

STAN – Starostové a nezávislí

SŽDC – Správa železničních a dopravních cest

TV Nova – Televize Nova

TV Prima – Televize Prima

TZV. - takzvaně

Seznam pramenů a literatury

CRESWELL, John W. a J. David CRESWELL. *Research design: qualitative, quantitative & mixed methods approaches*. 5th ed. Los Angeles: SAGE Publications, 2018. ISBN 978-1-5063-8676-8.

HALLIN, Daniel C. a Paolo MANCINI. *Systémy médií v postmoderním světě: tři modely médií a politiky*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-377-2.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-0982-9.

HLOUŠEK, Vít, Lubomír KOPEČEK a Jakub ŠEDO. *Politické systémy*. Brno: Barrister & Principal, 2011. ISBN 978-80-87474-23-5.

JABŁOŃSKI, Andrzej. *Politický marketing: úvod do teorie a praxe*. Brno: Barrister & Principal, 2006. ISBN 80-7364-011-2.

JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLOVÁ. *Masová média*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-466-3.

KMENTA, Jaroslav. *Boss Babiš*. Nymburk: JKM - Jaroslav Kmenta, 2017. ISBN 978-80-87569-32-0.

LEBEDOVÁ, Eva. *Od lokálních mítinků k politickému marketingu: teorie a vývoj politické komunikace a volebních kampaní*. 1. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2005. ISBN 80-210-3800-4.

MCQUAIL, Denis. *Úvod do teorie masové komunikace*. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-200-9.

MCQUAIL, Denis. *Žurnalistika a společnost*. Praha: Karolinum, 2016. ISBN 978-80-246-3093-9.

MIŠOVIČ, Ján. *Kvalitativní výzkum se zaměřením na polostrukturovaný rozhovor*. Praha: Slon, 2019. ISBN 978-80-7419-285-2.

NEUMANN, Ondřej, Vojtěch BERGER, Robert BŘEŠŤAN, Tereza ENGELOVÁ, Robert MALECKÝ a Aleš ROZEHNAL. *Šok! Hříza! Média!*. Brno: CPress, 2019. ISBN 978-80-264-2830-5.

NORRIS, Pippa. *Democratic Phoenix Reinventing Political Activism*. Cambridge: Cambridge University Press, 2002. ISBN 978-05-116-1007-3.

NOVOTNÝ, Lukáš. *Politologie*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2009. ISBN 978-80-86723-64-8.

ROZEHNAL, Aleš. *Mediální právo*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2007. ISBN 978-80-7380-033-8.

SEDLÁKOVÁ, Renáta. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-3568-9.

SCHULZ, Winfried a Irena REIFOVÁ. *Analýza obsahu mediálních sdělení*. 2., přeprac. vyd. Praha: Karolinum, 2004. ISBN 80-246-0827-8.

TRAMPOTA, Tomáš a Martina VOJTĚCHOVSKÁ. *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-683-4.

WEBER, Max. *Politika jako povolání*. Praha: Orbis, 1929.

Periodika

BASTLOVÁ, Marie. *Svět podle Andreje Babiše: jednoduché sliby a známé tváře*. Hospodářské noviny: Deník pro ekonomiku a politiku. Praha: Economia, 2013. Ročník57, číslo: 205. S. 2-3. ISSN 0862-9587.

KOLÁŘ, Petr. *Jak Klaus přivedl Babiše do politiky*. Týden. Praha: Empresa Media, 2013, Ročník: 20, číslo: 44. S. 28-32. ISSN 1210-9940.

RESPEKT. *Podle našeho gusta Koho by Respekt viděl rád v parlamentu a proč*. Praha: R-Presse, 2013. Ročník:24, číslo: 43. S. 36-37.

Online zdroje

BASTLOVÁ, Marie. *Babiš si Babiše cení nadevše. Ale proč mě hodil přes palubu, ptá se jeho poslanec*. Neovlivní.cz: Kauzy vlivných, z politiky [online]. 2017, 8.11.2017 [cit. 24. 3. 2020].

Dostupné z: <https://neovlivni.cz/babis-si-babise-ceni-nadevse-ale-proc-me-hodil-pres-palubu-pta-se-jeho-poslanec/>

BERKOVEC, Stanislav. *Stručný životopis. Poslanec Berkovec* [online]. Slaný [cit. 28. 3. 2020]. Dostupné z: <https://www.poslanec-berkovec.cz/>

BOČEK, Jan. *Studie: Důvěra v média je rekordně nízká. Nevěří jim mladí dospělí nebo voliči levice*. Irozhlas.cz [online]. Praha: Český rozhlas, 2017, 9. 3. 2017 [cit. 30. 3. 2020].
Dostupné z: <https://interaktivni.rozhlas.cz/duvera-mediim/>

Catch all strana neboli strana všelidová. *Politický slovník* [online]. Roseta & WordPress, 2020 [cit. 15. 4. 2020]. Dostupné z: <http://www.politicky-slovník.cz/politicke-mysleni/catch-all-strana/>

ČERMÁKOVÁ, Jana. *Poslanci schválili 'lex Babiš': ministři nesmí vlastnit média. Od začátku věděli, co vlastním, říká šéf ANO*. IROZHLAS [online]. Praha: Český rozhlas, 2016, 14. 9. 2016 [cit. 22. 4. 2020].
Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/poslanci-schvalili-lex-babis-ministri-nesmi-vlastnit-media-od-zacatku-vedeli-co-vlastnim-rika-sef-ano_201609141738_pjadrny

ČERNÝ, Ondřej. *Přehledně: novináři ve službách Andreje Babiše*. Hlidací pes org. [online]. 2015, 15.4. 2015 [cit. 24. 3. 2020].
Dostupné z: <https://hlidacipes.org/prehledne-novinari-ve-sluzbach-andreje-babise/>

GURYČOVÁ, Kristýna. *Reportáže mám ověřené, se sociálními sítěmi je to složité, říká Lorencová. Za týden si pro vyznamenání přijde*. iRozhlas [online]. Praha: Český rozhlas, 2018, 21. 10. 2018 [cit. 6. 5. 2020].
Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/milos-zeman-statni-vyznamenani-jana-lorencova-28-rijen-pazsky-hrad-novinarka_1810210600_kno

JETMAR, Jakub. *Úzus pro novináře na sítích se rodí hodně pomalu*. Médiář [online]. 2019 [cit. 29. 3. 2020]. Dostupné z: <https://www.mediar.cz/uzus-pro-novinare-na-sitich-se-rodí-hodne-pomalu/>

JUCHELKA, Aleš. *Práce ve sněmovně* [online]. Praha, 2018, 2018 [cit. 3. 4. 2020]. Dostupné z: <http://alesjuchelka.cz/prace-ve-snemovne/>

JUCHELKA, Aleš. *O mně Aleš Juchelka* [online]. Praha, 2018, 2018 [cit. 3. 4. 2020]. Dostupné z: <http://alesjuchelka.cz/o-mne/>

MAZANCOVÁ, Hana. *Znamé osobnosti v politice? Jsou to jen nastrčené tváře, říká psycholog*. Lidovky [online]. Praha: MAFRA, 2014, 21. 7. [cit. 15. 4. 2020]. ISSN 1213-1385.
Dostupné z: https://www.lidovky.cz/domov/zname-osobnosti-v-politice-jsou-to-jen-nastrcene-tvare-rika-psycholog.A140720_174053_ln_domov_hm

O mně. *Martin Kolovratník* [online]. Praha [cit. 3. 4. 2020]. Dostupné z: <https://www.martinkolovratnik.cz/clanek/o-mne>

O společnosti. *MAFRA* [online]. Praha: MAFRA, 2020, 2020 [cit. 22. 4. 2020]. Dostupné z: <https://www.mafra.cz/o-spolecnosti.aspx>

PILOUS, Patrik. *ANO 2011 kandidátka do voleb 2017 - České volby* [online]. Praha, 2017, 18.9. [cit. 13. 4. 2020]. Dostupné z: <https://www.ceske-volby.cz/2017/09/18/ano-2011-kandidatka-do-voleb-2017/>

Politické hnutí ANO 2011. *Anobudelip* [online]. Praha: Hnutí Ano 2011 [cit. 20. 3. 2020]. Dostupné z: <https://www.anobudelip.cz/cs/o-nas/historie/>

PROX, Jiří. *Volby do Senátu Parlamentu ČR v roce 2012: Základní informace o volbách, právních podkladech, zpracování výsledků hlasování a souhrnné výsledky voleb* [online]. Praha: Český statistický úřad, 2012 [cit. 2. 5. 2020]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20567053/420312.pdf/9521a910-0bce-4cd8-bc89-07f749d8aacb?version=1.0>

SPURNÝ, Jaroslav. *Není to lex Babiš: Schválený zákon nám dá přehled o majetku tisíců politiků*. Respekt [online]. Praha: Economia, 2016, 30. 11. 2016 [cit. 22. 4. 2020]. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/politika/neni-to-lex-babis>

ŠAFR, Pavel. *Martin Komárek a fenomén novinářské prostituce*. Forum24: Názorový internetový deník pro obranu liberální demokracie [online]. 2019, 1.9. 2019 [cit. 24. 3. 2020]. Dostupné z: <https://www.forum24.cz/martin-komarek-a-fenomen-novinarske-prostituce/>

Seznam příloh

Příloha 1:	Okruhy otázek	- 65 -
Příloha 2:	Přepis rozhovoru s Martinem Kolovratníkem.....	- 67 -
Příloha 3:	Přepis rozhovoru se Stanislavem Berkovcem.....	- 81 -
Příloha 4:	Přepis rozhovorů Aleš Juchelka.....	- 96 -

Přílohy

Příloha 1: Okruhy otázek

Co Vás vedlo k tomu, abyste vstoupil do vysoké politiky a opustil mediální svět?

Myslíte si, že to, že jste byl známou tváří/osobností v mediálním světě, že Vám tato skutečnost pomohla ke vstupu do politiky?

Proč jste do vysoké politiky vstoupil zrovna za hnutí ANO 2011?

Změnil se Váš názor a pohled na mediální svět po tom co jste vstoupil do vysoké politiky? Jaký je?

Jaký máte názor na dnešní oligarchizaci médií? Je podle Vás na místě, aby podnikatelé kupovali média?

Kdybyste dostal pozvání do veřejnoprávního i soukromého média, tak upřednostnil byste některé? Proč?

Mění se podle Vašeho názoru důvěra lidí v média? Proč?

Jak se momentálně díváte na své bývalé kolegy z médií? Jste pořád přáteli? A kdyby o Vás napsali v rámci politiky něco, co by se Vám nelíbilo, ohradil byste se proti nim nějak, nebo byste to nechal tak a věděl, že je to prostě jejich práce a na přátelství to nic nezmění?

Myslíte si, že je v pořádku, aby se bývalí politici vraceli po tom, co opustí politickou scénu do médií? Nemůže být pak jejich práce politicky ovlivněna?

Jaký máte názor na angažmá vašich bývalých předchůdců Martina Komárka a Jany Lorencové v politice? Mohl byste to nějak zhodnotit?

Ovlivnila by podle Vás politická zkušenost Vaši práci v médiích? Jak?

Jaký názor máte na veřejnoprávní média a jaká je podle Vás jejich budoucnost?

Jak hodnotíte současný mediální systém ČR? Změnil byste nějak nastavení chodu a správy veřejnoprávních médií?

Kdyby veřejnoprávní média nebyla placena z koncesionářských poplatků, ale financoval by je stát. Nezasahoval by pak do jejich tvorby a nediktoval co bude vysílat a co ne podle Vás? A neublížilo by to tzv. objektivě ČT a ČRo?

Příloha 2: Přepis rozhovoru s Martinem Kolovratníkem

29. 11. 2019, Praha

1. Lenka Skrzeczková (LS): Co Vás tedy vedlo k tomu, abyste vstoupil do vysoké politiky a opustil ten mediální svět?

Martin Kolovratník (MK): No vedlo mě k tomu to, že jako novinář jsem tu politiku znal. Byť třeba moje působení, jak už jsem řekl bylo v tom regionálním rozhlase, tak možná to bylo jako malinko o to patro, jak se říká, i když to byla primárně komunální politika a krajská. Ale přece do jisté míry to je podobné. Jsou tam strany, témata koaliční i opoziční a tak dále. To znamená, že já vlastně jako novinář jsem tu politiku znal a osobní kontakty s politiky. Jsem aktivní člověk a rád ovlivňuji věci kolem sebe, takže často jsem měl třeba řeknu, vyhraněné názory nebo poměrně silné názory na to politické dění. Kdo, co, dělá správně, kdo, co špatně. Ale protože jsem byl ještě navíc v tom veřejnoprávním médiu, tak jsem nikdy vlastně ten názor nemohl říct veřejně, nebo se do toho zapojit. Protože, a to je pro mě úplně nepřekročitelné, z popisu jakoby existence veřejnoprávních médií, ať rádia nebo televize, tak bych neměl znát názor toho novináře, on musí stranit všem stejně. Jo, je to nezávislé nebo vyvážené médium. To znamená, já jsem jako dlouhodobě vnitřně v sobě cítil, že třeba chci některé věci ovlivnit, a i se k nim vyjádřit. A teď když to zjednoduším mohl jsem se vyjádřit jenom v hospodě s kamarády u piva, ale ne veřejně, ani se do toho zapojit vlastně, protože tím už bych porušil tu nestrannost, toho veřejnoprávního média. Takže jsem to jako cítil. Byl jsem k tomu blízko z pozice novináře, znal jsem to, viděl a cítil, že něco chci udělat no. Přiznávám, že to bylo souhra dvou věcí. Toho pocitu, který ve mně byl, nevím třeba pět, šest let, delší dobu a toho, že jsem dostal impuls z venku. U mě to bylo už v roce 2013, což vy teda mapujete teď

2. LS: Ano, vy jste měl předchozí volební období a teď máte tedy druhé.

MK: No, já jsem tady od toho roku, na rozdíl právě od kolegů obou. Ne, vlastně Standa Berkovec je vlastně taky od roku 2013. Tak v tom roce 2013 jako velký impuls byly předčasné volby. Mimořádné, kdy všechny strany

hledaly v regionech osobnosti. A mě oslovilo více stran, to ANO bylo dokonce až třetí. Oslovilo mě několik stran, jako jestli právě nechci toho v tom rádiu nechat a jít do politiky. Takže se sešly tyhle věci, že já to v sobě měl a možná bych to sám neudělal. Přiznám, že možná ten pocit by nebyl tak silný, ale že přišlo volání z druhé strany, kde jsem dostal tři nabídky, tak jsem na to reagoval.

3. LS: Takže vlastně oni Vás ty strany postupně vždycky oslovují. A díky toho, že jste chtěl i vy sám aktivně, ale sám byste to neudělal, tak tímhle způsobem jste spíše do toho šel?

MK: No, kdyby mě neoslovily, tak bych asi nešel. Což je jiný. V tomhle jiný, že jo. Řada lidí, které třeba tady ve sněmovně potkáte, tak třeba sami byli členy strany nebo vstoupili, projeví tu iniciativu. A u mě to je přesně opačně, sice jsem to jako cítil, ale přiznávám, nešel bych do toho sám. Nedělal bych tu aktivitu. Ale protože jsem dostal tu nabídku, tak jsem na ni reagoval.

4. LS: A proč si myslíte, že zrovna Vás oslovily? Třeba to hnutí? Nebo jaký byl ten impuls u nich?

MK: Protože sněmovní volby mají volební obvod kraj, dalo by se volně přirovnat ke krajském, je to v kraji. Nebo ta kandidátka se staví pro kraj, a to je zase napříč spektrem i všemi volebními obdobími. Každá strana hledá v každém regionu lídra, tu jedničku, silnou osobnost, která to povede, která přivede hlasy. A já jsem v regionu byl už z pozice právě šéfa toho rozhlasu známá osobnost toho kraje a i patriot. Hodně se jako cítím, a i se tak prezentuji, že jsem jako patriot jako krajský a pardubický. Takže protože mě tam znají, tak vlastně ti lidi v Praze v těch stranách, když se ptali, kdo je v Pardubicích výrazný, tak jsem se objevoval já.

5. LS: Takže vlastně využili Vaši mediální tvář, aby za ten kraj se ta strana vyloženě dostala do sněmovny?

MK: Ano. A můžu vám to taky ilustrovat vtipnou historkou. Když pak probíhala kampaň a jeli jsme mezi voliče, tak několikrát se stalo, že jsme tam měli toho Andreje Babiše, jako předsedu hnutí a samozřejmě v roce

2013 nebyl tak známý, jako je dneska, protože je premiér a tak, ale už relativně byl. A šli jsme zvlášť třeba mezi staršími občany a oni na něj nereagovali, ale reagovali na mě, Vás známe z rozhlasu, z toho našeho rádia. Takže to byl důkaz, že to jako by byla dobrá volba.

6. LS: Zajímalo by mě, jestli se nějakým způsobem změnil Váš názor a pohled na mediální svět, po tom co jste vstoupil do vysoké politiky?

MK: Změnil hodně.

7. LS: A v čem konkrétně?

MK: Já jsem k novinářům víc kritický. No víc kritický, bych to popsal. A ilustračně to uvedu. Když jsem já byl tím novinářem, tak jsem i školil, jako ty media relation a vztahy s médii. A z titulu právě práce v tom rozhlasu jsem školil primárně neziskovou sféru, sociální charitu a podobně. To znamená takové ty, jak mají napsat tiskovou zprávu, jak vést rozhovor, jak komunikovat s novináři a tak. A často ti lidé, které jsem školil, tak si na novináře stěžovali a říkali. Ten mě podvedl, ten se ptal na něco jiného, než poslal, nedodržovali témata, které slíbili, nebo že udělali rozhovor, jako děláme teď spolu, nahrávaný a přepis pak že zkreslil, že to třeba přepsal jinak a takové jako podpásovky. Nebo že toho zpovídaného třeba zaskočilo v nějaké krizové situaci. No já jsem měl tendenci ty novináře omlouvat. A říkal jsem ne, tak jsou to jen lidi, je to jejich práce a určitě, když jako nelžete a nemáte co skrývat tak vás jako nezaskočí, pokud je to jako otevřené. Ale sám dneska vidím, když jsem na tom druhém břehu, že bohužel, a je to samozřejmě menšina, ale bohužel je určité procento mezi novináři, kteří buď jako opravdu nepracují kvalitně. To znamená jako celková, bych řekl, a ono se i to prostředí mění, třeba u toho, před deseti lety a teď. Takže to nejsou profici, neumí a bohužel jsou tam často i zlé úmysly. Jo, že opravdu třeba něco zkreslí. Takže já třeba takhle rozhovor na chodbě někde rychlý, který si pak někde přepíšou, to moc nemám rád a jsem víc kritický.

8. LS: A máte s tím i nějakou osobní zkušenost?

MK: No právě že mám a na základě toho co i udělali mě, že v několika případech zkreslili moje vyjádření. Je pravda, že to je menšinový, že se to stalo výjimečně, ale samozřejmě zabolí to a zvlášť třeba v dnešní době, kdy ten článek, který se vydá online. Ono je to i tím prostředím, že přece jenom víc byly noviny a jak se říká není starší věc než včerejší noviny. Takže když třeba v uvozovkách nepříjemnost se stala za pár dnů zmizela. Ale dneska, je síla těch elektronických médií a ty problémy jsou dva, nebo jsou to dvě spojené věci. Za prvé jako každý si může udělat jakýkoli server. Když vy si tady teď založíte na nějaký free stránce www.palackehonoviny.cz, tak se můžete tvářit jako médium a bohužel takových rychlokvašek mají často opravdu mladí lidi, kteří nikdy neměli žurnalistiku, prostě si sami myslí, že něco umí. Takže jako neumí tu práci, neumějí se ptát, prostě není to kvalitní. No a samozřejmě můžou si napsat cokoli, více méně beztrestně. Mě se i stalo u jednoho serveru o autech, že dokonce to byl server, kde ani nebylo dohledatelný, kdo to provozuje. Prostě byl tam jen kontakt na provozovatele a nějaká gmailová adresa. Jo, takže víceméně anonymní ale už se spustila kampaň proti mně. Týkalo se to nějakých emisních poplatků, opravdu úplně pokřivená informace a ten server to vydal a nikdo se mnou nemluvil, dokonce jen citoval z nějakého servu novináře, ani jako mě se nezeptal. Nedal mi třeba otázky, nekonfrontoval mě. No ale samozřejmě, a to je ta druhá věc, která s tím souvisí. Síla elektronických médií už je to existující článek, který tam dodnes je a bude navěky, když to řeknu. A samozřejmě síla sociálních sítí, kdo zná už třeba ví, odpůrci hned si to sdíleli po Facebooku, Twitteru a sklízel jsem za to kritiku, maily a podobně. A mě to třeba zabralo týden vysvětlování, že jsem poctivě každému člověku vysvětloval, že ten server lže a že to není pravda. Ale vlastně jsem neměl jako nástroj, jak tu informaci uvést na pravou míru, protože, když to shrneme, tak to tam pořád visí. Takže jsem víc kritický.

9. LS: A vy jste školil například politiky nebo novináře?

MK: Ne. Protože jsem byl zaměstnanec veřejnoprávního média, rozhlasu, navíc na vysoké manažerské pozici. Tak jsem samozřejmě nemohl školit politiky, to by byl střet zájmů. To bych školil protistraně. Já jsem školil, protože rozhlas obecně má ve vínku, že hodně podporuje neziskový sektor a

sociální sféru a pomáhá jim zdarma, tak z toho titulu jsem pomáhal té sociální sféře. Takže typicky zaměstnanci domovu důchodců, pracovníci třeba charity, sociálních služeb, nízko pravicová centra. V rámci komunikace, tak jako rozhlas, jsme s nimi v tom regionu spolupracovali. Domov důchodců, že má třeba nové služby pro důchodce, nízko pravicové centrum pro mladé lidi, prevence drog a podobně. Tak tenhle svět sociální a v rámci spolupráce jsem i jim dával školení, jak komunikovat s médii a třeba jak ty nové věci, když třeba otevřou novou službu pro mládež, která je na ulici nebo děti z dětských domovů, tak jak třeba napsat tiskovou zprávu a jak to dát dohromady médiím.

10. LS: Zajímalo by mě, jaký máte názor na dnešní oligarchizaci médií? Je to podle Vás na místě? Může ten majitel nějakým způsobem ovlivnit třeba to médium a jeho chod?

MK: Je to velké riziko proto prostředí, bohužel. Ale říkám bohužel. Důkazem je třeba relativní nedávna, už je to pár let, ale je to pořád relativně nedávna kauza televize Prima z roku 2015. Unikla do médií kauza, nahrávka redakční porady na Primě, kde byla tehdy Jitka Obzinová a ona tam vysloveně řekla, a je to nahrané, redaktorům větu. Tato televize má nějakého majitele a ten majitel nemá rád migranty a je jako proti imigrační. Takže vy budete tuhle politiku jako dělat nebo tenhle názor, jinak tady nebudete dělat. Jo, to je kauza, kterou opravdu když si vygooglíte, tak jako proběhla a řešila ji i Velká rada a podobně. A tahle kauza třeba je důkazem toho, že ty snahy nebo ty vlivy těch majitelů prostě můžou být a ty tlaky na ty novináře tam jsou. Takže to vidím jako riziko. Proti tomu ale, to mě osobně až tolik nevadí, protože myslím si, že zákony, jak dneska máme, jsou relativně účinné. To znamená, ty média mají nějaké licenční podmínky. Máme tu takzvanou velkou radu, která právě posuzuje vyváženost zpravodajství, kdokoli si může stěžovat nebo nechat něco posoudit. Říkám to o médiích obecně. Ty veřejnoprávní jsou posuzovány ještě více přísněji. A hlavně já říkám v tomhle naopak z mého pohledu tomu světu jako celku ta technologie hodně pomáhá, protože lidé si mnohem jednodušeji mohou informace ověřovat. To znamená vlastně ty média si na nic jakoby nehrají, prostě víme, že třeba Economia, Hospodářky patří někomu. Mafra patří někomu, Nova

patří někomu a víme to. Možná říkám je to lepší, když se to ví, než kdyby to bylo jako utajeně skrytě přes jiný společenský kruh a podobně. Prostě když se to ví, tak já k tomu médiu už přistupuji s tím, že třeba to má nějaký názor nebo je někde ukotveno. Takže jsem k němu kritický, protože vím, na nic si nehraje, vím odkud je. No, a hlavně sednu si ke Googlu a hned si to můžu ověřit. Ale k tomu dodávám, tohle je můj pohled a bohužel ta mediální gramotnost ve společnosti je nízká. Velké riziko je právě, teď bych se vrátil k začátku té odpovědi, jak jsem řekl, že je to riskantní ty vlivy, tak bohužel tohle ale neovlivní starý lidi, že ano. Ty věří všemu, jak chodí ty hoaxy a maily, takže tam je velké riziko, že to ovlivňuje názor té straší generace a samozřejmě ještě dlouhou dobu bude mezi námi řada důchodců, kteří neměli nikdy internet nebo se s ním teprve učí a nemají to povědomí, takže tam vidím velké riziko u starší generace. A podobně vidím riziko i u té mladší generace, protože cítím, že na školách teda, a to je možná takový můj apel nebo pohled na to, je ta mediální výchova poměrně slabá a měla by už od základky a bylo by to mnohem silnější, jako já osobně, kdyby to bylo na mě, tak bych tématu mediální výchovy dodal mnohem větší váhu už na základních školách, aby právě už ty děti od mala věděly, kritické myšlení, jak si ověřovat informace, porovnávat víc zdrojů a podobně. A když hodně mladých lidí bude tohle umět porovnávat si zdroje, tak potom je ta podmínka. Nevadí mi že oligarchové vlastní média, protože ti příjemci těch zpráv si je budou moct filtrovat a porovnávat a nebudou slepě věřit všemu. Takže možná kdybych tu odpověď zkrátil, je to riziko, jak jsem říkal prvně, a to riziko jde odstranit z toho mediální výchovou, která je slabá. To znamená, jako já bych jako nebyl proti, pro nějakou regulaci zakazování, aby se skrývali, kupovali jiné firmy a tak, to bych nechal, ale jako obranu k tomu pro celou společnost a i demokracii bych víc posílil tu mediální výchovu už od základky, to jako souhrnně k té odpovědi. A tenhle trend, to že se to děje, v mých očích posiluje roli těch veřejnoprávních, jejich důležitost je větší. Protože oni jsou pořád veřejnoprávní v uvozovkách patří všem jsou nezávislé, neutrální a oni nemají názor Bakaly, Babiše nebo někoho ale jsou vedle toho. Jsou jakoby ta opora nebo ta základna a o co víc právě tito oligarchové zkupují ty velké mediální domy, tak o to větší a důležitější je

role těch veřejnoprávních médií, kde to riziko třeba pro ty starý lidi není takové.

11. LS: A nemyslíte si, že je to nebezpečné? Vezměme si třeba pana Kellnera a Bakalu, oni nejsou v politice jako pan Babiš. Tak myslíte si, že je to správné? Je totiž přeci rozdíl, když médium vlastní podnikatel, ale potom je rozdíl, když vstoupí najednou do politiky a pořád jej má. Tak nemyslíte si, že je to kontroverzní?

MK: Nevadí mi to, přijde mi to stejné v tomhle. A přijde mi to stejné hlavně proto, že byl ten “lex Babiš“, který řekl, že tohle vlastnit nesmí. On to opravdu splnil, dal to do těch svěřeneckých fondů a ten zákon je splněný. A já opravdu zase třeba z vlastní zkušenosti a podle mě kolegové mluvili anebo budou mluvit stejně. Já třeba v tom regionu paradoxně nejsložitější vztahy mám zrovna právě s tou Mladou frontou. A to je vidět tam ten samoregulační mechanismus těch novinářů. Oni jsou, teď vám říkám optiku toho kraje, toho regionu, kde je to ten malý rybník, když to řeknu. To je třeba v těch Pardubicích je skupina 10-15 novinářů, kteří se znají a na všech tiskovkách jsou spolu a ti z té Mladé fronty, protože vědí, že ona patří premiérovi, tak jsou ke mně víc kritičtí než ostatní, aby je ostatní novináři nenařkli, že nám nahrávají a někdy to je až vychýlený nesmyslně. Třeba nějaká věc se povede, dáme dobrou zprávu. Já se věnuju dopravě, takže třeba povede se dostavět obchvat, opravdu třeba věc na kterou občani čekali. Lávka přes nádraží se posune. Ostatní média v pohodě, ano, tohle je dobrá zpráva, uznáváme, že to tady třicet let stavěli, konečně. Ta Mladá fronta to ani neotiskne, protože se bojí, že by je někdo nařknul, že mi nahrávají. Takže fungují tady někdy i příliš ty samoregulační mechanismy a je to dobře.

12. LS: Kdybyste dostal pozvání do veřejnoprávního i soukromého média, tak upřednostnil byste některé?

MK: Jednoduchá odpověď, jednoznačně vždycky veřejnoprávní.

13. LS: A proč?

MK: Protože jsem v něm 12 let dělal a беру ho za seriózní. Já věřím oběma médiím, řekněme násobně víc než jakémukoli soukromému.

14. LS: Takže myslíte, že ty soukromé nejsou jakoby seriózní v tomhle?

MK: To bych neřekl, to nechci použít, že nejsou seriózní. Ale pro mě osobně jsou méně důvěryhodné. Já prostě to tak mám nastavené a víc věřím a mám i rád víc veřejnoprávní média a netajím se tím, je to proto, protože jsem tam 12 let působil. A vlastně to, co říkám je to trošku jako nesmysl nebo paradox proti sobě, protože v mnoha případech ty veřejnoprávní mají větší sledovanost. Jo to znamená, kdybych třeba to konzultoval se svým poradcem, tak on mi řekne. Martine, ale třeba příklad té Primy anebo kdyby to bylo já nevím jo nějaká debata na Nově třeba večer. Ale tady máš na Nově desetinásobnou sledovanost větší zásah nebo na Barrandovu třeba. Ale já předstupuji do té veřejnoprávní, a to je můj pohled na svět prostě, pro mě to je jako nějaká úroveň zpravodajství a vždycky své jméno budu spojovat s tím raději. To mám úplně jasně dané.

15. LS: Které médium máte nejraději?

MK: Veřejnoprávní, jelikož jsem tam 12 let působil.

16. LS: Mění se podle Vašeho názoru důvěra lidí v média? Proč?

MK: Mění a nevím proč. Neumím si odpovědět. Největší trend, který já teď vidím, je negace velké části společnosti hlavně vůči České televizi a i rozhlasu. A překvapuje mě to a jsem s tím až zaskočený. Sám si to vysvětluji, že to má souvislost s těmi trendy s tím dělením ve společnosti. To znamená takové to Praha a lidový názor té Prahy. Řekněme lidskoprávní proud, proevropský a tak. A ten venkov, který často naslouchá tomu SPD, tomu Okamurovi a těmto názorům.

17. LS: Takže myslíte, že to ovlivňuje názory. Takže třeba, když přišli Reportéři ČT a chtěli po panu Okamurovi nějaké vyjádření a on jim začne nadávat, tak ti diváci to vidí...

MK: Ano, on je kritizuje a ti lidé to vidí a mají rádi Okamuru, tak tu jeho rétoriku přebírají vlastně. On jim to dává do hlavy, že televize je nepřítel. A zrovna tohle Okamurovi zazlívám a nerozumím tomu, proč ti lidé tomu naslouchají a jsem z toho zklamaný, smutný a sám si říkám a dávám do vínku, že ty média chci bránit jako, hlavně ty veřejnoprávní.

18. LS: A myslíte si, že by to šlo nějakým způsobem zlepšit? Že by se rozjela nějaká kampaň, která by ty občany více utvrdila k tomu, aby více podpořili ty veřejnoprávní média?

MK: Ono to je těžké, protože když by teda televize nebo rozhlas by dělali něco jako kampaň, ať už formou roadshow vizuálu a podobně. Tak zase budou podrobené velké kritice, jestli na to neutrácejí ty koncesionářské poplatky. To je pro vaši představu, jak to funguje. Jak v televizi, tak v rozhlasu jsou v účetnictví vnitřním ty náklady a výnosy rozdělené a mají výnosy primárně z veřejných poplatků od lidí a pak média mají i výnosy navíc z reklamy anebo třeba z komerční činnosti, jako je pronájem studií na nahrávky hudební a podobně. A je sledované, že veškeré náklady na marketing a na svoji reklamu můžou dát jen z těch komerčních. Nesmí utrácet na marketing to co dostávají od lidí, a prostě kdyby lidi dali takhle víc peněz do podobných kampaní, tak buď na to nebudou mít, nebo by porušili tohle pravidlo, takže to je hodně těžké. Možná by se tady tím, znovu vrátil k té mediální výchově. Já bych opravdu byl pro víc a dovedl bych si i představit, že i na základky by právě jezdili zaměstnanci, pracovníci těch veřejnoprávních médií ukazovat svoji práci, vysvětlovat jak televize, tak rozhlas a to vlastně by bylo popisem jejich práce. Že by v rámci práce by redaktor jeden den nenatáčel, ale šel by třeba na debatu s dětma do školy. A to je nekonečný proces že. Děti pořád odrůstají, škol je strašně moc, takže tohle si myslím, že by šlo dělat dlouhodobě. A tam vidím, že to televize nedělají a že to je škoda.

19. LS: A sněmovna teď nemá nic na programu, co by tu mediální výchovu zařadilo do výuky?

MK: To není věc zákona, ale věc vyhlášky nebo nějaké exekutivní moci, práce, metodiky, výuky, školních plánů ministerstvech a podobně. Ale to není věc zákona.

20. LS: Jaká je podle Vás budoucnost veřejnoprávních médií? Myslíte si, že budou spíše stagnovat a diváci se budou postupně přesouvat k těm soukromým médiím?

MK: Hrozí, že budou stagnovat a já jsem optimista a doufám, že ten trend jakoby zvrátí a půjdou nahoru. Pro mě třeba britská BBC je prostě ikona kvality i kanálu ze světové televizní nabídky a podobně. Takže určitě mají dobré příklady i v zahraničí. A já bych jim přál, aby šly nahoru, ale vnímám v té společnosti velké riziko, že vůči nim bude negace a že to jejich místo na slunci, určitě jako nezaniknou, je to součást demokratického systému, zákonů, ale bohužel je velké riziko, že budou stagnovat, a že třeba nebudou tak poslouchané, sledované a že je lidi budou kritizovat, když mají malou sledovanost, už třeba proč za ně platit a podobně. Takže jakoby to ohrožení dlouhodobě vnímám velké.

21. LS: A nemyslíte si, že to ohrožení a stagnace byli třeba ve chvíli, kdy vlastně poslanecká sněmovna zdržela ty výroční zprávy pro Českou televizi a teď to ti občané viděli a mysleli si, že je něco asi špatně?

MK: Jistě, no jasně to bohužel k tomu přispívá. Já, kdybyste se podívala na můj web, tak já jsem tam publikoval článek, že právě s tímhle oddalováním nesouhlasím. Zrovna to, co se tady ve sněmovně dělo, mi vadí a nesouhlasím s tím.

22. LS: A nebylo to kvůli tomu, že někteří členové poslanecké sněmovny chtěli nějakým způsobem České televizi uškodit?

MK: Určitě tam jsou nějaké zájmy, jak prostě tu televizi dostat víc pod tlak a ano. Jo, je to ano, je to tam. A primárně u SPD, to můžu říct.

23. LS: Jak hodnotíte současný mediální systém v České republice? Myslíte si, že ten chod, který je momentálně je dobrý nebo byste ho chtěl nějak změnit? Třeba tu správu veřejnoprávních médií?

MK: Je relativně dobrý, ale potřebuje vylepšení, není ideální. Takže kdybych ho hodnotil na stupnici, tak bych řekl třeba dvě mínus. Ne, trojka už ne, ale třeba dvě mínus systému jako celku. A osobně, já vidím dvě věci, které by se měly zlepšit. První je právě modernizace a lepší ukotvení legislativy těch veřejnoprávních médií, protože oba jak televize, tak rozhlas mají zákon z roku 1904. Takže ten zákon třeba říká, že ty rady volí národní typ Federálního shromáždění, což jsou věci, které už dneska neexistují.

Dneska je sněmovna. Určitě by šlo otevřít debatu o právní subjektivitě těch rad, že oni jsou dneska součástí těch médií a když je mají kontrolovat třeba, mají analýzy, průzkumy, tak jsou součástí rozpočtu toho rozhlasu nebo televize. Podle mě by měly stát mimo ni a být víc nezávislé. Určitě by šlo otevřít debatu, aby byly ty orgány důvěryhodnější. Aby je třeba nevolila jenom sněmovna, ale z části i senát nějakým jiným způsobem. Takže to je jedna věc. Nebo třeba vůbec v zákoně nemají digitalizaci nemají v zákoně online šíření obsahu. Mají vlastně jenom klasické analogové šíření. To znamená jako modernizovat a upevnit to postavení veřejnoprávních médií to není. To chybí a je to potřeba teda zlepšit a vyřešit. A druhou věc, velikou, kterou já cítím, a to jsem se inspiroval ve Francii. A tím se taky dostávám k jedné z těch otázek. Jakoby to novinářské prostředí nebo ta stavovská nějaká čest bych řekl a kvalita novinářů jako celku. A tím odpovídám na to, elektronická média, servery, každý se může chovat jako novinář. Ale třeba a tady vidím hrozně slabé místo, třeba Syndikátů novinářů, který je takovým dobrovolným sdružením, tak jako někdo tam je, většina není. Když někdo potřebuje pomoci, tak mu poradí, ale to je všechno. A třeba ve Francii, to mají úplně jinak, tam opravdu úloha tady toho Syndikátu je opravdu stavovská profesní organizace. Skoro bych řekl podobná, jako je komora advokátů, komora lékařů a podobně. Takže více méně to členství je povinné a samozřejmě i ta organizace za ty novináře bojuje. Tak že je vzdělává, mají tam evaluace, školení, nějaké profesní standardy práce a třeba naopak, když novinář se dostane do sporu, někdo ho žaluje nebo podobně, tak se ho zastanou, dají mu právní služby a podobně. A tohle u nás vůbec prostě není a možná to vnímám jako na prvním místě jako mnohem vážnější než ukotvení těch médií.

24. LS: Takže myslíte, že by bylo dobré, kdyby Syndikát zastřešil všechny novináře automaticky, když by vstoupili do nějakého média a ten by se za ně zaručoval?

MK: Ano, já bych si skoro dokázal představit. Tak jako je třeba u veterinárních lékařů, když vystudují v Brně fakultu veterinární a chtějí dělat tu praxi tak ze zákona jsou povinně členem Komory veterinárních lékařů, je to ilustrační příklad. Tak já bych si dovedl představit, že pokud někdo by

chtěl jako dělat řemeslo novinář a mít nějakou průkazku, že je novinář, tak že povinně měl být členem toho Syndikátu, pak i já jako politik, když mě někdo tady chytí na chodbě, tak se vlastně budu ptát na tu průkazku, jestli je opravdu členem, z jakého je média a jestli je členem Syndikátu. Takže i pro mě je to garance nějaké profesionality, úrovně. A nebude docházet k dezinformacím, a to prostředím by to podle mě čistilo.

25. LS: Myslíte si, že u těch veřejnoprávních médií, jak teď vyšel ten dobrovolný dodatek k tomu etickému kodexu České televize, jak by se měli novináři chovat na sociálních sítích. Myslíte si, že by to mělo zůstat spíše doporučením nebo by to mělo být striktně dané?

MK: Můj názor je k tomuhle hodně radikální a je to opět proto, protože jsem v těch médiích pracoval a já dlouhodobě tvrdím, že ze sociálních sítí, nebo obecně takhle. Ten novinář veřejnoprávní si to vybral dobrovolně, nikdo ho nenutil, ale je tam. V tu chvíli se ten novinář stává veřejnou osobou a v tu chvíli on musí přijmout nějaká pravidla hry, já tvrdím, že bych se neměl dozvědět jeho politický a vůbec světonázor. Prostě nemel bych ho znát. On by pro mě měl být neutrální osoba. A pokaždé u kohokoliv to slyším a je to jedno, jestli to je kritika nás nebo kritika někoho jiného, tak v tu chvíli ten veřejnoprávní novinář pro mě není důvěryhodný, protože prostě chtě nechtě ten jeho názor se někde v reportáži podlinkově mezi řádky může objevovat. Takže já bych naopak. Jsem rád, že to vyšlo, že to doháníme, ale já bych naopak přitvrdil. Ať je to minimálně v kodexu.

26. LS: Kdyby veřejnoprávní média nebyla placená z koncesionářských poplatků, ale financoval by je stát jak někteří měli návrhy. Tak nemyslíte si, že by stát do toho nějakým způsobem zasahoval a nediktovali by někteří politici co by měla Česká televize nebo Český rozhlas vysílat? Myslíte si, že by jim to ublížilo?

MK: Ano, rozhodně ublížilo a já jsem velkým odpůrcem těchto návrhů a nesouhlasím s nimi. A vtipné je, že tyto návrhy jsem zažil už jako rozhlasák v tom rozhlase a chodila s tím v roce 2000 ODS. Teď s tím chodí někdo jiný a ODS je zase proti tomu. Což je úsměvný. Ale já dlouhodobě a konzistentně souhlasím s tím systémem, jak ho dneska máme a velmi se bojím toho rizika,

že je to součást rozpočtu, a tak to bude pod vlivem a tlaky. Teď ten rok přidáme, byť tam jsou pojistky, že to bude pevně daný procento z HDP a podobně. Tak ale prostě je tam mnohem větší riziko.

27. LS: Jak se momentálně díváte na své bývalé kolegy z médií? Jste pořád přáteli? A kdyby o Vás napsali v rámci politiky něco, co by se Vám nelíbilo, ohradil byste se proti nim nějak, nebo byste to nechal tak a věděl, že je to prostě jejich práce a na přátelství to nic nezmění?

MK: Pokud by to nebylo pozitivní, ale negativní, ale férově negativní, tak v pořádku. Ale pokud by to nebylo férově negativní, tak to je pak něco jiného. Když bude o mě kritika v tom médiu a bude věcná, což se mě třeba stalo, letos jsem dal návrh na zvýšení ceny dálničních poplatků, což bylo hodně kontroverzní. A sklidil jsem kritiku i ve veřejnoprávních médiích, že nejsou dálnice kvalitní, že to je špatný návrh prostě. To znamená, když to je férové a někdo mě tam kritizuje ať teda novinář nebo oponent a já dostanu prostor, tak to беру a jsem profík prostě. A nezlobím se a nezkaží to můj vztah a беру to. Ale kdyby to byla jakoby podpásovka, to znamená, že by si třeba ze mě dělali legraci, nebo by něco zkreslili, jak jsme si tady uvedli ten příklad, třeba o těch autech, tak samozřejmě, to bych se bránil. Byl bych jako proti, ale určitě bych šel cestou standartní, to znamená, ne že bych mu volal, nebo psal, ale normálně třeba přes výbor, nebo napsal bych radě, že žádám o omluvu a uvedení na pravou míru. Takže měřím všem stejně.

28. LS: Myslíte si, že je v pořádku, aby se bývalí politici vraceli po tom, co opustí politickou scénu do médií? Nemůže být pak jejich práce politicky ovlivněna?

MK: V principu mi to nevadí, ale myslím si, že by si měli dát tu kadenční dobu. To znamená dát si odstup. Nejt jako hned, ale řeknu třeba po roce. Dát si rok odstup. Ale po tom roce mi to nevadí, protože zase, máme média, můžeme si to vygooglovat velmi jednoduše, že on si na nic nehraje a ví se, kdo byl a kde byl. A tak i ten čtenář by měl k tomu přistupovat, protože ví, jaká je jeho historie. Takže nemám s tím problém.

29. LS: Jaký máte názor na angažmá vašich bývalých předchůdců Martina Komárka a Jany Lorencové v politice? Mohl byste to nějak zhodnotit?

MK: Budu k nim kritický, ale nebyly tady výrazní. Měli šanci a zrovna teda Martin Komárek byl předsedou mediálního výboru, takže on tady měl 4 roky šanci třeba tu změnu prostředí o které jsem mluvil před chvílí, dva zákony a plus třeba řešit to ukotvení novinářů. A za ty 4 roky neudělal na tom nic. A je to škoda. Promarnil příležitost.

30. LS: A Vás by ovlivnila politická zkušenost, kdybyste se vrátil zpět do médií? A chtěl byste se vrátit?

MK: Ano, budu sebekritický v tom. Já to mám nastavený tak, že miluji to rádio. Myslím si, že jednou se tam vrátím. My používáme takové slovní hříčky, že kdo jednou byl v rozhlase, v rádiu, že zůstane radioaktivní. A já opravdu to rádio mám v srdci, ale mám nějakou seberegulaci. A vím, že prostě tím prostředím tady se můj názor posunul poměrně radikálně. Mám politické oponenty, nemám je rád a vím, že bych se od tohohle hrozně těžko oprostil. Takže třeba já vnitřně to mám nastavené tak, že až jednou politiky nechám, myslím si, že jo. Tak budu mít tendenci se do toho rozhlasu vrátit, ale už ne jako zpravodaj, to znamená třeba do lifestyle.

31. LS: Chtěl byste být spíše v pozadí?

MK: Ne, ne. Do pořadu, který není zpravodajský. To znamená do životního stylu jako například zahrádkář, talk show. To, co není politické nebo zpravodajské. Tam jsou pořady jako třeba zahrádkářský magazín, hudební pořad o písničkářích třeba nebo večerní talk show se staršími lidmi o jejich životě a dětech nebo písničky na přání. Spíš aby to byla zábava. Takže to cítím, že bych se já sám mohl vrátit, ale sám sobě bych zakazoval se pouštět do zpravodajství a kdyby, tak pouze takhle do té zábavy.

Příloha 3: Přepis rozhovoru se Stanislavem Berkovcem

29. 11. 2019, Praha

1. Lenka Skrzeczková (LS): Co Vás vedlo k tomu abyste vstoupil do vysoké politiky a opustil mediální svět?

Stanislav Berkovec (SB): Tak to bychom se museli vrátit do roku 1990, kdy já jsem vstoupil do politiky. A od té doby jsem vlastně ten mediální svět neopustil. Já stále spolupracuji s rádiem Country, kde mám rubriku pod pseudonymem, abych si dělal radost, abych věděl, že to řemeslo umím a zdá se, že dělám radost i ostatním. Takže každý den tam je taková maličká rubrika, kterou předtočíme vždycky jednou za 14 dní nebo za tři neděle brzo ráno, takže tím nenaruším nic. Já jsem vstoupil do té politiky v podstatě tím, že jsem byl v rozhlasovém Mikrofóru, což byl takový vyhlášený a velmi poslouchaný pořad v Československém rozhlase. Tam jsem nastoupil v roce 1988 a vlastně tam jsem už začal dělat tu externí žurnalistiku Dakary a horolezce. Od té doby já znám vlastně všechny tyhle kluky, Hoodyho a lidi okolo Dakaru, Karla Lopraise a tak. No a my jsme vlastně byli jedni z mála nebo vlastně jediný pořad, který odváděl Sametovou revoluci v roce 1989. Ono se o tom teď moc nemluví, ale tehdy jsme byli opravdu jediní. Tehdejší ředitel Kvapil nás nechal, jako měl to jako takovou pojistku. Pak s tím argumentoval, že nás nechal vysílat. Nic méně tam byli připraveni, jak jsme později zjistili lidi, který by nás nahradili a my bychom prostě zmizeli a byli bychom zmizeli, jak říká strejda Marcius. Kdyby se to zvirtlo, prostě bychom zmizeli a nahradil by nás už připravený tým. To by se jen změnily hlasy a jména. Tehdy já jsem byl ve dvojici s Dádou Bartákovou, to byla skvělá škola, protože Československý rozhlas prostě byl a dodnes je jako Český rozhlas prostě opravdové řemeslo. No, takže my jsme odváděli tu revoluci. Byly doby, že ti kteří dnes tady mávají prapory nebo vedou ten rozhlas, tak se s námi báli zastavit na chodbě. My jsme ale do toho šli po hlavě a bláhově jsme si mysleli, že děláme revoluci. My jsme nevěděli, že jedna parta komunistů a druhá prostě si to připravili a pak se jim to prostě jenom trochu zvirtlo. Že to vlastně byla domluvená výměna moci o tom já jsem dneska přesvědčen. Takže my jsme do toho šli, pak nám říkali sedm statečných. Ty nahrávky jsou dodnes někde schované a možná by bylo zajímavé si je pustit.

A když jsem přijel k nám do Slaného, tak tam vůbec. Já jsem vlastně přijel s Martinem Ondráčkem sedmnáctého v noci. Vysílal jsem a on jako náš student natáčel, takže my jsme vlastně poprvé pustili Havla do éteru sedmnáctého v noci a když jsem přijel na jazzové dny někdy o půlnoci, kdy jsme končili. My jsme totiž se Slováky tehdy udělali rádio E+M, rádio Elán plus Mikrofórum, které se v podstatě narodilo jen proto, aby odvysílalo tu revoluci. Takže když jsem šel do Slaného a říkal jsem Praha, to se tam na mě koukali. A to byla setrvačnost, když byla generální stávka, tak tam bylo největší hrdinství mít trikoloru na klopě že jo. Tak my jsme pak samozřejmě natáčeli. Mě vyváděli třeba milicionáři ze Slánské baterie a tak. Takže to bylo veselé a fakt jsme jeli nonstop. Já si pamatuji, že jsem vlastně, když jsme přivezli Jardu Hudku třeba z letiště s kolegou Borisem Hlaváčkem, tak jsme ho hned vzali do studia a teď jak jsme jeli ve dne v noci, tak jsme byli utahaní, a tak jsme se střídali. No a já jsem chtěl být u toho až tam bude hrát tu svoji Slunečnici ten Jarďa, tak jsem tam jenom ležel při tom vysílání, vysílal někdo jiný, jenže já jsem usnul a začal jsem chrápat do toho, tak mě vzbudili. Takže to byly takové veselé a méně veselé příhody z natáčení. Takže já jsem v té politice vlastně od toho roku 1989, kdy jsme se nějakým způsobem k tomu postavili a já jsem moc rád, že jsme se nebáli.

2. LS: To jste byl ale pořád novinář a mě by spíše zajímalo, kdy byl ten impuls, že jste prostě šel do vysoké politiky?

SB: Já se v té politice angažoval i dál od roku 1990 a 1991 do této chvíle neustále mě lidi volí v komunální politice. V posledních 16 let oddávám a jsem buď v zastupitelstvu nebo v radě pořád. No byl jsem tma za Nezávislé a potom samozřejmě, když mě oslovili v tom minulém volebním období, tak jsem potom i vstoupil do ANO. Nejdřív jsem se tak jako vyzkoušel, jestli to opravdu funguje a šli jsme do toho.

3. LS: Cíleně Vás tedy oslovily strany?

SB: Ano, mě vždycky někdo oslovil já jsem se nikam nikdy necpal, ale tak do té velké politiky jako bych šel, když už jsem měl za sebou v tom roce 2013 a když mě oslovili, tak jako ten program mi byl sympatický a bylo mi sympatické, že jsou to rebelové. To byla vlastně Aliance nespokojených

občanů a preference žádné, tak to se mi líbilo, tak jsem do toho šel. No a od té doby tam jsem a pořád ten volební program má pro mě to kouzlo. Takže já jsem v té politice od roku 1991.

4. LS: A nemyslíte si, že Vás využili jako známou tvář v rámci kampaně?

SB: Tak možná to hrálo roli v té první fázi, samozřejmě. Ale v mém případě jako jsem nebyl jenom nějaký kluk z plakátu, protože jsem dělal hodně rádio, takže to tolik není vidět i když jsem dělal 20 let jsem spolupracoval s Novou úspěšně. Ale, myslím si, že velkou roli tam hrálo to, že mě prostě ti lidi v tom našem regionu znají od těch 90 let jako někoho kdo je prostě v té komunální politice a kdo za ně kope. Věří zdá se že pořád.

5. LS: A proč zrovna za hnutí ANO?

SB: Mě se líbil ten program. Líbilo se mi, že to jsou rebelové Aliance nespokojených občanů. Já jsem taky byl nespokojený občan. Mnohaletý volič ODS a OF. My jsme pomáhali jako divadlo v těch prvních letech jako jsme hráli představení a jezdili jsme na světový festivaly a tak dále. Já jsem pomáhal jako novinář při volební kampani pana prezidenta Havla, potom pana prezidenta Klause. Takže mě se líbil ten program a byl jsem nespokojený. Byl jsem, když nám to konečně všechno došlo, že jak to s námi udělali jako při té tak zvané revoluci, tak jsme byli trošku naštvaní, trošku dost, jak tuhle zemi rozkradli, rozprodali, rozdali. Takže to byla ta motivace a ta neskončila, naopak čím víc do toho člověk vidí, tak si říká no udělal jsem dobře. Viděl jsem v tom čerstvý vítr a je v tom asi i takové to moje celoživotní rebelství. Na to je krásný budhistický přísloví: Máš-li pocit, že někde něco je špatně a že by s tím měl někdo něco dělat, tak si uvědom, že i ty jsi ten někdo. To je jednoduchý a je to tak. A abych někde seděl u dvojky vína nebo u piva a vedl řeči co by, kdyby a jak by se mělo, tak to teda ne. Tak buď prostě pro to něco udělám anebo ať mlčím. A já jsem nikdy nemlčel.

6. LS: Změnil se nějak Váš názor na mediální svět po vstupu do vysoké politiky?

SB: Můj pohled na ten mediální svět se nemění, ale bohužel se změnil u některých kolegů, nebylo jich naštěstí moc, pohled najednou na mě, jako by mě hodili na druhou stranu barikády. Ale naštěstí musím říct, že 90 % mých bývalých kolegů jako se ke mně hlásí a teď jsem byl pozván na Noc filmových nadějí od kolegů z Novy a byl to úžasný večírek jako do rána. Takže jako, protože já jsem nikdy odnikud neodešel ve zlým a nikdy mě nevyhodili, takže já prostě se s nimi rád vidím a tak. Ale třeba i ti slušní jako, kteří by třeba měli zájem udělat se mnou rozhovor o čemkoli, tak říkají, víš ale my nemůžeme, protože jsi ten poslanec a já říkám jděte do háje, tak se mnou udělejte rozhovor jako se Standou Berkovcem, to jsem jako méně cenný člověk tak jako? Já pořád dělám ty věci u nás ve Slaném, moderuji zásadně zadarmo, protože to teď nedělám profesionálně, ale odvedu stejně profesionální práci, takže já moderuji charitativně. Například každý rok moderuji ples Klubko s nití pomáhá v jednom městečku pro naše kamarády. V Kolíně teda je to, a tak jsem za to dostal právě dva háčkované medvědy z večerníčku Potkali se u Kolína. Takže já tyto věci dělám pořád a jenom proto, že jsem poslanec tak o tom nesmí být zmínka, že dělám nějakou dobročinnou akci nebo koncert. Máme s kamarádem například takový pořad Remember Karel Kryl, protože kamarád Pavel Foltán po revoluci potom koncertoval s Karelm Krylem. Já jsem se s ním samozřejmě taky potkal a moc si toho vážím a poslední setkání s ním bylo u nás vlastně v divadelním klubu ve Slaném. Takže my máme takový program, teď on napsal knížku Karel mezi námi a já z toho čtu úryvky, zahraji si s ním na ukulele a on ještě s jedním kytaristou hraje jeho písničky, tak třeba tohle děláme a spoustu věcí. A trošku mě občas mrzí, že prostě se mi omlouvají ti kamarádi, že nemůžou, že jim to zakázali šéfredaktoři a nedej bože, když jsem za Babiše. To úplně.

7. LS: Cítíte, že Vás to na jednu stranu trochu omezuje v některých činnostech?

SB: Tak jako mě to neomezuje, ale omezení jsou ti novináři a ty redakce, protože mě omezují jednak proto, protože jsem poslanec a jednak ještě dostávám pohlankem, že jsem za Babiše. Takže oni Vám to samozřejmě nikde písemně nedají, ale oni mají black listy různé v těch redakcích a mají prostě zákaz kdokoli s Babišem, protože zrovna majitel je pan Bakala nebo

někdo. Takže tohle to mě trošku namíchá, ale takhle to teď v českých médiích je.

8. LS: A jaký je Váš osobní pohled na mediální svět? Změnil se podle Vás třeba?

SB: Změnil se. K lepšímu se možná změnil v tom, že je mnohem víc technických možností dělat přímé přenosy a být online na internetu. Nicméně k horšímu se pro mě změnil ve dvou věcech. Všechno ovlivňují peníze, takže dneska spousta novinářů se chová jako děvky, kteří za peníze buď přímí, kdy si to někdo zaplatí jako reklamu anebo nepřímí a napíšu cokoli. To je jedna věc a druhá věc jako, ruku v ruce s tím jde to, že podle mě velmi klesla profesionalita. Protože opravdu díky těm technickým možnostem, kde, kdo může někde publikovat. Máme svobodu, máme internet, takže to je obrovský prostor. Takže se cítí, nebo se deklarují jako novináři, ale novinář třeba ve francouzském pojetí je něco úplně jiného, tam někdo, kdo je členem jejich Syndikátu, tak je na to hrdý. Je to nejen profesní hrdost, ale je to vlastně i něco co oni tam hlídají, jako etiku a tak dále. Ale zas zároveň mají třeba daňové úlevy a tak, to je úplně něco jiného než u nás. A spousta novinářů neví že existuje jakýsi Syndikát novinářů České republiky a tak dále. Takže tohle se změnilo a pak se velmi změnila ta etika, která jde vlastně ruku v ruce s tím, že spousta věcí je jenom za peníze. Takže ta profesionalita mě trápí asi nejvíce a ta etika. Když totiž slyším, a ještě vidím v televizi, někoho, kdo ani neumí skloňovat nebo časovat, nebo to slyším v rádiu a nejsou to jenom malé soukromé stanice, bohužel. Tak jsem z toho trošku smutný. Takže tohle se velmi změnilo. A pak mě udivuje ještě jedna věc. My jsme v době, kdy opravdu to technicky bylo mnohem těžší, nebyly mobilní telefony a tak dále, tak my jsme dělali už vstupy z balónu, třeba v Mikrofóru, když jsme vysílali a natáčeli jsme a dělali jsme telefonáty. A dneska já jsem zjistil, že reportéři nebo zpravodajové rádia a dokonce mi to na rovinu v několika redakcích řekli, když jsme se připravovali. Tak oni neumí natáčet, oni neumí natočit reportáž, oni dělají jenom telefonáty. Oni neumí pracovat s mikrofonom, hlukem, kulisou, jak se stříhá anebo udělat přímo z terénu přímý vstup. Neříkám, že všichni, ale spousta lidí. I když ty technické možnosti jsou úžasné. Dneska v podstatě odvysíláte jako pomalu přes telefon televizní

vstup a přes počítač, tak to nevyužívají a dělají teda jenom telefonáty. Výjimka je samozřejmě Český rozhlas, kde jsou reportáže, kde se s tím pracuje, ale kde jsou k tomu samozřejmě mnohem lepší podmínky, tak tam to řemeslo je. No toto mě trápí. Anebo když vidím bouráky ve veřejnoprávní televizi, že si tam pouštějí místo repky nebo vstupu, jingle a takové věci. To jsou fakt bouráky, které bych očekával od profesionální televize tam prostě nebudou nebo že to bude výjimka, a ne že to uvidím denně. Myslím si, že upadla profesionalita a etika, a to je dané asi společenským klimatem. Dělají se stejné prasárny jako předtím, že se nedává implikovat rozhovor, nebo že někdo něco s vámi natočí a vůbec se nerozpakuje. Tohle se bohužel zhoršilo s dobou. A dneska když se slušně zeptám, zda mi pošlou rozhovor k nahlédnutí, tak mi řeknou že v žádném případě. Ale například jsou i výjimky, kdy třeba když jsem dělal rozhovory s Parlamentními listy, tak mi vždycky automaticky, i když jsme to dělali vlastně přes internet, to znamená, já jsem si ty odpovědi psal, jak bych odpovídal, žádné natáčení. Tak mi to vždycky poslali implikovat. Já chápu, že když teď budeme dělat spolu přímý přenos do rádia, tak to není potřeba, ale tam si řeknu, co si řeknu a vím, že mi to nesestříhá někdo. A když to budeme přetáčet, tak by byla slušnost pustit tu reportáž a technicky to dneska není problém. Ale tyhle věci se dříve dělali taky, ale ne v takové míře.

9. LS: A jak jste zmiňoval tu praxi, nemyslíte si, že to je tím, že v těch školách chybí více praxe?

SB: My jsme ve školách neměli žádnou praxi, žádnou. Fakt je, že já jsem to dělal dálkově, takže my jsme všichni už někde pracovali, ale já si myslím, že ty podmínky teď jsou v tomhle taky lepší, že záleží na aktivitě těch studentů. Ale dneska je nikdo neodmítne. Takže já myslím, že kdo chce, ten má a se to naučí.

10. LS: Jaký máte názor na dnešní oligarchizaci médií? Je podle Vás na místě, aby podnikatelé kupovali média? Nezasahují do chodu těch médií, například pan Babiš?

SB: Samozřejmě tohle přinesl kapitalismus. Zkušenost našeho pana předsedy je taková, že dneska si drbe hlavu, že kdyby věděl, že půjde do politiky a co

všechno to bude obnášet, že by prostě nikdy nekupoval ty média. A moje osobní zkušenost je, že tím, jak do něj všichni buší a všichni buší do jeho médií, tak oni jsou tak předposraní, že jestli tam něco nenajdete, tak je to rozhovor s panem Babišem nebo s Berkovcem. Našla jste někdy v Mladé frontě rozhovor se mnou? To, to vůbec. To je ani nenapadne. A to je ta předposranost. Já ji ale chápu, protože prostě cokoli se stane, tak hned se říká on ovlivňuje přes média. A vím, že on do toho zásadně nezasahuje, protože tohle ví a ví, že mu to okamžitě začnou předhazovat, aniž by to kdy udělal. Takže to je moje zkušenost s jeho médii. Ale samozřejmě chápu, že někdo může říkat, ale oni to využívají, a to je to samý jako ten pan Bakala, pan Křetínský nebo teď ta PPF. Co se týče televize Nova, tak já samozřejmě, jako tady v tomto případě, když jsem celý život pracoval pro Novu, tak mám mnohem větší strach o veřejnoprávní televizi. Zvláště jestli jsou tam potvrzené nějaké vazby na vedení České televize z tohoto směru, myslím tedy z PPF. A když vidím, že v České televizi se špatně hospodaří. České televizi ubývá majetek ať už movitý, nemovitý, finanční. To jasně vyplývá z analýzy těch jejich hospodářských zpráv, tak mám trochu strach v kombinaci s těmi vazbami na to současné vedení České televize z té společnosti, která koupila Novu. Tak mám samozřejmě strach o to, že Česká televize bude ztrácet konkurenční schopnost a v čí to bude prospěch? Samozřejmě v těch soukromých televizích. Tady nám nastupuje CNN k Primě, tady máme Novu. Ale zase na druhou stranu jako je to konkurenční boj. Česká televize k tomu dostává noblesní prostředky na rozdíl od těch soukromých televizí. Dostává každý rok 7 miliard jako a já jsem pracoval v těch soukromých televizích a tam je mnohem tvrdší pracovní morálka, pracovní vypětí a výsledky práce. To, co se děje ve veřejnoprávní televizi, tak to by tam prostě nepřicházelo k úvahu. Takhle oni nemůžou hospodařit, oni si musí každou tu korunu tvrdě vybojovat. Takže v tomhle případě soukromým televizím samozřejmě fandím, protože já jsem zažil, a to vám potvrdí každý, kdo pracoval v obou těch televizích a já jsem zažil obě, že srovnatelný pořad, třeba ranní vysílání, tak byly doby kdy ta Nova dělala za polovinu s polovinou lidí a měla dvakrát takovou sledovanost nebo třikrát takovou. Takže v tomhle momentě já zase fandím samozřejmě těm soukromým televizím. A spíš by to mělo podnítit jako k větší aktivitě a k

větší hospodárnosti tu veřejnoprávní televizi. Ale samozřejmě, že to nebezpečí, obecně vždycky bude. My, když jsme přijeli do Francie a měli jsme setkání s reportéry bez hranic, tak první, co se nás ptali tehdy, protože to bylo přesně v době kdy Lagardère koupil pan Křetinský, tak jako z toho byli úplně hotoví ti Francouzi a říkali co bude a my jsme říkali: “my nevíme, jaké má záměry pan Křetinský“. Jak to můžeme vědět, prostě to regulérně, legálně koupil, a tak se bude s těmi médii nějak nakládat. Takže to samozřejmě, a to se týká vlastně i pana Bakaly, o kterém jsem mluvil a jakéhokoli vlastníka. Vždycky je to zneužitelné a to ten kapitalismus přinesl. Ale máme tady samozřejmě regulátora státního. Máme tady Radu pro rozhlasové a televizní vysílání, která velmi pečlivě všechny ty podněty a stížnosti zkoumá, takže já si myslím, že co se týče zákonů, tak my to máme ošetřeno dobře.

11. LS: Jak je ale možné, že se v České televizi špatně hospodaří, když na ni dohlíží orgány?

SB: To je na dlouhé povídání, abych vám vysvětlil, jak funguje Rada České televize, Rada Českého rozhlasu a Rada pro rozhlasové a televizní vysílání, to je velký rozdíl. Ty správy těch Rad České televize a Rad Českého rozhlasu o hospodaření schvalujeme my tady a ta kontrola je nedostatečná, a proto je tady návrh, aby to kontroloval NKÚ, tak jako kontroluje další instituce, které používají veřejné peníze.

12. LS: A myslíte si, že když by to bylo pod kontrolou NKÚ, že by to pak bylo lepší?

SB: Ten návrh je tady na stole již mnoho let. Tak samozřejmě, protože jakýkoli výbor je složený z poslanců a nejsou to ani ekonomové, ani specialisté, ani nemají možnost nahlížet do nějakých účetních uzávěrek, hloubkových a tak dále. Takže samozřejmě, ale ten návrh je tady už na stole. A je to tenký led.

13. LS: Kdybyste dostal pozvání do veřejnoprávního i soukromého média, tak upřednostnil byste některé? Proč?

SB: To já nevím, protože jsem nikdy do veřejnoprávní televize, kromě toho, že jsem zaskočil za pana ministra Ťoka u Míši Jílkový, nikdy pozvání nedostal kupodivu. Přesto, že mám na starosti mediální výbor, možná to bude tím, že jsem kritický k veřejnoprávní televizi, já nevím. Třeba jsem tam na nějakém black listu, ale prostě nedostal. A pokud tady někdo, a nebylo to mnohokrát, z České televize natočil se mnou nějakou reportáž, tak se nikdy neodvysílala.

14. LS: A čím si myslíte, že to je způsobeno?

SB: No, jak říkám jsem na nějakém black listu. Já nevím proč. Nebo si myslí, že třeba neumím v televizi mluvit jako, přece já bych tam koktal, což je ale nesmysl, když jsem poměrně úspěšně působil 20 let v televizi a v České televizi nám odvysílali několik edukativních seriálů, na kterých jsem spolupracoval jako moderátor s Luckou Výbornou nebo s dalšími, ale jako tvůrce scénáře, ale byly velmi úspěšné, musím říci. Byly to Chodci a cyklisté profesionálové, to bylo o řidičích sanitek a tak dále a Jak přežít to bylo o motorkářích. Takže já nevím, proč. To byste se musela zeptat v České televizi ne mě. Takže co by kdyby, já nevím, co by kdyby, nenastalo to. Já bych určitě přijal to pozvání. Teda fakt je, to bych zase křivdil České televizi, že několikrát mě zvali, ale po zralé úvaze a poradě tady s našim poslaneckým klubem jsem to pozvání nepřijal no. Takže to bych jim křivdil, že by mě nikdy nepozvali. Anebo z časových důvodů to nešlo.

15. LS: Tak které byste si vybral?

SB: Samozřejmě přednost bych dal veřejnoprávní televizi. Já si myslím, veřejnoprávní televize je na prvním místě, jelikož jsem teď v této funkci, i když ji teď kvůli hospodaření kritizují, ale myslím si, že právem. Ale jinak si ji považují, třeba ČT24 považují za excelentní projekt. To že občas se tam stane něco, co by se nemělo stát, tak to už je věc jenom naplnění lidmi a jejich profesionalita. Ale jako myslím si, že samozřejmě veřejnoprávní. Vidíte, že mi to tady hraje pořad.

16. LS: Které médium se podle Vás těší velké oblibě?

SB: Asi televize mezi lidmi, já osobně ale upřednostňuji rádio. Protože já jsem rozený rozhlasák, a to co jsem zažil a co mě naučili v Československém rozhlase a v tom Mikrofóru to už je takový životní úděl trochu, životní láska. Kdo ho někdy dělal a bavilo ho to a dělal to dejme tomu dobře a zažil ty ohlasy. Já měl možnost dělat to co jsme dělali my na Frekvenci 1, úžasné akce. Já co jsem si vymyslel, to jsem tam mohl udělat, pokud jsem to odmakal, a přineslo to sledovanost, takže já jsem měl možnost vytvořit výškový vysílací rekord z Himalájí třeba nepřekonaný a televizní rekord výškový vysílací v televizi Nova. Takže jako rádio jako fenomén. Rádio je pro lidi s fantazií.

17. LS: Mění se podle Vašeho názoru důvěra lidí v média? Proč?

SB: Trvale má největší důvěru veřejnoprávní televize, a to je v pořádku. Myslím si, že u nás pořád je ta důvěra, že to má tradice a setrvačnost, že pořád je. A bohužel, jak přišly ty nové fenomény, tak lidi věří i všemu, co se píše. Neříkám, že všichni, ale spousta lidí věří tomu, co se napíše na internet a tam já klidně můžu napsat, že žerete malý děti a ještě příborem a bude to tam a už tam bude okolo toho diskuse, jestli je teda žerete tím příborem, nebo ne, jestli je jíte zaživa. A když to napíšu, tak prostě můžeme psát. Takže je to úplně bez hranic a bohužel lidi to berou vážně. Takže já si myslím, že díky internetu je spousta lidí mnohem lépe manipulativní. Protože ono to je pohodlný konzumovat to, co mu přihraje na ten mobil nebo počítač. A naopak zjišťovat si vlastní informace to dá práci, tak to tak jakoby berou, že to je pravda.

18. LS: Jak se momentálně díváte na své bývalé kolegy z médií? Jste pořád přáteli? A kdyby o Vás napsali v rámci politiky něco, co by se Vám nelíbilo, ohradil byste se proti nim nějak, nebo byste to nechal tak a věděl, že je to prostě jejich práce a na přátelství to nic nezmění?

SB: Pořád stejně, asi mám štěstí na fajn lidi. Ne, ne, ne já bych asi. Zatím se to nestalo a myslím, že se to nestane, ale asi bych vzal telefon, zavolał bych, a zeptal bych se. Co blbneš, vždyť tam píšeš blbosti nebo ty jsi tam natočil blbosti jako, ale zatím se to nestalo. Ale proč bych proti nim bojoval to ne. A třeba to dostali jako zadání, protože jsem u Babiše že jo, jako já bych se

snažil je pochopit, že zase musejí plnit rozkazy svých šéfredaktorů a tak dále. Ale určitě bych s nimi nebojoval. Ono to každého doběhne, co pustí do světa, dříve nebo později.

19. LS: Myslíte si, že je v pořádku, aby se bývalí politici vraceli po tom, co opustí politickou scénu do médií? Nemůže být pak jejich práce politicky ovlivněna?

SB: Existuje zákon, který je třeba, já nevím, jestli je to u lidí zaměstnaných, jako když třeba budete dělat starostu, tak oni vám potom musí nabídnout, až se vrátíte místo. Proč by poslanci měli být výjimkou a proč, když se vrací lékař, tak taky asi nikdo neřeší, jestli je to gynekolog ovlivněn politikou, anebo ne. Tak proč by měl být diskriminován novinář. Navíc elitní novinář jako je Martin Komárek. Ale bohužel je to těžké a to se netýká jenom novinářů. Já jsem se nedávno bavil s naší skvělou kamarádkou, mnohaletou kolegyní z ANO, která dělala velmi dobře ministryni práce a sociálních věcí a ona říkala, že když pak přišla do normálního života ona, která dostávala nabídky ze všech stran, protože je fakt dobrá, tak najednou to prý bylo, jak by byla prašivá, protože byla u Babiše. A to je bohužel dáno i klimatem, který tady bohužel rozdmýchávají média. Protože normální lidi s tím problémem nemají.

20. LS: Jaký máte názor na angažmá vašich bývalých předchůdců Martina Komárka a Jany Lorencové v politice? Mohl byste to nějak zhodnotit?

SB: Naprosto, samozřejmě Martin Komárek si myslím, že velmi dobře vedl ten výbor. Měl jsem to totiž možnost posoudit, jelikož jsem v tom výboru byl a myslím si, že do toho šel opravdu s nějakým přesvědčením v době, kdy nebyly žádné preference. Paní Jana Lorencová, tu jsem nedávno potkal na Hradě, a to je prostě stále odvážná novinářka a myslím si, že i tady byla velmi otevřená a dokázala být kritická ke každému. Ať to byl předseda našeho hnutí, nebo někdo, když měla pocit, že je to správné a dokázala říkat svůj názor, a to je velmi odvážná žena. Já si myslím, že tito dva to teda vůbec nezměnilo. Možná mají o nějakou životní zkušenost víc, nejsou vždycky asi pozitivní z tady toho domu a z toho systému, ale jako na nich jako na lidech to určitě, naopak prostě mají novou životní zkušenost navíc.

21. LS: Jaký máte názor na veřejnoprávní média a jaká je podle Vás jejich budoucnost? Myslíte si, že budou spíše stagnovat?

SB: To záleží na nás, nemyslím jen na nás tady ve sněmovně, ale na celé společnosti. A pokud se k nim budeme chovat tak, jak se chováme, tak určitě stagnovat nebudou. Můj vzor je v tomhle Skandinávii. My jsme nedávno byli ve Finsku a tam se veřejnoprávní média těší ještě větší důvěře, ale také jsou pod větší kontrolou veřejnou i to financování. Tam dokonce veřejnoprávní televize Yle a tam vlastně to kontroluje orgán, který je složen z poslanců podle poměrného zastoupení ve sněmovně. A samozřejmě pak je ještě volená nějaká rada, která je volena z významných osobností. Kdybyste tady řekla v Čechách nebo v České republice, že poslanci budou kontrolovat veřejnoprávní televizi, tak by všichni řvali, jak je to možný. Tam je představenstvo, má obrovský kredit a je opravdu pod veřejnou kontrolou, ať se to týká financování a tak. Je tam správní rada, kterou tvoří 21 poslanců, přičemž je to poměrné zastoupení podle výsledků voleb ve sněmovně a stačí, když máte tři poslance ve sněmovně a už máte nárok na jedno místo v té správní radě. Ale oni samozřejmě nezasahují do programu, ale kontrolují ho. Pod nimi je spodní rada, pod nimi je představenstvo a to je volené z významných osobností. Třeba šéfkou představenstva je teď dáma, která má za sebou úžasnou minulost v soukromých televizích. A ještě mají jednu zajímavost, kterou si u nás neumím představit, oni vždycky jsou zvyklí, že se všichni při hlasování na tom shodnou. Pokud je jeden třeba proti, tak už to berou jako že se neshodli, že to je problém. Takže oni se vždycky domluví. A my jsme říkali, jak to děláte? My se vždycky domluvíme, abychom 100 % hlasovali všichni pro. Koncesionářské poplatky tam taky mají a oni to akorát kontrolují vlastně ti poslanci.

22. LS: A kdyby u nás nebyly placení z koncesionářských poplatků, ale ze státních peněz, nemyslíte si, že by toho někteří poslanci využili a chtěli například ovládat Českou televizi?

SB: Já si myslím, že samozřejmě je to úroveň demokracie a zvyklostmi. Jenže uvědomte si jednu věc, když ten politik v té Skandinávii sedí a ví se, že to má na starosti a je to pod veřejnou kontrolou, tak si to prostě nedovolí.

Když to u nás. Příklad do Rady České televize nominují jakékoli společenské organizace. Vás tam tak může nominovat Sokol Horní dolní, nebo svaz zahrádkářů nebo hasiči, nebo kdokoli nebo biskupská konference, univerzita, kdokoli. Ti vás nominují, pak proběhne veřejné slyšení tady na kterém sedí a který pořádá náš výbor, ale může tam přijít jakýkoli poslanec a v tom veřejném slyšení my potom tajnou volbou, to už se týká jen volebního výboru, vybíráme trojnásobek těch kandidátů a z toho trojnásobku kandidátů volí sněmovna. Takže v konečné fázi je to ovlivněno sněmovnou, což ti kandidáti vědí, takže si obíhají, lobbují strany. Takže se ví, že tohohle kandidáta, i když ho nominují ti zahrádkáři, tak podporuje ta a ta strana. Takže to je mnohem pokrytečtější a ti politici stejně pak přes tyhle své kandidáty ovlivňují činnost těch Rad. Akorát s tím, že nejsou vidět. Kdež to, když tam ten politik sedí a ví se, že to je tenhle politik, tak to si prostě nedovolí, to nepřichází v úvahu. A já si myslím, že podobný princip by byl u nás. A na tom já se shodnu s Markem Bendou, že tohle je vlastně určitý způsob pokrytectví, který my tady máme a stejně prostě to ovlivňuje ta sněmovna a vzhledem tomu, že oni to mají tak, že to odpovídá poměrnému zastoupení, tak to vyjadřuje volbu voličů přece.

23. LS: Jak hodnotíte současný mediální systém České republiky? Změnil byste nějakým způsobem jeho chod?

SB: Tak já si myslím, že ta Skandinávie je pro mě obrovský vzor, stejně jako je pro mě vzor BBC. My jsme si o tom povídali při našem setkání s panem Grahamem Melisem, to je zástupce generálního ředitele BBC. Tam třeba ty finance jsou opravdu pod velmi přísnou kontrolou. Já si neumím představit, že by ředitel BBC otevřeně, nebo veřejnoprávní televize ve Finsku anebo Skandinávii třeba dejme tomu ke kampani prezidenta se otevřeně vyjadřovali a podporovali jednoho z kandidátů. U nás je to možné. To tam nikoho ani nenapadne.

24. LS: A kde teda vidíte ten problém?

SB: Problém je v tom, že ta naše morálka je úplně jiná. A je problém v tom, jací lidé tam sedí a jakou mají morálku. A to je celé. A samozřejmě ty jejich zvyklosti (myslí Skandinávii) jako ta demokratická tradice.

25. LS: V poslední době bylo hodně často zmiňováno vyjadřování novinářů na sociálních sítích. Teď vyšel i dodatek k etickému kodexu České televize, kde je doporučení, jak by se měl novinář veřejnoprávních médií chovat a vyjadřovat na sociálních sítích. Myslíte si, že by to mělo být spíše dané zákonem než jen jako doporučení?

SB: Víte co, já si myslím, že hlavně by Česká televize měla kontrolovat sama sebe. Jestliže Česká televize udělá nějaký nonsens. Dám vám příklad, teď třeba odvysílala na Děčku ve zprávičkách reportáž televize AL-Džazíra, která byla vyložena spíš pro dospělé, to vůbec nebylo téma pro děti. Která kritizovala Izrael a jak je ošklivý prezident Trump, že už tam neposílá tolik peněz a jak ten Izrael tam okupuje a tak. To bylo vyloženo tematicky nevhodné, a navíc to bylo jednoznačně zaměřené proti našemu spojenci státu Izrael. Česká televize si velmi pospíšila a její takzvaný etický panel k tomu vydal takhle tlustou barevnou prezentaci, že je to vlastně všechno v pořádku. Ale Rada pro rozhlasové a televizní vysílání v tom doznala pochybení a trvalo to déle, protože ta Rada to hrozně projednává a doznala pochybení. No ale co to je etický panel, to jsou zase lidé České televize tak, jak můžou sami sebe posuzovat. Já si myslím, že ta veřejná kontrola tam měla být více přísná a více nezávislá a to se týká i těch financí i toho obsahu. A on z toho byl opravdu, neříkám diplomatický konflikt, ale bylo to hodně natvrdo, jako panu velvyslanci excelence Daniel Meron se k tomu vyjadřoval a prostě to byl nonsens. To vám nepamatuji ani za komunistu, že by v dětském vysílání, které se jmenovalo Vlaštovka v televizi mydlili dětičkám do hlaviček politiku, tam se řešili pionýrský Jitřenky a kdo, kde nasbíral kolik sběru, ale jako že by tam někdo mydlil takový věci to neexistovalo. Takže já si myslím, že je to samozřejmě o lidech. Ten mechanismus kontroly my máme dobrý, ale určitě třeba co se týče těch financí a o tom vypovídá nejen ten vládní návrh, že by to mělo dělat NKÚ, ale i jsou tam poslanecké návrhy. Třeba pan poslanec Dolýnek teď s panem poslancem Staňkem měli podobný návrh. Ale proto, že to zasahuje i do změny ústavy, tak ten jejich návrh je nesystémový. To je další problém, že tady ono se řekne změnit zákon, ale ono to trvá tak dlouho, že to vlastně souvisí s evropskou legislativou někdy to souvisí i s tou ústavou nebo se

změnou jednacího řádu, takže to je opravdu běh na dlouhou trať. My jsme teď třeba navázali spolupráci s komisí pro rozdělovací prostředky Senátu s tím, že bychom rádi změnili právě výběr do těch Rad. A to souvisí taky s tím, že ten zákon o České televizi a Českém rozhlasu je z roku 1992 a to ještě nebyla rozdělená republika, to jsme neměli Senát. Takže vlastně Senát do toho nemůže zasahovat vůbec. Já bych si přál, aby do toho ta první komora mohla zasahovat. Ve Francii nebo v jiných dospělých demokraciích to tak mají, že tam dokonce do těch audiovisuálních supreme ve Francii a další. Další tam třeba jmenuje do těch Rad třeba i prezident jednoho člověka nebo senát, tam do toho zasahuje víc institucí. Takže my jsme teď začali dělat nějaká společná setkání a pracovat na tom, a to je taky běh na dlouhou trať, protože tam je ve hře jednací řád senátu, jednací řád sněmovny. Pak je tam ve hře samozřejmě nový zákon o České televizi a Českém rozhlasu, a to je na dva roky minimálně. Takže jsme se shodli na tom, že by do toho mělo zasahovat více těch institucí, ale ten systém my nemáme špatný opravdu. Ta Rada pro rozhlasové a televizní vysílání jako správní orgán ta pracuje perfektně a ta je nezávislá. Ta je vlastně placená z kapitoly 372 státního rozpočtu.

18. 11. 2019, Ostrava

1. Lenka Skrzeczková (LS): Co Vás vedlo k tomu, abyste vstoupil do vysoké politiky a opustil mediální svět?

Aleš Juchelka (AJ): Tak ono to bylo několik věcí. Takže za prvé. Já jsem vlastně byl v Ostravě zastupitelem města nějakou dobu. To bylo moje první angažmá, to mě strašně moc naplňovalo a vlastně celý můj mediální život se zabývám těmi společenskými věcmi, prostě jsem aktivní občan. Ze mě byl aktivista a stal se ze mě politik, ale nemyslím tím aktivistu, kterého můžeme vnímat teď v současné době nějakého třeba ekologického nebo tak. Ale spíše to byl aktivismus jako rodinný. Jo, my jsme se stali třeba s manželkou pěstouny konkrétně. Potom se nám bohužel narodilo postižené dítě, takže tam jsme se hodně angažovali v různých věcech, které se týkají dětí s těmito nemocemi, což vlastně trvá doteď a člověk si nějak tak uvědomí že ten aktivismus je sice skvělý, ale že tam chybí to „Bé“ a to je ta zodpovědnost, že vlastně je to skvělé jenom takhle něco jen hlásat, ale ta zodpovědnost tam skutečně chybí. Pokud si člověk nevytvoří bič sám na sebe. A to „Cé“ potom je vliv a moc ty věci změnit. A politika vlastně je o tom, mít vliv a mít prostě tu moc v tom pozitivním slova smyslu, prostě ty věci, nějak jakoby měnit. Takže jsem šel do toho, tady s tímto a entuziasmem a s touto vizí a defacto už po nějakých dvou letech můžu říct, že některé věci mám za sebou, mám z toho velikánskou jakoby radost. A i kdyby se mi povedly jenom ty dvě věci, které mám na mysli, tak si myslím, že to čtyřleté působení padlo na úrodnou půdu.

2. LS: Myslíte si, že tím že jste byl známou osobností v mediálním světě, že Vám tato skutečnost pomohla ke vstupu do vysoké politiky?

AJ: Tak určitě být známou mediální osobností není mínus. Naopak je to plus v několika ohledech. Kromě toho, že Vás lidi znají, tak i z hlediska komunikace s médií. Jste mnohem šikovnější, než ti kteří tam jdou třeba bez té mediální průpravy. Ale samozřejmě to gró toho, když to řeknu v uvozovkách „ksichtu“ na obrazovce je samozřejmě u předvolební kampaně

znát. Má to ale své i stinné stránky, protože jak říkám ta zodpovědnost je strašně důležitá i v té předvolební kampani. Takže, když potom k tomu přistupujete zodpovědně a říkáte ty své názory nahlas, tak už začínáte být jasní v těch vyjádřeních a už nejste takovou jakoby amorfní mediální osobností, kterou vlastně všichni milují a mají ji rádi. Jo, už se to začíná prostě trošičku rozsekávat. A to spousta lidí prostě nevydrží. Takže všechny ty věci, které se staly třeba během té kampaně nebo potom, tak jsem si říkal: „Jo, na jednu stranu prostě třeba ztrácíš jako popularitu, ale na druhou stranu tu vydobytou dvacet let, ale na druhou stranu budeš dělat věci, které se prostě můžou úplně prakticky otisknout do života společnosti a občanů,“.

3. LS: Proč jste do vysoké politiky vstoupil zrovna za hnutí ANO 2011?

AJ: Já jsem měl marketingovou agenturu, protože já jsem vždycky dělal v televizi, psal jsem scénáře, dramaturgoval jsem různé pořady. Nebylo to jenom o tom moderování. Tak se to vlastně přelilo v agenturu, kde jsem taky psal různé scénáře a režíroval různé filmečky, eventy a tak dál. Vlastně naše agentura vyhrála výběrové řízení dělání předvolební kampaně pro hnutí ANO a k tomu vlastně byl už krůček.

4. LS: Změnil se Váš názor na mediální svět po tom, co jste vstoupil do vysoké politiky?

AJ: Změnil se částečně, spíš že se jako nezměnil, spíše se to jako by vykrytalizovalo a utvrdilo v některých věcech.

5. LS: V čem konkrétně?

AJ: Tak například, mě opravdu překvapilo, že jsou novináři, kteří skutečně jakoby píšou ideologicky. Že vlastně, ta fakta používají pouze k tomu, aby prosazovali svou vlastní ideologii. Ono to není jakoby nic proti ničemu, protože všude na světě jsou právě pravicové deníky, levicové deníky a tak dále. Ale strašně špatně to je potom, když je to skryté a když je tam nějaká část prostě manipulace toho čtenáře. Potvrdilo se mi to prostě několikrát, že například my, kteří jsme odebírali Respekt 15 let nebo kolik, ho musíme prostě zrušit, protože se z toho stal ideový, levicový, eko alarmistický plátek

a já už to nemůžu jakoby číst. Protože mi tam neustále říkají, jako čtenáři, buď v pozoru, alarm a strašně mi to vadí. A přešli jsme prostě a předplatili jsme si něco jiného, co je nám jako názorově, ale hlavně autenticky a fakticky bližší. Takže se mi to skutečně vykrystalizovalo hlavně, protože jsem ve volebním výboru a mám na starosti média, společně s těmi dalšími respondenty, které budete poslouchat, tak tam jsem skutečně citlivý na veřejnoprávní média, a to z hlediska prostě všech těch věcí, které se z hlediska zákona, kodexu veřejnoprávních médií týkají. Ať už je to objektivita, vyváženost a tak dále. O tom, o čem se hovoří a tam chci být skutečně jakoby hlídačem těch médií pro občany České republiky, protože tam si zaslouží skutečně vyváženou a faktickou informaci a ne ideový pohled na svět.

6. LS: Víím, že jste si nechával zpracovávat nějakou studii právě ohledně novinářů, jak se vyjadřují na sociálních sítích?

AJ: Tam to byla studie kvůli tomu, že vlastně vznikly různé tenze mezi politiky a mezi novináři. Protože jsme se koukali nebo oni se koukají na naši práci. My samozřejmě na jejich a o to ani jakoby nejde. Jde o to, že novinář veřejnoprávního média, dle mého názoru, se nemůže vyjadřovat na sociálních sítích tak, jak se vyjadřují někteří novináři už jenom proto, že strašně kazí jméno, dobré jméno toho média a strašně znehodnocuje tu vyváženost a objektivitu toho média. A potom se tvářit jinak na té obrazovce. Takže já nemůžu udělat v devět hodin tweet: ten Juchelka je ale opravdu blbec, protože se podívejte, co chce dělat v rodinné politice. A v 9:05 s ním natočit vyvážený a objektivní rozhovor, to prostě jednoduše nejde. A mě zajímalo, jak to funguje to chování redaktorů na sociálních sítích všude jinde v Evropě. Takže jsem si nechal udělat vlastně studii, jestli existují nějaké etické kodexy, nějaká pravidla ve veřejnoprávních médiích v Německu, Francii, Polsku, Velké Británii, samozřejmě v BBC. Vyšlo, že samozřejmě se to strašně hlídá a že opravdu existují velmi tvrdá pravidla pro to. Hlavně, aby nebylo kaženo dobré jméno, kde ten novinář vystupuje. Jo, ale můžu říct, že prostě to šlo jako ruku v ruce i s managementem České televize, protože ona sama už asi před měsícem vydala pravidla chování redaktorů na sociálních sítích, takové desatero, kterého by se měl ten redaktor držet,

protože, jak říkám, to není ani o těch novinářích, ani o těch politicích, ale je to hlavně o těch čtenářích a o tom médiu, že prostě kazí dobré jméno České televize, proto je to takové, že se tam takhle eskaluje napětí.

7. LS: Jaká je podle Vás budoucnost veřejnoprávních médií? Myslíte si, že současný systém je dobrý nebo byste nastavení chodu správy a Rad změnil?

AJ: My se v tuto chvíli o tom strašně moc bavíme i se senátem, ale tam to asi nepadne na úrodnou půdu moc. Určitě je potřeba něco změnit. Za prvé není možné financovat veřejnoprávní média tím způsobem, jakým se financují, bez toho abychom nezměnili zákon o poplatcích veřejnoprávních médií, protože záleží pouze na libovůli těch politiků, aby se ten poplatek zvedl anebo nezvedl. Já jsem pro, aby fungovala třeba nějaká valorizace z hlediska koncesionářských poplatků. Nicméně ta zkušenost z ostatních zemí je taková, že se například jako spousta věcí doplácí ze státního rozpočtu, což také není dobré. Takže těch variant je několik, ale žádná z nich, dle mého názoru není tak dobrá, jako máme my u nás v České republice. Řeknu to narovinu. Na Slovensku došlo ke spojení veřejnoprávního rozhlasu a veřejnoprávní televize a nedělá to dobrotu. Nedělalo to dobrotu. V Polsku se jim nedaří vybírat tak vysoké koncesionářské poplatky, takže částečně jsou oni odkázáni na státní rozpočet a nedělá to tam vůbec dobrotu. Pak jsou různé modely voleb do Rad a veřejnoprávních médií. Tím si myslím, že máme jakoby čistou volbu, protože poslanecká sněmovna je prostě volena jednou za čtyři roky, radní jsou tuším voleni jednou za pět let nebo šest nebo tak nějak. Takže se to vlastně může různě jakoby promíchávat i z hlediska voleb, ale jsou třeba tlaky na to, aby část volil prezident, část volil senát, část volila poslanecká sněmovna, ale pořád mi to připadá, že to jsou spíš jako takové liché úvahy z toho důvodu, že vždycky přijdou nějakí opravdu aktivističtí politici s tím, že někdo je dobrý a někdo je zlý a někdo je vlastně teď nesympatický, takže pojďme to jakoby rychle změnit. Ať už ten volební poměr teď, to, co jsme byli svědky v sobotu, jako výzva, se kterou tady žijeme vlastně od revoluce. Tak jak se u nás volí až po volbu mediálních rad, kdy vlastně teď neoblíbený parlament by měl ustoupit oblíbenému senátu a vlastně bychom měli úplně

omezit neoblíbeného prezidenta, takže já si myslím, že prostě takhle to nemůže fungovat a že ty pravidla jsou jednou nastavená. Myslím si, že jsou nastavená dobře, protože se tam volí do těch rad lidé, napříč politickým spektrem. Existují nějaká nepsaná pravidla a pevně věřím, že to tak bude i příště, kdy volíme šest nových radních.

8. LS: Takže chcete zůstat nejlépe u koncesionářských poplatků a nechcete, aby to přebral stát?

AJ: Prozatím to nevidím, ano, my jsme měli diskusi před třemi týdny v senátu se senátorským mediálním výborem. A tam některé nápady jsou prostě od těch senátorů mimo. Tam byl třeba nápad, že bude před vybírat senát ty kandidáty do rad. Jo a z toho před výběru bude parlament volit vlastně. Já jsem říkal, že to uděláme naopak, jo, že my prostě před vybereme prostě desítku těch radních pro ten senát, a oni ať si z toho vyberou. No protože to je samozřejmě absolutní nesmysl, když já vyberu deset stejných osobností, tak je postavím před nějaké zlo, které oni budou vnímat, jakože oni musí z těch deseti se kterými nesouhlasí vybírat. To je prostě s takovými modely různé a nápady přicházejí. Já osobně to vidím tak, že to chci nechat v tuto chvíli, když jsem si to uvědomil té stávající formě, tak jak to je.

9. LS: Nemyslíte si, že by pak do toho právě poslanci zasahovali a narušilo by to tu objektivitu?

AJ: Já si myslím, že ne. No, tak ale někteří by zasahovali jen z hlediska hospodaření, ale mají opravdu pocit, že se k nim nechová veřejnoprávní médium jako vždycky fér. Já ten pocit mám taky někdy. Třeba sám u sebe, se mi to stalo jakoby dvakrát, kdy se za mou politickou kariéru opravdu nechovali profesionálně.

10. LS: V čem máte pocit, že se k Vám nechovali profesionálně?

AJ: Třeba ke mě konkrétně se nechovali hezky, za prvé 168 hodin, kdy si ze mě dělali srandu z velmi vážné tiskové konference u stejnopohlavních sňatků, vlastně jen něco vytrhli a začnou se Vám jakoby posmívat a já osobně nemám rád, když média prostě jedou posměváčskou deonestační

rétoriku, jenom proto, protože to je jakoby strašně vtipné, když to myslíte vy vážně.

11. LS: Jako že něco vystříhli z reportáže?

AJ: Ano, takže to se mi nelíbí a potom se mi stalo v Českém rozhlasu úplně na začátku jsem jel autem a oni se mě ptali na nějaké jako úplně zásadní věci jako začínajícího poslance ohledně majetku a tady těchto věcí. A já jsem říkal, že jsem byl v autě, že to teď u sebe nemám, tak jsem jim odpověděl nejlépe jak jsem mohl a oni to needitovali a přepsali to vlastně, protože to bylo na irozhlas.cz, tak to přepsali úplně tak, jak jsem jim to řekl, že to nenapsali jako do konkrétní věty. Takže se všema těmi chybami v předložkách, pádech, ehm, ehm. Prostě, že z vás udělali blbce. Tak tady toto, mi třeba jakoby z hlediska veřejnoprávních médií nevyhovuje, a to si myslím že je ale jakoby v tom celá další škála, ale pak se bavíme o těch složitějších věcech, kdy si opravdu občané stěžují na to, že byli pohoršeni tím nebo tím, píšou radám České televize nebo Radě pro rozhlasové a televizní vysílání.

12. LS: Kdybyste dostal pozvání do veřejnoprávního i soukromého média, tak upřednostnil byste některé? Proč?

AJ: Ano, určitě. Určitě bych upřednostnil, jako je tam strašná spousta různých faktorů. Určitě bych to neupřednostnil jenom proto, že něco je veřejnoprávní a něco je soukromé to stoprocentně ne u duelu, ale záleží na protivníkovi, kterého tam máte, záleží na tématech, které oni vám pošlou, kterými se budete zabývat. Jo, to všechno tam hraje roli. Výběr moderátora a tak dál.

13. LS: Myslíte si, že se mění důvěra lidí v média? Proč?

AJ: Určitě se nezlepšuje. Naopak, myslím, že hlavně nástupem sociálních sítí je to čím dál tím horší. Protože ti lidé se nedokážou vyznat v různých zprávách. Ale hlavně se zhoršila prostě i díky nastavení jakou média prostě jednoduše mají. Ale posledních pár let jo. Určitě jim důvěřují méně, než jim důvěřovali. Určitě jsme trochu skeptičtější i z hlediska toho, že jsme tady měli čtyřicet let komunismus, že se na všechno díváme trošičku jiným

pohledem. A myslím si, že je to na velkou, ale velkou zodpovědnost těch pracovníků veřejnoprávních médií, aby tu důvěru nejen udrželi, ale naopak aby si ji čím dál tím více získávali. Prozatím nikde takový pocit nemám, ale v tuto chvíli můžu říct, že prostě nejdůvěryhodnější médium pro mě je Česká televize, ČT24 a Český rozhlas z hlediska zpravodajství a z hlediska publicistiky si musím vybírat vždycky podle toho, kdo to dělá, kdo to moderuje, protože tam to zbarvení je jiné. Takže zpravodajství určitě Český rozhlas a Česká televize a uvidíme co s tím udělá CNN teď na Primě.

14. LS: Jak se momentálně díváte na své bývalé kolegy z médií? Jste pořád přáteli? A kdyby o Vás napsali v rámci politiky něco, co by se Vám nelíbilo, ohradil byste se proti nim nějak, nebo byste to nechal tak a věděl, že je to prostě jejich práce a na přátelství to nic nezmění?

AJ: Ne, já to mám trošičku jakoby jinak posunuto. Já mám třeba kamaráda, se kterým jsem hrál v Huse na provázku v Brně, herce z Husy na provázku, který je jako takovým aktivním členem brněnského Milionu chviliek pro demokracii a je to strašně jakoby srandovní, protože minulý týden jsem mu telefonoval nebo předminulý týden, protože jsem se ho ptal, jak jsme měli volební výbor a byly tam zprávy České televize za rok 2018. Tak mi strašně moc jakoby záleží na regionálních studiích tady v Ostravě, v Brně. Tak jsem volal vždycky svým kamarádům hercům, do jaké míry se zlepšilo třeba jejich postavení jako regionálních herců nebo těch oblastních divadel na natáčení těch dílech, která Česká televize produkuje. Tak je to vždycky jakoby stejné oni si vždycky objednájí Pražáky jako do těch hlavních rolí a nám tady dají dva tři dny. Takže se směji tady tomu kamarádovi, protože aby mohl být trošičku známější přes tu obrazovku, tak šel do toho Milionu chviliek pro demokracii, protože už neví jak. Ale já si myslím, že takové jako více méně jako někdy něco prostě probleskne na Facebooku, ale v drtivě většině to nejsou ti se kterými jste opravdu byli jakoby v přátelském duchu, to je prostě kus jakoby nepochopení, kus závisti, kus jejich nějaké jakoby malosti a mindráků. Takže já to takhle jako nemám, abych někde někoho hanil na sociálních sítích mi to vůbec není blízké obecně, kór jakoby tam vlastně kde si říkáme tu skutečnou pravdu na ty dva řádky, tak to je samozřejmě nesmysl. Svět není černobílý.

15. LS: Myslíte si, že je v pořádku, aby se bývalí politici vraceli po tom, co opustí politickou scénu do médií? Nemůže být pak jejich práce politicky ovlivněna?

AJ: To záleží strašně moc na těch majitelích mediích, to za prvé. Ale za druhé, já v tom nevidím žádný problém, protože spousta bývalých politiků i ve světě se stali jakoby komentátory v nějakých jako televizích a tak dále. My pořád máme nějakou představu, jako objektivitu a tak dál. Ta by měla skutečně fungovat ve zpravodajství, kde se nastolí fakta, ale pokud máme nějakého komentátora, tak můžeme mít pravicového komentátora, levicového komentátora. Komentátory, kteří prostě nám dávají svůj pohled na tu problematiku a pokud si ho prostě to médium zaplatí a pokud mu to takto vyhovuje i ideově, tak proč ne. Takže určitě si myslím, že ano.

16. LS: Takže to hodnotíte pozitivně?

AJ: Hodnotím to tak, že to vůbec není nic proti něčemu, aby se lidé vraceli zpátky k původním profesím.

17. LS: Takže Vy byste se klidně vrátil?

AJ: Do Medúzy určitě ne (smích). Spíš už jenom jako autor, ne jako televizní obličej.

18. LS: Jaký máte názor na dnešní oligarchizaci médií? Je podle Vás na místě, aby podnikatelé kupovali média?

AJ: Za prvé, slovíčko oligarcha. Používají to novináři, kteří, když je ten majitel toho média jako nesympatický, měli bychom ho nějakým způsobem ostrakizovat, tak ho nazveme a onálepkujeme jako tím oligarchou. A když to médium koupí jako ten dobrý a hodný podnikatel, tak je to normálně ten slušný podnikatel, který jako ale oligarchou není. Takže celé to spojení těch vlastníků z médií vzniklo právě koupí Economu pana Bakaly a pak se to samozřejmě posouvalo dál. Takže máme tady Vltava Labe Press, které tuším vlastní Penta. Máme tady Mladou frontu Dnes, kterou vlastní premiér Babiš. Máme tady televizi Prima, kterou taky vlastní jakoby miliardáři u nás a teď šla Nova, taky jakoby do soukromých rukou, ale to je jakoby v pořádku všechno. Každá média ve světě patří někomu, jsou nějak zabarvená. A

myslím si, že to mají ti hráči u nás, teda ne jenom kvůli vlivu samozřejmě, protože se tady nějakým způsobem asi ten vliv prostě jako dá, že jsou prostě jakoby ve střehu, ale zároveň nejsou.

19. LS: Jako dá se říct, že něco nemohli napsat, ale mi přijde, že třeba konkrétně v Mafře na titulní straně deníku MF Dnes něco chybí, co mají jiné deníky například.

AJ: Já si myslím, že oni to jako vůbec do toho nezasahují, že to prostě jakoby mají. A my se bavíme jenom o těch velkých hráčích, ale máme tady spoustu internetových platforem, které vlastní taky jakoby miliardáři. Deník N třeba, Info.cz samozřejmě vlastní jako Křetinský, který vlastní celé CNC. Což je Blesk a Reflex a tak dále. Tak jako Respekt a Hospodářské noviny a Aktuálně.cz i DVTV vlastní Bakala. Jo, takže ti vlastně jako by takhle vzniklo, takže oligarcha v médiích je pouze nálepka a je to úplně běžná věc, že soukromí vlastníci média vlastní, akorát že prostě se to nelíbí, protože o oligarchovi mluvíme pouze jenom v té negativní konotaci, když se nám ten majitel nelíbí a u těch ostatních jo.

20. LS: Takže jim se nelíbí, že vstoupil do politiky a v ten moment je oligarcha?

AJ: Ano, že vstoupil tak je okamžitě oligarcha, ale ten hodný, který je Bakala, ten oligarchou jakoby není. Protože u novinářů, kteří to nálepkují je hodný. Takže to je prostě a takhle to já prostě vnímám. Takže já oligarchizaci médií nevnímám, je to normální byznys jako každý jiný.